

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ»
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ»

Δημοτική Αστυνομία, ένας σύγχρονος θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
Η περίπτωση του Δήμου Κηφισιάς

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αντώνιος Νατσιός

Αθήνα, 2025

Τριμελής Επιτροπή:

Τρύφων Κωστόπουλος, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Γεράσιμος Καραμπελιάς, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Αντώνιος Νατσιός, 2025

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Συντομογραφίες

ΑΔ: Αστυνομική Διάταξη

αν: αναγκαστικός νόμος

ΑΣΕΠ: Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

βδ: βασιλικό διάταγμα

ΔΕ: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

ΔΙΜΕΑ: Διυπηρεσιακή Μονάδα Ελέγχου Αγοράς

ΔΝΤ: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

ΔΟΥ: Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΕΠ: Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων

ΕΚΑΒ: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας

ΕΚΔΔΑ: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

ΕΛΑΣ: Ελληνική Αστυνομία

ΕΜΖΣ: Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς

ΚΔΚ: Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

κ.εκ.: κυβικά εκατοστά

ΚΕΠ: Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

ΚΕΠΥΟ: Κέντρο Πληροφορικής Υπουργείου Οικονομικών

ΚΟΚ: Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

ΚΠΔ: Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

ΚΥΑ: Κοινή Υπουργική Απόφαση

ΚΥΕ: Κατάστημα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

κ.λπ.: και λοιπά

ΜΜΜ: Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

ν.: νόμος

νδ: νομοθετικό διάταγμα

ΝΠΔΔ: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

ΝΠΙΔ: Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου.

ΟΕΥ: Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας

ΟΤΚΖ: Οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους

ΟΠΣΑΑ: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα «Ανοιχτή Αγορά»

ΟΤΑ: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

παρ.: παράγραφος

πδ: προεδρικό διάταγμα
ΠΕ: Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
περ.: περίπτωση
ΠΚ: Ποινικός Κώδικας
ΠΥΤ: Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού
PDA: Personal Digital Assistant
π.χ.: παραδείγματος χάριν
ΣΕΣΟ: Σύστημα Ελέγχου Συμπεριφοράς Οδηγών
ΣτΕ: Συμβούλιο της Επικρατείας
ΤΕ: Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
τ.μ.: τετραγωνικά μέτρα
τ.χλμ.: τετραγωνικά χιλιόμετρα
ΥΑ: Υπουργική απόφαση
ΥΠΕΣ: Υπουργείο Εσωτερικών
ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο πρώτο	12
1 Ευρωπαϊκή εμπειρία του θεσμού	12
1.1 Γερμανία.....	13
1.2 Γαλλία	16
1.3 Ολλανδία	17
1.4 Βέλγιο	18
1.5 Ιταλία.....	18
1.6 Πορτογαλία.....	18
1.7 Ισπανία	19
Κεφάλαιο δεύτερο.....	19
2 Ιστορική αναδρομή	19
Κεφάλαιο τρίτο	21
3 Οργάνωση της Υπηρεσίας	21
Κεφάλαιο τέταρτο	22
4 Αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας.....	22
4.1 Πρώτη κατηγορία αρμοδιοτήτων.....	22
4.1.1 Κανονιστικές αποφάσεις δήμων	22
4.1.2 Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας.....	23
4.1.3 Παιδότοποι.....	24
4.1.4 Εκτέλεση διοικητικών κυρώσεων.....	24
4.1.5 Πολιτική προστασία.....	25
4.1.6 Διενέργεια αυτοψίας	26
4.1.7 Εναλλακτική διαχείριση των ΟΤΚΖ.....	27
4.1.8 Προστασία δημοτικής περιουσίας	28
4.1.9 Διατάραξη της λειτουργίας των υπηρεσιών του δήμου.....	28
4.1.10 Οικοδομικές άδειες - Επικίνδυνες οικοδομές	29
4.1.11 Πώληση και κατανάλωση καπνικών προϊόντων.....	30
4.1.12 Επίδοση εγγράφων.....	30
4.1.13 Βεβαίωση κατ' οίκον του γνησίου της υπογραφής.....	30
4.1.14 Ζώα συντροφιάς.....	31
4.2 Δεύτερη κατηγορία αρμοδιοτήτων	31
4.2.1 Υπαίθρια διαφήμιση	31
4.2.2 Υπαίθριο εμπόριο - Λαϊκές αγορές.....	32
4.3 Τρίτη κατηγορία αρμοδιοτήτων	33
4.3.1 Αδειοδότηση ή γνωστοποίηση λειτουργίας καταστημάτων.....	33
4.3.2 Ηχορύπανση - Κοινή ησυχία	38

4.3.3	Ωράριο λειτουργίας ΚΥΕ και λοιπών εμπορικών καταστημάτων	39
4.3.4	Εμποροπανηγύρεις - Εποχικές υπαίθριες αγορές και λοιπές ψυχαγωγικές δραστηριότητες	40
4.4	Κατανομή των αρμοδιοτήτων	41
	Κεφάλαιο πέμπτο	42
5	Προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας	42
5.1	Αρμοδιότητες ιεραρχικά ανώτερου προϊσταμένου	44
5.2	Αρμοδιότητες προϊσταμένου υποκείμενης οργανικής μονάδας	45
5.3	Επόπτες	46
5.3.1	Επόπτης - Υπεύθυνος βάρδιας	47
5.3.2	Επόπτης - Υπεύθυνος τομέα αστυνόμευσης	48
5.4	Προσωπικό εσωτερικής υπηρεσίας	48
5.4.1	Υπεύθυνος επιχειρησιακού σχεδιασμού	49
5.4.2	Υπεύθυνος εσωτερικής διαχείρισης	50
5.4.3	Υπεύθυνος κέντρου επιχειρήσεων	50
5.5	Δημοτικός αστυνομικός εξωτερικής υπηρεσίας	51
	Κεφάλαιο έκτο	53
6	Αρχές δράσης του προσωπικού	53
	Κεφάλαιο έβδομο	57
7	Μελέτη περίπτωσης: Η Δημοτική Αστυνομία του Δήμου Κηφισιάς	57
7.1	Παρουσίαση της Υπηρεσίας	57
7.2	Μεθοδολογία έρευνας	59
7.3	Αποτελέσματα έρευνας	60
	Κεφάλαιο όγδοο	65
8	Αποτίμηση και φυσιογνωμία του θεσμού	65
	Κεφάλαιο ένατο	67
9	Συμπεράσματα	67
	Πηγές - Βιβλιογραφία	72
Πηγές		72
Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία		78
Ξενόγλωσση βιβλιογραφία		79

Περίληψη

Η Δημοτική Αστυνομία αποτελεί το όργανο της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που συμβάλλει στην άσκηση και την εφαρμογή των πολιτικών που χαράσσονται από τις τοπικές αρχές, καθώς και στην καθημερινή εξυπηρέτηση των πολιτών. Είναι ένας σύγχρονος και αποτελεσματικός θεσμός για την εύρυθμη λειτουργία της πόλης που μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην τοπική κοινωνία. Ως θεσμός αστυνόμευσης σε τοπικό επίπεδο, επιδιώκει την ενσωμάτωση της στον κοινωνικό ιστό, καλλιεργώντας κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και ουσιαστικής επικοινωνίας με την τοπική κοινωνία, μιας και πρόκειται για μια υπηρεσία που δεν έχει μόνο ελεγκτικό ρόλο, αλλά και κοινωνικό. Η αποτελεσματικότητα της Δημοτικής Αστυνομίας έγκειται στο βαθμό κατανόησης του θεσμικού της ρόλου και της αποδοχής της από την κοινωνία. Η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του προσωπικού της, το σύστημα προσλήψεων προσωπικού ρυθμίζονται από τον ν. 5003/2022. Η αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων από το προσωπικό της προϋποθέτει, σε θεσμικό επίπεδο, την τήρηση γενικών αρχών, όπως είναι η αρχή της επιείκειας, της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας. Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας προσεγγίζεται μέσω της παρουσίασης μελέτης περίπτωσης που αφορά τη λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας του Δήμου Κηφισιάς. Λόγω της ολιγομελούς στελέχωσης της, η εν λόγω υπηρεσία συνιστά αντιπροσωπευτικό παράδειγμα κατανόησης της λειτουργίας και της δράσης του θεσμού. Η μελέτη αυτή συμβάλλει στην αποτύπωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Δημοτική Αστυνομία σε πρακτικό επίπεδο, εστιάζοντας στις προκλήσεις που αφορούν τον προσδιορισμό της φυσιογνωμίας και του θεσμικού ρόλου που θέλει να της αποδώσει ο νομοθέτης.

Λέξεις-κλειδιά: Δημοτική Αστυνομία, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αστυνόμευση, Δημόσια Διοίκηση, Δήμος Κηφισιάς.

Abstract

The Municipal Police is the primary local government body that contributes to the implementation and enforcement of policies set by local authorities, as well as to the daily service of citizens. It is a modern and effective institution for the smooth functioning of the city that can effectively contribute to improving the quality of life in the local community. As a local policing institution, it seeks to integrate itself into the social fabric, fostering a climate of mutual trust and meaningful communication with the local community, as it is a service that has not only a supervisory role but also a social one. The effectiveness of the Municipal Police lies in the degree of understanding of its institutional role and its acceptance by society. The operation of the Municipal Police, the powers and duties of its staff, and the staff recruitment system are regulated by Law 5003/2022. The effective performance of duties by its personnel requires, at the institutional level, compliance with general principles such as the principles of leniency, equal treatment, and proportionality. The institution of the Municipal Police is approached through the presentation of a case study concerning the operation of the Municipal Police of the Municipality of Kifissia. Due to its small staff, this service is a representative example of how the institution works and what it does. This study contributes to the identification of the problems faced by the Municipal Police at a practical level, focusing on the challenges related to determining the character and institutional role that the legislator wishes to assign to it.

Keywords: Municipal Police, Local Government, Policing, Public Administration, Municipality of Kifissia.

Εισαγωγή

Το Σύνταγμα ορίζει ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους ΟΤΑ, οι οποίοι μεριμνούν για την προώθηση κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων των πολιτών της τοπικής κοινωνίας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί τον εγγύτερο θεσμό διοίκησης προς τον πολίτη, επιφορτισμένο με την προώθηση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών συμφερόντων της τοπικής κοινωνίας (Κοϊμτζόγλου, 2017). Η ανάγκη για κοινωνική συμμετοχή, αποκέντρωση και ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και για ουσιαστική εξυπηρέτηση, διασφάλιση και προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών οδήγησε στη διαμόρφωση νέων δομών διοίκησης και εφαρμογής πολιτικών σε τοπικό επίπεδο, με έναν από τους πιο χαρακτηριστικούς και εξελισσόμενους θεσμούς να είναι αυτός της Δημοτικής Αστυνομίας.

Η Δημοτική Αστυνομία σηματοδότησε το πέρασμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την εποχή των υποδομών στην εποχή των υπηρεσιών και της ποιότητας (Δοξαστάκης, 2005). Πρόκειται για έναν θεσμό που έρχεται να υπηρετήσει αφενός τις αρχές της σύγχρονης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αφετέρου την έννοια της αστυνόμευσης. Η Δημοτική Αστυνομία αποτελεί το όργανο των ΟΤΑ Α΄ βαθμού που συμβάλλει στην άσκηση και εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσεται από τις τοπικές αρχές. Λειτουργεί ως τοπικός μηχανισμός ελέγχου, επιτήρησης και παροχής υπηρεσιών, ανταποκρινόμενη στις ανάγκες της καθημερινότητας των πολιτών, ενώ ταυτόχρονα ενσωματώνει και κοινωνικά χαρακτηριστικά μέσα από τον ρόλο της στην προστασία του δημόσιου χώρου και της ευταξίας. Είναι ένας σύγχρονος και αποτελεσματικός θεσμός που συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της πόλης και τη διαχείριση της καθημερινότητας μέσω ήπιας αστυνόμευσης, προάγοντας το αίσθημα ασφάλειας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην τοπική κοινωνία. Ως θεσμός αστυνόμευσης σε τοπικό επίπεδο, επιδιώκει την ενσωμάτωση της στον κοινωνικό ιστό, καλλιεργώντας κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και ουσιαστικής επικοινωνίας με την τοπική κοινωνία, μιας και πρόκειται για μια υπηρεσία που δεν έχει μόνο ελεγκτικό ρόλο, αλλά και κοινωνικό.

Η αποτελεσματικότητα της Δημοτικής Αστυνομίας έγκειται στο βαθμό κατανόησης του θεσμικού της ρόλου και της αποδοχής της από την κοινωνία. Η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του προσωπικού της, το σύστημα προσλήψεων προσωπικού ρυθμίζονται από τον ν. 5003/2022. Η αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων από το προσωπικό της

προϋποθέτει, σε θεσμικό επίπεδο, την τήρηση γενικών αρχών, όπως είναι η αρχή της επιείκειας, της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην αναλυτική παρουσίαση και αποτίμηση του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην περίπτωση του Δήμου Κηφισιάς, όπου πραγματοποιήθηκε ποιοτική έρευνα με στόχο την καταγραφή των λειτουργικών δυνατοτήτων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η υπηρεσία.

Ο ερευνητικός σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας μέσα από την ιστορικότητα του, την καταγραφή των αρμοδιοτήτων που ασκεί και την ιδιαίτερη σχέση που έχει με την τοπική κοινωνία. Η εργασία έχει στόχο να αναδείξει τον ρόλο που καλείται να επιτελέσει η Δημοτική Αστυνομία μέσα από τον ελεγκτικό της ρόλο, αλλά και την ενασχόληση της με τα προβλήματα και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Σε αυτόν τον άξονα, διατυπώνονται τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποιος είναι ο θεσμικός ρόλος της Δημοτικής Αστυνομίας στη σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση;
- Ποιες είναι οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας και πώς αυτές ασκούνται στην πράξη;
- Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζει η Δημοτική Αστυνομία κατά την άσκηση των καθηκόντων της;
- Ποια είναι η φυσιογνωμία και η κοινωνική αποδοχή της Δημοτικής Αστυνομίας σήμερα;
- Πώς μπορούν να ενισχυθούν η λειτουργία και η κοινωνική αποτελεσματικότητα του θεσμού;

Μεθοδολογικά, για τη συγγραφή της εργασίας πρωτίστως έγινε μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας και ανάλυση του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου (νόμοι, προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις κ.λπ.). Επίσης, διενεργήθηκε πρωτογενής ποιοτική έρευνα με ατομικές συνεντεύξεις σε δημοτικούς αστυνομικούς του Δήμου Κηφισιάς.

Η εργασία δομείται σε εννέα κεφάλαια, το καθένα εκ των οποίων προσεγγίζει μια επιμέρους όψη του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας. Ακολουθεί η παρουσίαση του περιεχομένου κάθε κεφαλαίου:

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ευρωπαϊκή εμπειρία του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας, μέσα από τη σκιαγράφηση των αντίστοιχων φορέων

αστυνόμευσης και του τρόπου λειτουργίας τους, ενδεικτικά, σε κάποια ευρωπαϊκά κράτη. Σκοπός είναι να αντληθούν παραδείγματα και καλές πρακτικές που μπορούν να συμβάλουν στη θεσμική και λειτουργική ενίσχυση της ελληνικής Δημοτικής Αστυνομίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται μια ιστορική αναδρομή στην πορεία της Δημοτικής Αστυνομίας στην Ελλάδα από τη σύσταση της έως σήμερα. Καταγράφονται οι θεσμικές μεταβολές, οι νομοθετικές παρεμβάσεις και τα σημεία καμπής, όπως η κατάργηση της υπηρεσίας το 2013 και η επανασύσταση της το 2015.

Το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην οργάνωση της Δημοτικής Αστυνομίας και το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει ως εκλεκτικός μηχανισμός της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας όπως αυτές προβλέπονται από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, αναλύοντας τις κατηγορίες αρμοδιοτήτων, τον τρόπο άσκησης τους και τη λειτουργική τους σημασία για τους πολίτες. Εξετάζεται επίσης η πρακτική εφαρμογή αυτών των αρμοδιοτήτων στην καθημερινή λειτουργία της υπηρεσίας.

Το πέμπτο κεφάλαιο πραγματεύεται ζητήματα που αφορούν τη στελέχωση της υπηρεσίας, τη διάρθρωση των καθηκόντων ανά βαθμίδα προσωπικού και τις απαιτούμενες επαγγελματικές δεξιότητες. Αναλύονται οι προβλέψεις για τις θέσεις ευθύνης, η κατανομή των ρόλων (εσωτερικής και εξωτερικής υπηρεσίας), καθώς και το πλαίσιο αξιολόγησης του προσωπικού.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικές διοικητικές και ηθικές αρχές που πρέπει να διέπουν τη δράση των δημοτικών αστυνομικών. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται η επιείκεια, η αναλογικότητα, η ίση μεταχείριση, η διαφάνεια και η κοινωνική ευαισθησία.

Το έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζει τη μελέτη περίπτωσης της Δημοτικής Αστυνομίας του Δήμου Κηφισιάς, μέσω της οποίας αναδεικνύονται οι συνθήκες άσκησης του έργου, τα οργανωτικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά της υπηρεσίας, καθώς και τα ευρήματα από την ποιοτική έρευνα που διενεργήθηκε με συνεντεύξεις δημοτικών αστυνομικών.

Το όγδοο κεφάλαιο συνιστά μια γενική αποτίμηση της Δημοτικής Αστυνομίας υπό το πρίσμα της διοικητικής της αποτελεσματικότητας, με έμφαση στην φυσιογνωμία, τις αδυναμίες και τα περιθώρια βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου και της καθημερινής εφαρμογής του. Εξετάζεται η κοινωνική αποδοχή της υπηρεσίας, η

αντίληψη του ρόλου της από τις τοπικές κοινωνίες, καθώς και ο βαθμός ενσωμάτωσης της στις ευρύτερες πολιτικές της δημόσιας διοίκησης.

Τέλος, στο ένατο κεφάλαιο, εν είδει epilόγου παρατίθενται τα βασικά συμπεράσματα της εργασίας αυτής, όπου αναδιατυπώνονται τα κυριότερα ευρήματα της μελέτης αλλά και οι βασικότερες κατατιθέμενες θέσεις και προτάσεις.

Κεφάλαιο πρώτο

1 Ευρωπαϊκή εμπειρία του θεσμού

Η Δημοτική Αστυνομία αποτελεί έναν σχετικά νέο θεσμό, ο οποίος πέρασε από πολλά στάδια για να φτάσει στη μορφή που είναι σήμερα. Πρόκειται για έναν θεσμό της δημόσιας διοίκησης, που έρχεται να υπηρετήσει αφενός τις αρχές της σύγχρονης τοπικής αυτοδιοίκησης και αφετέρου την έννοια της αστυνόμευσης.

Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας απαντάται στην πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χώρων, παρουσιάζοντας διαφοροποιήσεις ως προς τη μορφή, τις αρμοδιότητες και τη διοικητική του ένταξη, ανάλογα με το θεσμικό και πολιτειακό πλαίσιο της κάθε χώρας. Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η δημοτική αστυνομία έχει συγκεκριμένες και σαφώς προσδιορισμένες αρμοδιότητες, μέσα σε μια καθορισμένη χωρική ενότητα, δίχως εξάρτηση από το κεντρικό κράτος και με δυνατότητα να ασκεί έλεγχο για την τήρηση των διατάξεων οποίες αφορούν σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος (Παπαϊωάννου, 2011).

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας στη δυτική Ευρώπη, διαφοροποιούνται σε σχέση με την Ελλάδα. Σε αυτές τις χώρες, η Δημοτική Αστυνομία αποτελεί έναν θεσμό με ευρείες και αμιγώς αστυνομικού χαρακτήρα αρμοδιότητες που ασκούνται σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο και στα σύγχρονα ευρωπαϊκά κράτη, ο διάλογος για το ρόλο της Δημοτικής Αστυνομίας, εξελίχθηκε παράλληλα με την πορεία ενίσχυσης του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό, αναδείχθηκαν δύο κύριες τάσεις στη δημόσια ευρωπαϊκή συζήτηση για τον θεσμό της Δημοτικής Αστυνομίας και τη λειτουργία του στο νέο τοπικό οργάνωση και διοίκησης της κοινωνίας. Η πρώτη εστιάζει στη συγκρότηση ενός μοντέλου «*αυτόνομης δημοτικής αστυνόμευσης*», μέσα από μια άρτια οργανωμένη και εκπαιδευμένη Δημοτική Αστυνομία που θα συμβάλει στην καλύτερη προστασία της τοπικής κοινωνίας, καλύπτοντας τα κενά που παρατηρούνται στην εθνική αστυνόμευση, ιδίως σε ζητήματα αντιμετώπισης της «*μικρομεσαίας εγκληματικότητας*». Η δεύτερη, υποστηρίζει την «*επικουρικότητα*» της Δημοτικής Αστυνομίας έναντι της εθνικής, προκρίνοντας ένα ενιαίο πλαίσιο αντεγκληματικής

πολιτικής, το οποίο ασκείται τόσο από την Δημοτική Αστυνομία όσο και από την εθνική αστυνόμευση με ρόλους διακριτούς και συνεργατικές παρεμβάσεις και δράσεις.

Παρακάτω γίνεται μια προσπάθεια σκιαγράφησης της Δημοτικής Αστυνομίας, καθώς και του τρόπου λειτουργίας της σε ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη.

1.1 Γερμανία

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση της Γερμανίας, μιας χώρας με ομοσπονδιακή διάρθρωση, όπου η διοικητική δομή διαφοροποιείται ουσιωδώς από εκείνη της Ελλάδας. Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία δεν συγκροτεί ενιαίο θεσμό σε εθνικό επίπεδο, αλλά η μορφή και το εύρος των αρμοδιοτήτων της καθορίζονται αυτοτελώς από τα ομόσπονδα κρατίδια, σύμφωνα με τις εκάστοτε τοπικές ανάγκες και ρυθμίσεις. Το γεγονός αυτό αποτυπώνει την αρχή της διοικητικής αποκέντρωσης που χαρακτηρίζει τη γερμανική δημόσια διοίκηση, καθώς και την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που καλείται να διαχειριστεί και να υλοποιήσει σημαντικό εύρος καθηκόντων που αφορούν την τήρηση της τάξης, την πρόληψη και διαχείριση μικροπαραβάσεων, καθώς και την εφαρμογή δημοτικών κανονισμών. Σε αντίθεση με το ελληνικό σύστημα, όπου η Δημοτική Αστυνομία λειτουργεί υπό πιο κεντρικό έλεγχο και ενιαίο θεσμικό πλαίσιο, η γερμανική προσέγγιση παρέχει σημαντική ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις τοπικές αστυνομικές δομές, αντανακλώντας τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτεραιότητες κάθε περιφερειακής ενότητας.

Στη Γερμανία, μέχρι τις αρχές του 18ου αιώνα, η έννοια της αστυνομίας ήταν ιδιαίτερα ευρεία και περιλάμβανε, σύμφωνα με την επικρατούσα θεωρητική προσέγγιση, δύο βασικές κρατικές αρμοδιότητες: αφενός την εγγύηση της ασφάλειας και αφετέρου την προώθηση της γενικής ευημερίας. Στην πορεία του χρόνου, η έννοια της αστυνόμευσης αποκτούσε ολοένα και πιο συγκεκριμένο περιεχόμενο, οδηγώντας σε μια τριμερή διάκριση της:

- α) αστυνομία υπό ουσιαστική έννοια, η οποία αφορά στις κρατικές παρεμβάσεις με σκοπό την αποτροπή ή την αντιμετώπιση κινδύνων.
- β) αστυνομία υπό οργανωτική ή θεσμική έννοια, που σχετίζεται με την οργάνωση και τη διοικητική δομή των αστυνομικών αρχών, διαφοροποιούμενη ανάλογα με την περιοχή ή το ομόσπονδο κρατίδιο.
- γ) αστυνομία υπό τυπική έννοια, που περιλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες και δράσεις που ανατίθενται και εκτελούνται από την αστυνομία υπό τη θεσμική

έννοια, ανεξάρτητα αν έχουν προληπτικό ή κατασταλτικό χαρακτήρα (Παπαϊωάννου, 2006).

Στο γερμανικό διοικητικό και νομικό πλαίσιο, παρατηρείται η σταδιακή επικράτηση της θεσμικής έναντι της ουσιαστικής έννοιας της αστυνομίας. Καθήκοντα που παλαιότερα υπάγονταν στην πρόληψη κινδύνων, όπως η χορήγηση άδειας για βιομηχανική εγκατάσταση, έχουν πλέον μεταβιβαστεί σε ειδικές διοικητικές αρχές, εκτός της αστυνομίας (Παπαϊωάννου, 2006). Παράλληλα, διαφαίνεται μια γενικότερη προσπάθεια να αποσυμφορηθούν οι κρατικές αστυνομικές υπηρεσίες από αρμοδιότητες μη συναφείς με τον πυρήνα της αστυνομικής αποστολής, δηλαδή από τις αρμοδιότητες διοικητικής φύσεως (Παπαϊωάννου, 2006: 4).

Το ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης της Γερμανίας απονέμει στα κρατίδια αυξημένες εξουσίες, τις οποίες ασκούν μέσα στα διοικητικά τους όρια. Ειδικότερα, ως προς τις αστυνομικές αρμοδιότητες, το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας περιορίζει σαφώς το πεδίο δράσης των ομοσπονδιακών αστυνομικών αρχών σε τέσσερις κύριους τομείς που είναι οι εξής:

- α) η προστασία των εξωτερικών συνόρων,
- β) η αστυνόμευση των σιδηροδρομικών μεταφορών,
- γ) η λειτουργία των κεντρικών υπηρεσιών πληροφοριών και ασφάλειας,
- δ) ο τελωνειακός έλεγχος.

Επομένως, η κύρια ευθύνη για την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των αστυνομικών αρχών των κρατιδίων. Η συγκέντρωση της συντριπτικής πλειονότητας των αστυνομικών αρμοδιοτήτων σε περιφερειακό επίπεδο αποτυπώνεται και στον αριθμό του απασχολούμενου αστυνομικού προσωπικού. Τα κρατίδια απασχολούν περίπου 230 χιλιάδες αστυνομικούς, ενώ οι ομοσπονδιακοί αστυνομικοί δεν υπερβαίνουν τους 60 χιλιάδες (Παπαϊωάννου, 2006).

Στα γερμανικά κρατίδια, η αστυνομία διαρθρώνεται σύμφωνα με έναν βασικό διαχωρισμό, μεταξύ της διοικητικής αστυνομίας και των αστυνομικών αρχών ή της εκτελεστικής αστυνομίας. Αφενός, η διοικητική αστυνομία επιτελεί το έργο της μέσω διοικητικών και γραφειοκρατικών μηχανισμών, και αφετέρου, οι αστυνομικές αρχές ή η εκτελεστική αστυνομία ασκεί τα καθήκοντα της με την εφαρμογή προληπτικών και κατασταλτικών μέσων.

Η διοικητική αστυνομία έχει ως κύρια αποστολή την αποτροπή κινδύνων και απειλών κατά της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, γεγονός που την καθιστά αντιπροσωπευτική της αστυνομίας υπό την ουσιαστική έννοια. Στο πλαίσιο των

αρμοδιοτήτων της η διοικητική αστυνομία είναι υπεύθυνη για την έκδοση αδειών, εντός της τοπικής της δικαιοδοσίας, σε πεδία όπως η ίδρυση επιχειρήσεων, η τήρηση των υγειονομικών προδιαγραφών, η χορήγηση αδειών παραμονής σε αλλοδαπούς, η ανέγερση οικοδομών, καθώς και η εφαρμογή κανονιστικών διατάξεων (τήρηση κοινής ησυχίας). Οι αστυνομικές αρχές επεμβαίνουν μόνο σε περιπτώσεις που απαιτείται άμεση και ενεργητική αντιμετώπιση των περιστατικών.

Οι αρμοδιότητες των αστυνομικών αρχών παρουσιάζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά σε όλα τα ομόσπονδα κρατίδια της Γερμανίας. Οι εν λόγω αρχές παρεμβαίνουν άμεσα και επί τόπου, αποφεύγοντας τις χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες, προκειμένου να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τους επείγοντες κινδύνους. Η επιχειρησιακή τους δράση διακρίνεται για την αμεσότητα και την εγγύτητα, τη φυσική παρουσία στον χώρο του συμβάντος και την έλλειψη γραφειοκρατικής δομής. Αντιθέτως, η διοικητική αστυνομία επιτελεί το έργο της κατά κύριο λόγο εντός των γραφείων, έχει απόσταση από τα πραγματικά περιστατικά και χαρακτηρίζεται από έντονη γραφειοκρατική δομή. Σε γενικές γραμμές, οι αστυνομικές αρχές λειτουργούν επικουρικά προς τη διοικητική αστυνομία, υποστηρίζοντας το έργο της όταν απαιτείται άμεση δράση. Κατά κανόνα, η ευθύνη για την αποτροπή κινδύνων ανήκει στη διοικητική αστυνομία. Μετά την επιχειρησιακή επέμβαση των αστυνομικών αρχών, αυτές οφείλουν να ενημερώνουν τη διοικητική αστυνομία, η οποία προχωρά στις αναγκαίες διοικητικές ενέργειες, εφόσον συντρέχει λόγος. Ταυτόχρονα, οι αστυνομικές αρχές υποχρεούνται για την παροχή κάθε δυνατής βοήθειας στη διοικητική αστυνομία κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Η διοίκηση της αστυνομίας στη Γερμανία χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό αποκέντρωσης. Σε πρώτο βαθμό, η διοικητική αστυνομία εντάσσεται στη διοικητική οργάνωση των τοπικών υποθέσεων (Παπαϊωάννου, 2006). Αυτό σημαίνει ότι η οργανωτική της διάρθρωση εκκινεί από την τοπική κοινότητα και εκτείνεται έως τον αρμόδιο υπουργό κάθε ομόσπονδου κρατιδίου. Ωστόσο, η δομή αυτή δεν είναι απολύτως ομοιόμορφη, καθώς υπάρχουν διαφορές μεταξύ των επιμέρους κρατιδίων. Παρά τις επιμέρους αποκλίσεις, τα κρατίδια μπορούν να καταταχθούν σε δύο βασικές κατηγορίες ως προς το μοντέλο οργάνωσης που εφαρμόζουν, σε εκείνα που υιοθετούν το μικτό ή ενιαίο σύστημα και σε εκείνα που εφαρμόζουν το διαφοροποιημένο σύστημα. Ανεξαρτήτως του επιλεγέντος μοντέλου, κοινό χαρακτηριστικό αποτελεί η αναγνώριση του τεκμηρίου αρμοδιότητας για την πρόληψη των κινδύνων στη διοικητική αστυνομία.

Η ουσιώδης διάκριση μεταξύ των δύο μοντέλων αστυνόμευσης στα κρατίδια της Γερμανίας εντοπίζεται στον θεσμικό προσδιορισμό των αρμόδιων αστυνομικών αρχών. Συγκεκριμένα, στα κρατίδια που εφαρμόζουν το ενιαίο ή μικτό σύστημα, η αστυνομία νοείται καταρχάς ενιαία, εντάσσοντας τόσο τη διοικητική όσο και την εκτελεστική αστυνομία στο ίδιο θεσμικό πλαίσιο. Ο διαχωρισμός των δύο αυτών κλάδων ακολουθεί σε δεύτερο στάδιο και αφορά κυρίως την κατανομή των αρμοδιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, η εκτελεστική αστυνομία αναλαμβάνει δράση μόνο όταν η διοικητική αστυνομία δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί εγκαίρως. Αντίθετα, στα κρατίδια που εφαρμόζεται το διαφοροποιημένο σύστημα, ο διαχωρισμός ανάμεσα στους δύο τύπους αστυνομίας είναι σαφής και υφίσταται εξαρχής. Επιπλέον, το διαφοροποιημένο σύστημα διακρίνεται και ως προς τη διοικητική διάρθρωση της διοικητικής αστυνομίας, καθώς και ως προς το εύρος των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει. Στα κρατίδια αυτά, η διοικητική αστυνομία οργανώνεται σε τρία επίπεδα: στην τοπική, στην νομαρχιακή και στην ομοσπονδιακή. Οι τοπικές διοικητικές αστυνομίες αναλαμβάνουν τις τοπικές υποθέσεις σε επίπεδο δήμου, σε επίπεδο νομού αναλαμβάνουν οι αντίστοιχες διοικητικές αστυνομίες και σε επιτελικό επίπεδο αναλαμβάνουν οι διοικητικές αστυνομίες των ομόσπονδων κρατιδίων. Η ανώτερη βαθμίδα της διοικητικής ιεραρχίας αναλαμβάνει την ευθύνη για την προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, λειτουργώντας συμπληρωματικά προς τις κατώτερες διοικητικές βαθμίδες. Η παρέμβαση της ενεργοποιείται μόνον όταν διαπιστώνεται αδυναμία της υποδεέστερης βαθμίδας να επιτύχει τους επιδιωκόμενους στόχους. Στα κρατίδια όπου εφαρμόζεται το εν λόγω σύστημα οργάνωσης, η τοπική διοικητική αστυνομία διαθέτει ενισχυμένες και περισσότερο εκτεταμένες αρμοδιότητες σε σύγκριση με εκείνες που προβλέπονται για την τοπική διοικητική αστυνομία στα κρατίδια που υιοθετούν το ενιαίο ή μικτό μοντέλο αστυνόμευσης.

Τέλος, το προσωπικό που υπηρετεί τόσο στη διοικητική όσο και στην εκτελεστική αστυνομία ακολουθεί ιεραρχία, εντάσσεται στο ευρύτερο σώμα των δημοσίων υπαλλήλων και απολαμβάνει καθεστώς μονιμότητας (Παπαϊωάννου, 2006).

1.2 Γαλλία

Στο γαλλικό νομικό σύστημα κυριαρχεί ο διαχωρισμός μεταξύ διοικητικής και δικαστικής αστυνόμευσης. Η τοπική αστυνομία στη Γαλλία έχει ως κύρια αποστολή τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης σε τοπικό επίπεδο. Σε πολλές περιπτώσεις, οι δήμαρχοι έχουν δώσει σε δημοτικούς αστυνομικούς την ιδιότητα του βοηθού ανακριτικού

υπαλλήλου, προκειμένου να συνδράμουν τη δικαστική αστυνομία στο έργο της (Πανούσης & Βιδάλη, 2001). Η άσκηση διοικητικής αστυνόμευσης για ζητήματα τοπικού ενδιαφέροντος εντός των διοικητικών ορίων του δήμου έχει ανατεθεί στον δήμαρχο, ωστόσο η άσκηση των εξουσιών του τελεί υπό την εποπτεία του νομάρχη, ο οποίος έχει το δικαίωμα να τον υποκαταστεί σε κάποιες περιπτώσεις.

Οπότε, η Δημοτική Αστυνομία ουσιαστικά υπάγεται στον έλεγχο του νομάρχη και δύναται να ασκεί καθήκοντα με αστυνομικά χαρακτηριστικά. Επιπλέον, προβλέπεται η δυνατότητα οπλοφορίας από τα στελέχη της, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (Πανούσης & Βιδάλη, 2001: 71).

1.3 Ολλανδία

Η Δημοτική Αστυνομία στην Ολλανδία θεσμοθετήθηκε το 1993 στο πλαίσιο μιας ευρείας αστυνομικής μεταρρύθμισης που οδήγησε στην αντικατάσταση του προϋπάρχοντος θεσμού. Αρχικά, η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας οργανώθηκε σε ιδιωτική βάση, καθώς οι δήμοι προέβαιναν σε συμβάσεις με ιδιωτικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών αστυνόμευσης. Οι εταιρείες αυτές παρείχαν προσωπικό για την κάλυψη διοικητικών αναγκών των αστυνομικών τμημάτων, τη φύλαξη της δημοτικής περιουσίας, τον έλεγχο εισιτηρίων στα ΜΜΜ, καθώς και για την επιτήρηση της παράνομης διάθεσης αποβλήτων.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2010, η ολλανδική κυβέρνηση προχώρησε σε δομική αναδιοργάνωση του θεσμού, εντάσσοντας πλέον τους τοπικούς αστυνομικούς στη διοικητική δομή των δήμων. Η ένταξη τους συνοδεύτηκε από την κατανομή των καθηκόντων τους σε έξι διακριτούς τομείς παρέμβασης: δημόσια διοίκηση, δημόσιες μεταφορές, εκπαίδευση, περιβάλλον, κοινωνική πρόνοια και κοινωνική στήριξη. Οι τοπικοί αστυνομικοί είναι άνισα κατανομημένοι μεταξύ των 148 αυτόνομων κοινοτήτων του κράτους. Τελούν υπό την εποπτεία του δημάρχου και η οργανωτική τους διάρθρωση παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με εκείνη της εθνικής αστυνομίας.

Η δημοτική αστυνομία της Ολλανδίας περιπολεί και εποπτεύει τους δρόμους, ελέγχει και βεβαιώνει πρόστιμα για παράνομη στάθμευση, παρεμβαίνει κάνοντας συστάσεις σε περιπτώσεις αντικοινωνικής συμπεριφοράς. Είναι αρμόδια για την διατήρηση της τάξης και εκτός από την επιβολή προστίμων μπορεί να προβεί και σε συλλήψεις όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Μάλιστα ορισμένοι δημοτικοί αστυνομικοί είναι εξοπλισμένοι με χειροπέδες και σπρέι πιπεριού. Επίσης, εκτελεί διοικητικά

καθήκοντα και συνεργάζεται με τοπικούς φορείς για την επίλυση προβλημάτων (Eikenaar & Van Stokkom, 2014).

1.4 Βέλγιο

Στο Βέλγιο, η τοπική αστυνομία εντάσσεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και τελεί υπό την εποπτεία του δημάρχου. Οι τοπικές αστυνομίες, ανάλογα με τη φύση των καθηκόντων τους, διακρίνονται σε αστικές και αγροτικές. Στο προσωπικό της τοπικής αστυνομίας προβλέπεται η οπλοφορία, ενώ η υπηρεσία έχει παρεμφερείς αρμοδιότητες με τη Χωροφυλακή, όπως είναι ο έλεγχος της κυκλοφορίας, η εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων και η διατήρηση της δημόσιας τάξης (Πανούσης & Βιδάλη, 2001).

1.5 Ιταλία

Στην Ιταλία, η θεσμοθέτηση και η ανάπτυξη της Δημοτικής Αστυνομίας εντάσσεται στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο ενίσχυσης των τοπικών μηχανισμών αστυνόμευσης και εξυπηρετεί παρόμοιες ανάγκες με εκείνες που παρατηρήθηκαν και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δημιουργία μιας αποκεντρωμένης υπηρεσίας επιφορτισμένης με τη διαχείριση της καθημερινής λειτουργίας της πόλης, καθώς και με την ρύθμιση της κυκλοφορίας, κρίθηκε αναγκαία, ιδιαίτερα υπό το βάρος των χρόνιων φαινομένων διαφθοράς στα σώματα ασφαλείας της Ιταλίας. Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας αποτελεί σήμερα αναπόσπαστο στοιχείο της ιταλικής κοινωνικής και διοικητικής δομής. Οι κύριες αρμοδιότητες του θεσμού περιλαμβάνουν τη ρύθμιση της κυκλοφορίας, την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας και άλλα θέματα που αφορούν στην ευταξία των πόλεων (Devroey & Ponsaers, 2017).

1.6 Πορτογαλία

Σε αντίθεση με την Ιταλία που η Δημοτική Αστυνομία διαθέτει διευρυμένες αρμοδιότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν και την καταστολή της εγκληματικότητας, το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας στην Πορτογαλία παρουσιάζει μεγαλύτερη συγγένεια με το ελληνικό πρότυπο. Συγκεκριμένα, η δράση της εστιάζεται κυρίως σε ζητήματα ρύθμισης της κυκλοφορίας, εποπτείας της καθαριότητας σε κοινόχρηστους χώρους, φύλαξης και προστασίας δημοτικών κτιρίων, καθώς και στην εφαρμογή των τοπικών κανονιστικών ρυθμίσεων και των αποφάσεων της δημοτικής αρχής.

1.7 Ισπανία

Στην Ισπανία, το Σύνταγμα προβλέπει την ίδρυση τοπικών αστυνομιών σε αστικά κέντρα. Οι τοπική αστυνομία υπάγεται διοικητικά στο δήμαρχο και δεν προβλέπεται η δυνατότητα οπλοφορίας για το προσωπικό τους.

Κεφάλαιο δεύτερο

2 Ιστορική αναδρομή

Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας εντοπίζεται από τα πρώτα στάδια συγκρότησης του ελληνικού κράτους. Ειδικότερα, κατά την Α' Εθνοσυνέλευση της 9ης Ιανουαρίου 1822, ιδρύθηκαν οκτώ υπουργεία, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και το Υπουργείο Αστυνομίας. Με το βδ του 1833 συστάθηκαν οι δήμοι και οι κοινότητες στους οποίους ανατέθηκαν και αρμοδιότητες αστυνόμευσης, ενώ την ίδια χρονιά συγκροτήθηκε και η Χωροφυλακή. Στη συνέχεια, με το βδ της 31ης Δεκεμβρίου 1836, ιδρύθηκε η Δημοτική Αστυνομία που διακρινόταν σε δικαστική και διοικητική, ενώ τελούσε υπό την εποπτεία του δημάρχου. Εντούτοις, αυτή η μορφή αστυνόμευσης σταδιακά υποβαθμίστηκε και απώλεσε τον αρχικό της χαρακτήρα (Παπακωνσταντής, 2003: 119). Το 1849 συγκροτήθηκε στην Αθήνα και τον Πειραιά η Διοικητική Αστυνομία. Ωστόσο, η ανάπτυξη των πόλεων, η συγκέντρωση του πληθυσμού σε αυτές και αυξανόμενα προβλήματα δημόσιας τάξης που ανέκυπταν, στα οποία τόσο η Διοικητική όσο και η Δημοτική Αστυνομία αδυνατούσαν να ανταπεξέλθουν, οδήγησαν το 1893 στην κατάργηση των θεσμών αυτών. Τη θέση τους έλαβε ένα νέο, ενιαίο σώμα με πανελλαδική αρμοδιότητα, η Στρατιωτική Αστυφυλακή. Η Αστυφυλακή καταργήθηκε το 1906 και το έργο της αστυνόμευσης ανέλαβε η Χωροφυλακή. Στα επόμενα παραγμένα χρόνια, αρχικά γίνεται η διάκριση της Χωροφυλακής από την Αστυνομία το 1918 και στη συνέχεια ιδρύεται η Αστυνομία Πόλεων (Παπακωνσταντής, 2003: 124).

Η ενοποίηση της Αστυνομίας Πόλεων και της Χωροφυλακής, η οποία έλαβε χώρα το 1984, οδήγησε στη δημιουργία ενός ενιαίου αστυνομικού σώματος που ονομάστηκε Ελληνική Αστυνομία. Η συγχώνευση αυτή σηματοδότησε την πρώτη μεγάλη μεταρρυθμιστική κρατική παρέμβαση εκσυγχρονισμού και εκδημοκρατισμού της Αστυνομίας, αυξάνοντας ταυτόχρονα και την αποδοτικότητα του αστυνομικού έργου (Παπαϊωάννου, 2006: 19).

Στο πλαίσιο αυτής της διοικητικής αναδιάρθρωσης, η οποία συνδέεται με τη γενικότερη προσπάθεια αποκέντρωσης και μεταβίβασης αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, επανεμφανίζεται η Δημοτική Αστυνομία.

Πρώτο βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση αποτέλεσε η πρόβλεψη, με το πδ 434/1982, της δυνατότητας σύστασης Ειδικής Υπηρεσίας στον ΟΕΥ των δήμων και κοινοτήτων για την επιβολή προστίμων για παραβάσεις στάθμευσης οχημάτων, αρμοδιότητα που είχε μόλις μεταβιβαστεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ο ν. 1065/1980 προέβλεπε τη δυνατότητα σύστασης ειδικής υπηρεσίας από τους ΟΤΑ, αρμόδιας για τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη στάθμευση και την κυκλοφορία οχημάτων, παρέχοντας της μάλιστα την εξουσία επιβολής διοικητικών προστίμων (παρ. 2 του άρθρου 26). Σε εφαρμογή του εν λόγω νομοθετικού πλαισίου εκδόθηκε το πδ 434/1982 που εξειδίκευε τις αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας των Δήμων και Κοινοτήτων, οι οποίες χαρακτηρίζονταν ως συντρέχουσες αρμοδιότητες. Το πδ 592/1984 ρύθμιζε ζητήματα αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο διακρίνονταν σε ειδικό και λοιπό προσωπικό. Για πολλά χρόνια αυτό το καθεστώς της Ειδικής Υπηρεσίας δεν παρουσίασε αλλαγές στην οργάνωση, λειτουργία και στελέχωση.

Με τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (πδ 410/1995) γίνεται μια προσπάθεια απαρίθμησης των σημαντικότερων αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο άρθρο 24 ορίζεται ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων είναι αρμοδιότητα του δήμου και για την άσκηση τέτοιων αρμοδιοτήτων ο δήμος μπορεί να προβλέπει τη συγκρότηση ειδικής υπηρεσίας με το όνομα Δημοτική Αστυνομία στον ΟΕΥ του. Έτσι, εμφανίζεται για πρώτη φορά ο όρος Δημοτική Αστυνομία. Στην ουσία με το πδ 410/1995 ιδρύεται η υπηρεσία με την ονομασία Δημοτική Αστυνομία, μιας και υπάρχει πρόβλεψη συγκρότησης της στον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, αντικαθιστώντας την μέχρι τότε Ειδική Υπηρεσία των Δήμων και Κοινοτήτων.

Εκείνη την εποχή, εφαρμόστηκε ένα ευρύτερο σχέδιο διοικητικής αναδιάρθρωσης, το οποίο επέφερε σημαντικές μεταβολές και στον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επηρεάζοντας κατ' επέκταση και τη Δημοτική Αστυνομία. Στο πλαίσιο αυτών των μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών, το άρθρο 11 του ν. 2503/1997 τροποποιεί τις αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας, όπως και αργότερα η παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 2819/2000.

Με το πδ 23/2002, το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 11 του ν. 2503/1997 καταργούνται τα πδ 434/1982 και πδ 592/1984 και επιχειρείται μια σημαντική προσπάθεια αναβάθμισης και δημιουργίας μιας αποτελεσματικότερης Δημοτικής Αστυνομίας, η οποία φαινόταν να βρίσκει τον προσανατολισμό της. Ωστόσο, κάποια προβλήματα παρέμεναν ανεπίλυτα. Υπήρχε σύγχυση με την εφαρμογή

των αρμοδιοτήτων θέτοντας σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της υπηρεσίας που αναλωνόταν μόνο στον έλεγχο της στάθμευσης. Με το ν. 3731/2008 επιχειρήθηκε η αναδιοργάνωση του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας. Έγιναν ορισμένες αλλαγές στην αποστολή και την οργάνωση της υπηρεσίας. Όσον αφορά τις ασκούμενες αρμοδιότητες, κατά μεγάλο μέρος, επαναλαμβανόταν το πδ 23/2002.

Την περίοδο της οικονομικής κρίσης η Δημοτική Αστυνομία καταργήθηκε με το ν. 4172/2013 εξαιτίας των δημοσιονομικών δεσμεύσεων που ανέλαβε η Ελλάδα έναντι των θεσμών της ΕΕ και του ΔΝΤ. Ωστόσο, μόλις σταθεροποιήθηκαν τα οικονομικά της χώρας, η τότε κυβέρνηση έκρινε απαραίτητη την επανασύσταση της υπηρεσίας, η οποία επανήλθε με το ν. 4325/2015.

Μετά από μια και πλέον δεκαετία κατέστη σαφές ότι το νομικό πλαίσιο που ίσχυε δεν ανταποκρινόταν στις σύγχρονες ανάγκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κρίθηκε αναγκαίο να εισαχθεί ένα ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο που θα εξασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία της υπηρεσίας. Ο ν. 5003/2022 αντιμετωπίζει συνολικά την αναδιοργάνωση της Δημοτικής Αστυνομίας, στοχεύοντας στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ευελιξίας της υπηρεσίας.

Κεφάλαιο τρίτο

3 Οργάνωση της Υπηρεσίας

Η Δημοτική Αστυνομία συστήνεται με τον ΟΕΥ του δήμου, λειτουργεί ως αυτοτελής υπηρεσία και οργανώνεται σε Γενική Διεύθυνση, Διεύθυνση ή Αυτοτελές Τμήμα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 5003/2022. Αυτό βέβαια δεν αναιρεί το καθεστώς δράσης των οργάνων, τα οποία που υπόκεινται στις εντολές του δημάρχου που προΐσταται όλου του προσωπικού του δήμου, αλλά έχει την έννοια ότι η Δημοτική Αστυνομία διαρθρώνεται με διαφορετικό τρόπο από τις υπόλοιπες υπηρεσίες, αφού είχε τη δική της ιεραρχία και τους δικούς της κανόνες που τη διέπουν (Καραναστάσης, 2009)

Η οργάνωση και λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας εντάσσεται σε μια γενικότερη αλλαγή της οργανωτικής και διοικητικής δομής της αστυνόμευσης στη χώρα μας. Η Δημοτική Αστυνομία συμβάλει στην απαγκίστρωση της Ελληνικής Αστυνομίας από τον γραφειοκρατικό και συγκεντρωτικό χαρακτήρα που τη διέκρινε τις προηγούμενες δεκαετίες, απομπλέκοντας την από αρμοδιότητες που χαρακτηρίζονται ως «πάρεργα», όπως είναι οι επιδόσεις εγγράφων και η κατ' οίκον βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής σε ασθενείς, υπερήλικους και άτομα με κινητικά προβλήματα. Έτσι, η Ελληνική Αστυνομία μπορεί να επιτελεί καλύτερα και

απερίσπαστα το έργο της που είναι η πρόληψη και η καταστολή της εγκληματικότητας και η διατήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

Σκοπός αυτής της αλλαγής είναι να ενισχυθεί ο κοινωνικός και προληπτικός χαρακτήρας του αστυνομικού έργου, κάτι που αποτελεί και κρίσιμη ανάγκη της σύγχρονης εποχής. Σημαντική εξέλιξη στην κατεύθυνση της αποκέντρωσης και της ενίσχυσης της σχέσης μεταξύ αστυνομίας και κοινωνίας συνιστά η σύσταση της Δημοτικής Αστυνομίας (Παπακωνσταντής, 2003: 333).

Η κοινωνικοποίηση της αστυνομίας μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από την αποδέσμευση της από τον στενό πολιτικό και κυρίως κομματικό έλεγχο και με την υιοθέτηση μεταρρυθμίσεων που θα ενισχύουν τόσο την οργανωτική της αποτελεσματικότητα όσο και τη σύνδεση του ρόλου και των δράσεων της με τις ανάγκες της κοινωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, η σταδιακή μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στη Δημοτική Αστυνομία στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και τον εκδημοκρατισμό όχι μόνο της αστυνόμευσης, αλλά και της ελληνικής κοινωνίας συνολικά, ιδιαίτερα στον τομέα της ήπιας αστυνόμευσης, που στηρίζεται στην καλλιέργεια κλίματος κοινωνικής συναίνεσης, αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας.

Κεφάλαιο τέταρτο

4 Αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας

Η Δημοτική Αστυνομία συνιστά ειδική υπηρεσία της πρωτοβάθμια αυτοδιοίκησης με αμιγώς ελεγκτικές και αστυνομικής φύσεως αρμοδιότητες. Ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 3 του ν. 5003/2022 και όσες της απονέμονται με διάταξη νόμου. Οριοθετήθηκαν τρεις κατηγορίες αρμοδιοτήτων και η άσκηση τους συναρτήθηκε με την στελέχωση της Δημοτικής Αστυνομίας και τον μόνιμο πληθυσμό του εκάστοτε δήμου ως ακολούθως (Εγκύκλιος 1/2025 ΥΠΕΣ, αριθ. πρωτ. 387/3-1-2025):

4.1 Πρώτη κατηγορία αρμοδιοτήτων

4.1.1 Κανονιστικές αποφάσεις δήμων

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για την τήρηση των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδει η ο δήμος και για την επιβολή των αντίστοιχων διοικητικών μέτρων για την παραβίαση των διατάξεων τους (παρ. 1 α του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ο δήμος, με αποφάσεις του δημοτικού τους συμβουλίου, εκδίδει κανονιστικές πράξεις κατόπιν εξουσιοδοτικών διατάξεων. Η διαδικασία που προβλέπει ο νόμος, αφορά κυρίως σε αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου μετά από πρόταση της Δημοτικής Επιτροπής. Όταν οι κανονιστικές αποφάσεις λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 79 ΚΔΚ (ν. 3463/2006), μπορεί να θεσμοθετείται η επιβολή προστίμων και

διοικητικών μέτρων για την παραβίαση των διατάξεων τους. Σε αυτό το πλαίσιο η Δημοτική Αστυνομία βεβαιώνει παραβάσεις μετά από ελέγχους που διενεργεί και τις κοινοποιεί, πέραν από τον ενδιαφερόμενο, στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για να ενεργήσουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

4.1.2 Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

Η Δημοτική Αστυνομία ελέγχει την τήρηση των διατάξεων του ΚΟΚ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην αρμοδιότητα της Δημοτικής Αστυνομίας, δεν περιλαμβάνεται ο έλεγχος της τήρησης ολόκληρου του ΚΟΚ, αλλά μόνο όσων διατάξεων περιοριστικά αναφέρονται στην παρ. 1 β του άρθρου 3 του ν. 5003/2022.

Όσον αφορά τη διαδικασία άσκησης της αρμοδιότητας, επισημαίνεται ότι το περιεχόμενο και ο τύπος της πράξης βεβαίωσης παράβασης καθορίστηκε με την ΚΥΑ 2515/5/64/2007. Η Βεβαίωση γίνεται με ηλεκτρονικό τύπο ή έντυπα.

Ο νέος ΚΟΚ (ν. 5209/2025) αποτελεί ένα ανανεωμένο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο επιφέρει σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας και της οδικής συμπεριφοράς και με σκοπό τη δραστική μείωση των τροχαίων δυστυχημάτων στη χώρα. Εισάγει για πρώτη φορά ένα κλιμακωτό και συνεκτικό σύστημα ποινών, το οποίο επικεντρώνεται στην ενίσχυση της οδικής ασφάλειας χωρίς να έχει τιμωρητικό χαρακτήρα. Παράλληλα, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην επαναλαμβανόμενη παραβατική συμπεριφορά, προβλέποντας αυστηρότερες ποινές σε περιπτώσεις υποτροπής σε επικίνδυνες συμπεριφορές. Στόχος είναι η συμμόρφωση του οδηγού μέσω της επιβολής δίκαιων ποινών που να αντιστοιχούν στην επικινδυνότητα των παραβάσεων. Οι ποινές αφορούν στους οδηγούς, στους οποίους επιβάλλονται χρηματικά πρόστιμα, αφαίρεση άδειας οδήγησης και βαθμοί ποινής ΣΕΣΟ, και δεν αφορούν πλέον στα οχήματα όπως ίσχυε μέχρι πρόσφατα που αφαιρούνταν η άδεια κυκλοφορίας με τις κρατικές πινακίδες, καθώς τα οχήματα μπορεί να χρησιμοποιούνται από περισσότερους από ένα μέλος της οικογένειας. Επιπλέον, προβλέπεται κλιμάκωση των ποινών για τον οδηγό που υποπίπτει συχνά σε παραβάσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία, βεβαιώνει παραβάσεις με ηλεκτρονικό τύπο ή έντυπα και επιβάλλει τη διοικητική κύρωση αφαίρεσης αφαίρεση άδειας οδήγησης. Επιπλέον, ενημερώνει το ΣΕΣΟ που είναι ένα μηχανογραφικό σύστημα μέσω του οποίου ελέγχεται και παρακολουθείται η οδηγητική συμπεριφορά των οδηγών, ενημερώνει την αρμόδια δημοτική υπηρεσία για την είσπραξη των

προστίμων και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.1.3 Παιδότοποι

Η Δημοτική Αστυνομία ελέγχει την τήρηση των διατάξεων της υπ' αρ. 43650/2019 ΚΥΑ για τη χορήγηση και την ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας παιδότοπων, η οποία εκδίδεται από τη δημοτική αρχή (παρ. 1 γ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ως «παιδότοποι» ορίζονται οι οριοθετημένοι μη κοινόχρηστοι χώροι στους οποίους ψυχαγωγούνται παιδιά και νήπια παρουσία συνοδού με την επίβλεψη προσωπικού (άρθρο 1 της ΚΥΑ 43650/2019). Η άδεια εκδίδεται από το δήμο μετά από χορήγηση προέγκρισης (άρθρο 9 της ΚΥΑ 43650/2019 και άρθρο 74Α του ν. 3852/2010).

Η Δημοτική Αστυνομία ελέγχει όλες τις προϋποθέσεις λειτουργίας των παιδότοπων εκτός από υγειονομικά θέματα και θέματα ασφαλείας των παιχνιδιών και των παιχνιδοκατασκευών. Στο πλαίσιο αυτό, διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία για να διαπιστώσει αν υπάρχει άδεια παιδότοπου και τις προϋποθέσεις λειτουργίας του. Επίσης, εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις και ενημερώνει τα αρμόδια δημοτικά όργανα για περιπτώσεις επιβολής κυρώσεων (οικονομική υπηρεσία, Δημοτική Επιτροπή), καθώς και τις αρμόδιες υπηρεσίες για θέματα αρμοδιότητας τους που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

4.1.4 Εκτέλεση διοικητικών κυρώσεων

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για την εκτέλεση των διοικητικών κυρώσεων σε καταστήματα ή επιχειρήσεις αρμοδιότητας του δήμου (παρ.1 δ του άρθρου 3 του ν. 5003/ 2022).

Ως εκτέλεση διοικητικών κυρώσεων νοούνται οι υλικές ενέργειες που έπονται της έκδοσης διοικητικών πράξεων που τις επιβάλουν. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις ή καταστήματα αρμοδιότητας του δήμου, η εκτέλεση των κυρώσεων πραγματοποιείται με σφράγιση για την αποτροπή συνέχισης της λειτουργίας τους. Η εντολή σφράγισης δίνεται με απόφαση του δημάρχου (παρ. 6 του άρθρου 80 του ν. 3463/2006) και διαρκεί από 10 μέχρι 60 ημέρες.

Για τη σφράγιση και αποσφράγιση καταστήματος εφαρμόζεται η ΥΑ 43721/2009. Στην εντολή σφράγισης αναγράφονται τα στοιχεία του καταστήματος, ο λόγος και η χρονική διάρκεια της σφράγισης και ορίζεται η ημερομηνία

πραγματοποίησης της. Η σφράγιση μπορεί να γίνει όλες τις ημέρες της εβδομάδας και καθ' όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου. Σε περίπτωση απουσίας του καταστηματαρχή κατά την πραγματοποίηση της σφράγισης δεν αναστέλλεται η διαδικασία. Ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται τουλάχιστον 5 ημέρες πριν από την εκτέλεση της σφράγισης για να απομακρύνει από την επιχείρηση του ευπαθή και ευαλλοίωτα προϊόντα, καθώς και για να τακτοποιήσει τυχόν εκκρεμότητες της επιχείρησης.

Η σφράγιση γίνεται από δύο τουλάχιστον δημοτικούς αστυνομικούς, οι οποίοι σφραγίζουν με ισπανικό κηρό (βουλοκέρι), μεταλλική σφραγίδα του δήμου (μολυβδοσφραγίδα) και κορδόνι σε όλες τις εισόδους του καταστήματος. Για τη σφράγιση, οι δημοτικοί αστυνομικοί συντάσσουν έκθεση και τη θυροκολλούν. Η αποσφράγιση του καταστήματος γίνεται αυτεπάγγελα από τη Δημοτική Αστυνομία μετά τη λήξη του χρονικό διαστήματος της σφράγισης.

4.1.5 Πολιτική προστασία

Η Δημοτική Αστυνομία συμμετέχει στην εφαρμογή σχεδίων πολιτικής προστασίας, υποστηρίζοντας το έργο των δήμων σε δράσεις και μέτρα πολιτικής προστασίας (παρ. 1 ε του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ως πολιτική προστασία νοείται η προστασία των πολιτών, της ιδιοκτησίας τους και του περιβάλλοντος, απέναντι σε όλα τα είδη ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών. Κίνδυνοι νοούνται τα δυνητικά καταστροφικά γεγονότα, ανθρώπινες δραστηριότητες και φαινόμενα που μπορούν να προκαλέσουν απώλεια ζωής ή τραυματισμό, ζημιά σε περιουσίες, κοινωνική και οικονομική διαταραχή ή περιβαλλοντική υποβάθμιση (άρθρο 1 περ. 1 του ν. 4662/2020). Για την αντιμετώπιση των κινδύνων και την πολιτική προστασία συστάθηκε ο «Εθνικός Μηχανισμός» (παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4662/2020). Στον «Εθνικό Μηχανισμό» συμμετέχουν οι δήμοι με τα Αυτοτελή Τμήματα Πολιτικής Προστασίας και γενικότερα με το ανθρώπινο δυναμικό, τα υλικά και τα μέσα που διαθέτουν (παρ. 1 του άρθρου 3 και παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4662/2020).

Στο πλαίσιο αυτό, θεσπίστηκε η συμμετοχή της Δημοτικής Αστυνομίας κυρίως κατά τη διάρκεια εκτάκτων και επειγουσών αναγκών καθ' όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του αρμόδιου κάθε φορά συντονιστικού οργάνου (παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 5003/2022). Ειδικότερα, η Δημοτική Αστυνομία εκτελεί τις αποφάσεις του Τοπικού Επιχειρησιακού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, δρα βάσει του Τοπικού Σχεδίου για

την Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών και τη Διαχείριση των Συνεπειών, επιβλέπει την απαγόρευση κυκλοφορίας ατόμων και οχημάτων σε άλση και πάρκα, στις περιοχές NATURA, σε δασικά οικοσυστήματα, ελέγχει την εφαρμογή της ΥΑ 21837 οικ. Φ.700.20/2024 και διενεργεί ελέγχους δειγματοληπτικού χαρακτήρα προκειμένου να εξακριβώσει ψευδείς δηλώσεις που υποβάλλονται στο Εθνικό Μητρώο Τήρησης Μέτρων Προληπτικής Πυροπροστασίας Ιδιοκτησιών από ιδιοκτήτες, μισθωτές και επικαρπωτές αναφορικά με τη συντήρηση και τον καθαρισμό οικοπέδων και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.1.6 Διενέργεια αυτοψίας

Η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί αυτοψίες προκειμένου να εξακριβώσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έκδοση διοικητικών πράξεων από τα όργανα των δήμων και κυρίως διενεργεί αυτοψίες και συντάσσει εκθέσεις για την έκδοση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής του άρθρου 2 του αν 263/1968 και για τη χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας (παρ. 1 στ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

4.1.6.1 Για σύνταξη πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής

Ο δήμος οφείλει να προστατεύει την περιουσία του. Η ακίνητη περιουσία προστατεύεται από τη νομοθεσία για την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου (παρ. 1 και παρ. 4 του άρθρου 178 του ν. 3463/2006, άρθρο 1 του νδ 31/1968 της 28-11/2-12-1968). Όσον αφορά το δήμο, η διοικητική αποβολή αποφασίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδεται από τον δήμαρχο (παρ. 4 του άρθρου 178 του ν. 3463/2006). Η διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων του νόμου γίνεται μετά από αυτοψία της Δημοτικής Αστυνομίας στο επίδικο ακίνητο και τη σύνταξη έκθεσης για διοικητική αποβολή.

4.1.6.2 Για χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας

Η βεβαίωση μόνιμης κατοικίας χορηγείται είτε έγχαρτα, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, ο οποίος επισυνάπτει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος - έντυπο Ε1, είτε ηλεκτρονικά από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη gov.gr (ΚΥΑ 602/2024). Μόνο όταν τεκμηριωμένα δεν αποδεικνύεται με το έντυπο Ε1 η μόνιμη εγκατάσταση στον δήμο, προσκομίζονται άλλα αποδεικτικά μέσα (όπως λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος, λογαριασμοί σταθερής τηλεφωνίας, λογαριασμοί φυσικού αερίου ή ύδρευσης).

Με βάση τα παραπάνω, η Δημοτική Αστυνομία μπορεί να συντάσσει έκθεση αυτοψίας, σε περιπτώσεις που, παρά την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών, εγείρονται αμφιβολίες για την «πραγματική εγκατάσταση» του

ατόμου που ζητά να του χορηγηθεί βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας (παρ. 6 του άρθρου 5 της ΚΥΑ 602/2024). Η αυτοψία της Δημοτικής Αστυνομίας, εκτός από την περιγραφή των πραγματικών περιστατικών, μπορεί να περιλαμβάνει μαρτυρίες από γειτονικά πρόσωπα και γενικά οτιδήποτε θεωρείται ότι μπορεί να ληφθεί υπόψη στη διαμόρφωση τεκμηριωμένης άποψης για την έκδοση της βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.

4.1.7 Εναλλακτική διαχείριση των ΟΤΚΖ

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων του πδ 116/2004, για τους όρους και το πρόγραμμα εναλλακτικής διαχείρισης των ΟΤΚΖ, των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπών και των χρησιμοποιημένων ανταλλακτικών σε συμμόρφωση της Οδηγίας 2000/53/ΕΚ, σχετικά με τα εγκαταλελειμμένα οχήματα (παρ. 1 ζ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ανάμεσα στις αρμοδιότητες του δήμου περιλαμβάνεται και η απομάκρυνση των εγκαταλελειμμένων οχημάτων (περ. γ της παρ. Ι 4 του άρθρο 75 του ν. 3463/2006). Ως εγκαταλελειμμένα οχήματα νοούνται τα οχήματα που είτε εγκαταλείπονται σε δημόσιο δρόμο, στον οποίο δεν επιτρέπεται η στάθμευση, για περισσότερο από 30 ημέρες, είτε εγκαταλείπονται σε άλλον δημόσιο κοινόχρηστο ή μη χώρο και οδό για περισσότερο από 90 ημέρες, είτε εγκαταλείπονται σε ιδιωτικό χώρο χωρίς τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη του χώρου, είτε είναι επικίνδυνα για την ασφάλεια και την υγεία των κατοίκων, για το περιβάλλον και για την ιδιωτική ή δημόσια περιουσία, κυρίως όταν εξαιτίας της κατάστασης που βρίσκονται δεν ανταποκρίνονται στο σκοπό που προορίζονται (παρ. 2 του άρθρου 2 του πδ 116/2004). Σε αυτά τα οχήματα επικολλάται ειδικό αυτοκόλλητο που τα χαρακτηρίζει ως εγκαταλελειμμένα. Τα εγκαταλελειμμένα οχήματα που δεν αναζητούνται από τους ιδιοκτήτες τους εντός 45 ημερών από την ημερομηνία της επικόλλησης, θεωρούνται «οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους» (ΟΤΚΖ), τα οποία αποτελούν απόβλητα (παρ. 2 και 3 του άρθρου 2 και παρ. 1 του άρθρου 9 του πδ 116/2004).

Η Δημοτική Αστυνομία πρέπει να ενημερώσει εγγράφως μέσα σε 15 ημέρες από την επικόλληση του αυτοκόλλητου την Ασφάλεια προκειμένου να διενεργήσει έρευνα για να εξακριβωθεί αν το όχημα έχει κλαπεί, υπεξαιρεθεί ή εμπλέκεται σε εγκληματικές πράξεις και αν αυτό έχει πινακίδες κυκλοφορίας, να αναζητηθεί και να ενημερωθεί ο ιδιοκτήτης του, καθώς και να ενημερωθεί και το ΚΕΠΥΟ. Αν βρεθεί ο ιδιοκτήτης ειδοποιείται να το μετακινήσει σε ιδιωτικό χώρο στάθμευσης. Αν ο ιδιοκτήτης δεν προβεί σε καμία ενέργεια και παρέλθει το χρονικό διάστημα των 45

ημερών, το εγκαταλειμμένο όχημα περιέρχεται στον δήμο που παραδίδει στο σύστημα συλλογής ΟΤΚΖ.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία. Εάν βρεθεί εγκαταλειμμένο όχημα, συντάσσει έκθεση αυτοψίας, επικολλά σε εμφανές σημείο το ειδικό αυτοκόλλητο, το οποίο χαρακτηρίζει το όχημα ως εγκαταλειμμένο και επικοινωνεί με τις αρχές προκειμένου να ελέγξουν το αυτοκίνητο και αναζητήσουν τον κάτοχο. Στο τελευταίο στάδιο, η Δημοτική Αστυνομία φροντίζει να μεταφερθεί το όχημα στο σύστημα συλλογής ΟΤΚΖ.

4.1.8 Προστασία δημοτικής περιουσίας

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για την προστασία της δημοτικής περιουσίας από κάθε πράξη φθοράς ξένης ιδιοκτησίας (παρ. 1 η του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 378 του ν. 4619/2019, όποιοι καταστρέφουν ή βλάπτουν ξένα πράγματα ή με άλλους τρόπους καθιστούν ανέφικτη τη χρήση τους τιμωρούνται με χρηματικό πρόστιμο ή παροχή κοινωφελούς εργασίας. Αν τα πράγματα είναι πολύ ακριβά ή χρησιμεύουν για κοινό όφελος ή είναι καλλιτεχνικά ή ιστορικά μνημεία ή αν η φθορά έγινε με εκρηκτική ύλη ή με φωτιά, τότε οι υπαίτιοι τιμωρούνται με φυλάκιση.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για την προστασία, έλεγχο και κατά το δυνατόν την αποτροπή πράξεων φθοράς της δημοτικής περιουσίας (παιδικές χαρές, πλατείες, κτιριακές υποδομές, οχήματα κ.λπ.) και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.1.9 Διατάραξη της λειτουργίας των υπηρεσιών του δήμου

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων του άρθρου 168 ΠΚ για τη διατάραξη της λειτουργίας των υπηρεσιών του δήμου (παρ. 1 θ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 168 του ν. 4619/2019, όποιοι εισέρχονται παράνομα σε χώρους υπηρεσίας ΟΤΑ ή παραμένουν στους χώρους παρά την εναντίωση της υπηρεσίας, τιμωρούνται με χρηματικό πρόστιμο ή φυλάκιση. Επίσης, όποιοι προκαλούν σοβαρή διατάραξη ή διακοπή της ομαλής λειτουργίας της υπηρεσίας ΟΤΑ τιμωρούνται με χρηματικό πρόστιμο ή φυλάκιση. Με την ίδια ποινή τιμωρούνται και όποιοι χωρίς να διαταράξουν την κοινή ειρήνη εμποδίζουν αυθαίρετα ή διαταράσσουν σοβαρά τη λειτουργία συλλογικών ή μονοπρόσωπων οργάνων των

ΟΤΑ. Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.1.10 Οικοδομικές άδειες - Επικίνδυνες οικοδομές

Η Δημοτική Αστυνομία ελέγχει την ύπαρξη οικοδομικής άδειας και λαμβάνει μέτρα για την ασφάλεια από τις επικίνδυνες οικοδομές, για να διασφαλισθεί η ακώλυτη λειτουργία της πόλης και η προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών, ενημερώνοντας τις αρμόδιες υπηρεσίες δόμησης (παρ. 1 ι του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

4.1.10.1 Για οικοδομικές άδειες

Η οικοδομική άδεια αποτελεί διοικητική πράξη με την οποία επιτρέπεται η υλοποίηση οικοδομικών εργασιών σε συγκεκριμένο γήπεδο ή οικόπεδο, σύμφωνα με τις εγκεκριμένες μελέτες που τη συνοδεύουν. Στην έννοια της περιλαμβάνονται διάφορες κατηγορίες αδειών, όπως η άδεια δόμησης, η άδεια αλλαγής χρήσης, καθώς και άδειες που αφορούν διαμορφώσεις, επισκευές, ενισχύσεις, κατασκευές περιφράξεων ή περιτοιχίσεων, κατασκευή βόθρων και υπόγειων δεξαμενών, εργασίες εκσκαφής και επιχώσεων, κατεδαφίσεις και κοπές δέντρων (άρθρο 28 του ν. 4495/2017).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία για αυθαίρετες κατασκευές, για την ύπαρξη οικοδομικής άδειας όταν γίνονται οικοδομικές εργασίες, διασταυρώνει αν ο αριθμός της αδείας αντιστοιχεί στα στοιχεία που τηρούνται στην υπηρεσία δόμησης και την ενημερώνει για τις όποιες παραβάσεις. Τέλος, ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά ποινικά αδικήματα.

4.1.10.2 Για επικίνδυνες οικοδομές

Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία, επικίνδυνες νοούνται όποιες οικοδομές ή οικοδομικές εργασίες, κατασκευές ή εγκαταστάσεις καταστούν επικίνδυνες για χρήση (άρθρο 422 του πδ 14/1999). Οι πολίτες δικαιούνται να καταγγείλουν την πιθανολογούμενη ύπαρξη κινδύνου. Αρμόδιες για τον έλεγχο των επικίνδυνων κατασκευών είναι οι κατά τόπο υπηρεσίες δόμησης, στις οποίες πρέπει να παραπέμπονται οι σχετικές καταγγελίες (άρθρο 423 του πδ 14/1999). Οι υπηρεσίες δόμησης προβαίνουν σε αυτοψία προκειμένου να εξακριβωθεί ο κίνδυνος και συντάσσουν έκθεση αυτοψίας (άρθρο 425 του πδ 14/1999).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία επιβάλλει την εκτέλεση σε αυτά που αποφασίζουν οι υπηρεσίες δόμησης (π.χ. αχρησία και εκκένωση επικίνδυνου χώρου, οριοθέτηση επικίνδυνου σημείου για αποφυγή χρήσης από οχήματα και πεζούς κ.λπ.).

4.1.11 Πώληση και κατανάλωση καπνικών προϊόντων

Με το ν. 3730/2008 απαγορεύτηκε η πώληση καπνικών προϊόντων σε ανήλικα άτομα, η κατανάλωση καπνικών προϊόντων εντός των κλειστών χώρων ψυχαγωγίας, συγκέντρωσης ανηλίκων και διεξαγωγής αθλοπαιδιών και η διαφήμιση τους στον κινηματογράφο και γενικά σε όλους τους υπαίθριους και εξωτερικούς χώρους (άρθρο 2 του ν. 3730/2008), το κάπνισμα εντός των κλειστών χώρων, καθώς και στα αυτοκίνητα με ανήλικους επιβάτες κάτω των 12 ετών (άρθρο 3 του ν. 3730/2008). Επίσης, με τον ίδιο νόμο απαγορεύτηκε η κατανάλωση αλκοόλ από ανήλικους και η είσοδος τους σε μπαρ και κέντρα διασκέδασης (άρθρο 4 του ν. 3730/2008).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία και βεβαιώνει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις. Επίσης, ελέγχει την τήρηση «βιβλίου αναφοράς» για τα ΚΥΕ.

4.1.12 Επίδοση εγγράφων

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για την επίδοση των πάσης φύσεως έγγραφων του δήμου ή άλλων δήμων (παρ. 1 ιβ του άρθρου 3 του ν. 5003/ 2022).

Η ατομική διοικητική πράξη κοινοποιείται στο άτομο που αφορά σύμφωνα με τα όσα ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία ή με κάθε πρόσφορο τρόπο (άρθρο 19 του ν. 2696/1999). Η επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων της δημοτικής αρχής που προβλέπονται από τον ΚΔΚ γίνεται από τη Δημοτική Αστυνομία ή από την αρμόδια δημοτική υπηρεσία με επίδοση ή με το ταχυδρομείο ή με τηλεγράφημα με απόδειξη (άρθρο 284 του ν. 3463/2006). Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι αναμένεται σύντομα να θεσμοθετηθεί διαδικασία για την ηλεκτρονική επίδοση εγγράφων, καθιστώντας τη φυσική επίδοση αναγκαία μόνο όταν δεν είναι εφικτή η ηλεκτρονική.

4.1.13 Βεβαίωση κατ' οίκον του γνήσιου της υπογραφής

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τη βεβαίωση κατ' οίκον του γνήσιου της υπογραφής για άτομα με κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένα άτομα και ασθενείς (παρ. 1 ιγ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ως «γνήσιο της υπογραφής» νοείται η βεβαίωση του ιδιόχειρου της υπογραφής του πολίτη πάνω σε έγγραφο, το οποίο υπογράφει ενώπιον του δημοτικού αστυνομικού. Έγγραφα είναι όλα τα γραπτά που προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία (παρ. γ του άρθρου 13 του ν. 4619/2019). Η βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής γίνεται από όλες τις διοικητικές αρχές ή από τα ΚΕΠ, εκτός από τις υπηρεσίες της ΕΛΑΣ (παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999).

Στην προκείμενη περίπτωση, η Δημοτική Αστυνομία διευκολύνει τους δημότες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη μετακίνηση τους για διάφορους λόγους και δεν μπορούν να διεκπεραιώσουν τη υπόθεση τους ηλεκτρονικά (άρθρα 13 έως 15 του ν. 4727/2020).

4.1.14 Ζώα συντροφιάς

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων του ν. 4830/2021 που αφορούν στα ζώα συντροφιάς, (παρ. 1 ιδ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ζώο συντροφιάς νοείται το ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο μέσα στο σπίτι του για λόγους ζωοφιλίας. Ζώο συντροφιάς είναι και ο σκύλος βοήθειας, ο σκύλος εργασίας και τα ζώα θεραπείας. Ως ζώο συντροφιάς δεν μπορεί να συντηρείται ένα ζώο της άγριας πανίδας.

Με το ν. 4830/2021 καθορίζονται οι υποχρεώσεις των ιδιοκτών ή ανάδοχων ζώων συντροφιάς και προσδιορίζονται οι διοικητικές (πρόστιμα) και ποινικές κυρώσεις για τους παραβάτες (άρθρα 34 και 35 του ν. 4830/2021).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία και βεβαιώνει τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται για κάθε παράβαση. Οι δημοτικοί αστυνομικοί, για την αποτελεσματική διενέργεια του ελεγκτικού έργου τους, έχουν πρόσβαση ως πιστοποιημένοι χρήστες στο ΕΜΖΣ. Σε περίπτωση εντοπισμού αδέσποτου ζώου ενημερώνουν τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για την περισυλλογή του. Τέλος, οι δημοτικοί αστυνομικοί ασκούν καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά ποινικά αδικήματα.

4.2 Δεύτερη κατηγορία αρμοδιοτήτων

4.2.1 Υπαίθρια διαφήμιση

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων του ν. 2946/2001 που αφορούν στην υπαίθρια διαφήμιση (παρ. 2 α του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Υπαίθριες διαφημίσεις νοούνται οι δημόσιες και υπαίθριες προβολές, με κάθε μέσο και τρόπο, μηνυμάτων για την προώθηση εμπορικού και επαγγελματικού σκοπού ή άλλης συναφούς δραστηριότητας (παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2946/2001). Επιγραφές συνιστούν τα κείμενα επί μεταλλικού, ξύλινου, plexiglass υλικού κ.λπ., με το οποίο «προσδιορίζεται η διεύθυνση, η θέση, η επαγγελματική δραστηριότητα ή η ιδιότητα

φυσικού προσώπου, ή η επωνυμία και η δραστηριότητα, ένωσης φυσικών προσώπων ή ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ» (παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 2946/2001).

Ο κάθε δήμος μπορεί να καθορίζει με κανονιστικές πράξεις τους κοινόχρηστους χώρους που επιτρέπεται η τοποθέτηση ειδικών διαμορφωμένων πλαισίων προβολής των διαφημίσεων. Η πολιτεία έχει εκδώσει την ΚΥΑ 38110/2002 για τις προϋποθέσεις των επιγραφών και της ανάρτησης πανό για κοινωνικές, πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και την ΚΥΑ 46526/2020 που αφορά στις προϋποθέσεις και τους όρους προβολής υπαίθριας διαφήμισης. Για την προβολή υπαίθριων διαφημίσεων στους καθορισμένους χώρους απαιτείται ενιαία άδεια τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων και προβολής υπαίθριας διαφήμισης. Επίσης, η άδεια είναι απαραίτητη και για τις διαφημίσεις στα ιδιωτικά κτίρια, οικόπεδα και στα οχήματα, στέγαστρα αφετηριών ή στάσεις λεωφορείων και διαφημίσεις που διενεργούνται από αέρος. Ο αριθμός αδειας, το όνομα και η διεύθυνση του διαφημιζόμενου ή του διαφημιστή πρέπει να αναγράφονται στο διαφημιστικό πλαίσιο. Αλλιώς η διαφήμιση θεωρείται ρύπος και αφαιρείται (παρ. 2 του άρθρου 4 και παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 2946/2001).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία, ελέγχει αν τηρείται η ισχύουσα νομοθεσία και κυρίως αν υπάρχει άδεια για την υπαίθρια διαφήμιση. Ενημερώνει τις υπηρεσίες του δήμου για την αφαίρεση των ρύπων - διαφημίσεων, το δημοτικό συμβούλιο για να επιβληθούν τα προβλεπόμενα πρόστιμα. Τέλος, για τις περιπτώσεις που προβλέπεται ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου.

4.2.2 Υπαίθριο εμπόριο - Λαϊκές αγορές

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο του υπαίθριου εμπορίου και των λαϊκών αγορών είτε αυτόνομα είτε στο πλαίσιο συμμετοχής των δημοτικών αστυνομικών στα μικτά κλιμάκια, τα οποία συγκροτούνται δυνάμει του ν. 4712/2020, με απόφαση της ΔΙΜΕΑ (παρ. 2 β του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Ως υπαίθριο εμπόριο ορίζονται οι εμπορικές δραστηριότητες που ασκούνται σε υπαίθριους χώρους, δημόσιους ή ιδιωτικούς, ιδιόκτητους ή μισθωμένους, και διακρίνονται σε εμπόριο σε οργανωμένη υπαίθρια αγορά, σε πλανόδιο και σε στάσιμο εμπόριο (παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4849/2021). Οι λαϊκές αγορές αποτελούν μορφή υπαίθριου εμπορίου και χαρακτηρίζονται ως μετακινούμενες, οργανωμένες αγορές που λειτουργούν σε υπαίθριους χώρους. Σε αυτές δραστηριοποιούνται τόσο παραγωγοί πωλητές που διαθέτουν πρωτογενή αγροτικά προϊόντα και μεταποιημένα προϊόντα

οικοτεχνίας, όσο και επαγγελματίες πωλητές που εμπορεύονται πρωτογενή και βιομηχανικά βιοτεχνικά μη εδωδιμα είδη (παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4849/2021).

Οι έλεγχοι διενεργούνται είτε αυτόνομα από τη Δημοτική Αστυνομία, είτε με τη συμμετοχή δημοτικών αστυνομικών στα μικτά κλιμάκια, τα οποία συγκροτούνται από τη ΔΙΜΕΑ (παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4712/2020 και παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4849/2021). Για την υποβοήθηση του ελεγκτικού του έργου το προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας έχει πρόσβαση στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΟΠΣΑΑ. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, το προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας υποχρεούται να επιδεικνύει την υπηρεσιακή του ταυτότητα και την «εντολή ελέγχου» (άρθρο 61 του ν. 4849/2021). Ενώ όταν διαπιστώνεται παράβαση συντάσσει «έκθεση ελέγχου» για την βεβαίωση της παράβασης (ΥΑ 31687/2022).

Πέρα από τις διοικητικές κυρώσεις της νομοθεσίας που αφορά στο υπαίθριο εμπόριο, επιβάλλονται ποινικές κυρώσεις, καθώς και επιπλέον διοικητικές κυρώσεις. Οι δημοτικοί αστυνομικοί κατάσχουν και καταστρέφουν κάθε εμπόρευμα που διακινείται στο υπαίθριο εμπόριο, το οποίο είτε είναι πειρατικό, είτε συνιστά παράνομη απομίμηση ή παραποίηση προϊόντων, είτε αυτός που το διαθέτει δεν κατέχει τα νόμιμα παραστατικά ή την απαιτούμενη άδεια, είτε κυκλοφορεί κατά παράβαση της φορολογικής νομοθεσίας (παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3377/2005).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία, είτε αυτόνομα, είτε με τη συμμετοχή των δημοτικών αστυνομικών στα μικτά κλιμάκια, τα οποία συγκροτούνται από τη ΔΙΜΕΑ. Ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για τις βεβαιωθείσες παραβάσεις, καθώς και τις υπηρεσίες της Περιφέρειας για παραβάσεις της αρμοδιότητάς της. Εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις σε συντρέχουσες περιπτώσεις και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.3 Τρίτη κατηγορία αρμοδιοτήτων

4.3.1 Αδειοδότηση ή γνωστοποίηση λειτουργίας καταστημάτων

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν στην αδειοδότηση καταστημάτων, η άδεια των οποίων εκδίδεται από τον δήμο ή στην γνωστοποίηση λειτουργίας τους, όπως είναι τα ΚΥΕ, θέατρα, κινηματογράφοι και καταστήματα ενοικίασης ποδηλάτων και μοτοποδηλάτων (παρ. 3 α του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

4.3.1.1 Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

4.3.1.1.1 Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) που λειτουργούν με γνωστοποίηση

Ως ΚΥΕ νοείται το κατάστημα στο οποίο γίνεται παρασκευή ή και διάθεση σε πελάτες που είναι καθισμένοι, όρθιοι ή περαστικοί, διανομή φαγητού ή γλυκίσματος ή ποτών και κάθε κατάστημα προσφοράς υπηρεσιών που δυνητικά μπορεί να προκαλέσει βλάβη στη δημόσια υγεία (άρθρο 80 του ν. 3463/2006).

Με βάση τον παραπάνω ορισμό για να εμπίπτει ένα κατάστημα στα ΚΥΕ θα πρέπει να έχει ως αντικείμενο τρόφιμα ή ποτά ή να παρέχει υπηρεσίες και η λειτουργία του να διέπεται από υγειονομική διάταξη. Για αυτήν την κατηγορία των ΚΥΕ αρμόδιος καθίσταται ο δήμος.

Για σχεδόν όλα τα ΚΥΕ που εμπίπτουν στο άρθρο 80 του ΚΔΚ η υποχρέωση της προέγκρισης αντικαταστάθηκε με ενημέρωση του φορέα προς τον δήμο για την έναρξη της λειτουργίας και για τη χρήση μουσικής που ονομάζεται γνωστοποίηση. Πριν από τη γνωστοποίηση πρέπει να εκδοθεί η βεβαίωση ίδρυσης μετά από έλεγχο των προϋποθέσεων (άρθρο 10 του ν. 3028/2002).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία. Ανά έξι μήνες ελέγχει το 30% τουλάχιστον από τις δραστηριότητες που υποβάλλουν ή μεταβάλουν γνωστοποίηση (παρ. 10 του άρθρου 3 της ΚΥΑ 16228/2017), ελέγχει την πληρότητα του αρχείου που οφείλουν να τηρούν οι φορείς στο χώρο που ασκείται η δραστηριότητα, ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για την επιβολή προστίμων, ενημερώνει την υγειονομική υπηρεσία εφόσον διαπιστωθούν ελλείψεις στο αρχείο. Τέλος, η Δημοτική Αστυνομία εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις σε συντρέχουσες περιπτώσεις.

4.3.1.1.2 Κέντρα διασκέδασης

Τα κέντρα διασκέδασης εξαιρούνται της διαδικασίας της γνωστοποίησης (άρθρο 27 του ν. 4442/2016). Για τη νόμιμη λειτουργία τους πρέπει να εκδοθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία έχει δύο στάδια: α) προέγκριση ίδρυσης μετά από έλεγχο των προϋποθέσεων (άρθρο 10 του ν. 3028/2002) και β) χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας που εκδίδεται από τον δήμαρχο μετά από την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών και τη σύμφωνη γνώμη της υγειονομικής υπηρεσίας (άρθρα 1 και 2 της ΚΥΑ ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/31600/2013). Για τη νόμιμη λειτουργία κέντρου

διασκέδασης χρειάζεται προηγουμένως να εκδοθεί από τον δήμο διοικητική πράξη αδειοδότησης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία, ελέγχει αν υπάρχει άδεια και αν τηρείται. Για παράδειγμα, ελέγχεται αν ο αριθμός των εξυπηρετούμενων ατόμων συμφωνεί με τα προβλεπόμενα στην άδεια λειτουργίας, αν υπάρχει σε ισχύ πιστοποιητικό πυροπροστασίας και αν υπάρχει χώρος στάθμευσης όπου αυτό απαιτείται. Ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες σε περίπτωση που διαπιστωθούν ελλείψεις και σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων. Τέλος, εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.3.1.1.3 Καταστήματα εμπορίας, ενοικίασης και πώλησης μεταχειρισμένων ειδών ιματισμού, ένδυσης και υπόδησης.

Τα καταστήματα που εμπορεύονται, ενοικιάζουν και πωλούν μεταχειρισμένα είδη ιματισμού, ένδυσης και υπόδησης αποτελούν δραστηριότητες υγειονομικού ενδιαφέροντος, οι οποίες δεν ρυθμίζονται από το άρθρο 80 του ΚΔΚ. Δεν αδειοδοτούνται από τον δήμο και δεν χρειάζονται προέγκριση, ενώ η αδειοδότηση τους γίνεται σε ένα στάδιο (ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/36831/2014).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία, ελέγχει αν υπάρχει άδεια, ενημερώνει την υγειονομική υπηρεσία για το αποτέλεσμα των ελέγχων, ενημερώνει τις υπηρεσίες του δήμου σε περίπτωση επιβολής κύρωσης, εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.3.1.2 Κινηματογράφοι - Θέατρα - Άδειες παράστασης

Οι κινηματογράφοι και τα θέατρα υπάγονται σε καθεστώς γνωστοποίησης (άρθρο 32 του ν. 4442/2016). Για τη γνωστοποίηση της λειτουργίας των κινηματογράφων και των θεάτρων εφαρμόζονται κατά αναλογία οι ρυθμίσεις που ισχύουν για τα ΚΥΕ, με τη διαφορά ότι, στην περίπτωση των θεάτρων, ο φορέας της επιχείρησης οφείλει να διατηρεί στο αρχείο του τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4229/2014. Και στις δύο περιπτώσεις, στο πλαίσιο της γνωστοποίησης, δηλώνεται υποχρεωτικά ο αριθμός των θεατών που μπορεί να φιλοξενήσει ο χώρος (άρθρο 6 της ΚΥΑ 16228/2017). Επίσης, η άδεια παράστασης απαιτείται για τη διεξαγωγή θεατρικών εκδηλώσεων σε στεγασμένους ή υπαίθριους περιφραγμένους

χώρους, των οποίων η λειτουργία δεν έχει γνωστοποιηθεί ως θέατρα, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι απαιτούμενοι όροι ασφάλειας για το κοινό και το προσωπικό κυρίως στην πυροπροστασία (άρθρα 2 και 4 του ν. 4229/2014).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία στους κινηματογράφους και τα θέατρα για την πληρότητα του αρχείου που οφείλουν να τηρούν στο χώρο άσκησης της δραστηριότητας. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις ενημερώνει την αρμόδια δημοτική υπηρεσία για την επιβολή προστίμων. Ενημερώνει την πυροσβεστική, τους υπόλοιπους αρμόδιους ελεγκτικούς μηχανισμούς για τους ελέγχους που διενήργησε. Τέλος, ελέγχει την ύπαρξη αδειών διενέργειας παραστάσεων και εκτελεί τις όποιες διοικητικές κυρώσεις.

4.3.1.3 Καταστήματα ενοικίασης ποδηλάτων - μοτοποδηλάτων

Καταστήματα εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων είναι οι επιχειρήσεις που ενοικιάζουν μοτοποδήλατα μέχρι 50 κ.εκ. και ποδήλατα για τουριστικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς (άρθρο 1 της ΑΔ 1023/2/34α/1994). Για τη λειτουργία της επιχείρησης χρειάζεται άδεια που χορηγείται από τον δήμαρχο (περ. 25 της παρ. II του άρθρου 75 του ν. 3463/2006 και περ. ζ της παρ. 1 του άρθρου 58 του ν. 3852/2010) μετά από υποβολή αίτησης με τα δικαιολογητικά που απαιτούνται (άρθρο 4 της ΑΔ 1023/2/34α/1994).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία για να διαπιστωθεί αν υπάρχει άδεια, καθώς και αν εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις λειτουργίας των καταστημάτων αυτών σύμφωνα με το άρθρο 1 της ΑΔ 1023/2/34α/1994. Ενημερώνει την ΠΥΤ αν διαπιστωθεί ότι υπάρχουν συστεγαζόμενες επιχειρήσεις ενοικίασης μηχανοκίνητων μέσων. Ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων, καθώς και την ΕΛΑΣ αν χρειαστεί. Τέλος, εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις.

4.3.1.4 Καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου (internet)

Το 2002, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του φαινομένου του ηλεκτρονικού τζόγου, θεσπίστηκε αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο που περιλάμβανε την καθολική απαγόρευση κάθε μορφής παιχνιδιού, το οποίο διεξαγόταν με ηλεκτρονικά, ηλεκτρικά και ηλεκτρομηχανικά μέσα. Κατ' εξαίρεση, επιτράπηκαν τα μηχανικά διεξαγόμενα παιχνίδια, στα οποία απαιτείται η σωματική δύναμη του παίκτη, καθώς και τα ψυχαγωγικά παιχνίδια, των οποίων το αποτέλεσμα εξαρτάται μόνο από τις τεχνικές ή

πνευματικές ικανότητες του παίκτη. Στο πλαίσιο αυτό, επιτράπηκε η λειτουργία επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, με την αυστηρή προϋπόθεση ότι στους υπολογιστές τους δεν θα διεξάγονταν παιχνίδια (άρθρα 1 και 2 του ν. 3037/2002). Για τη λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών προβλέφθηκε η έκδοση κανονιστικής πράξης αδειοδότησης τους από το δήμο (ΚΥΑ 1107414/1491/Τ. & ΕΦ./2003).

Ωστόσο με την υπ' αριθ. 2144/2009 απόφαση του ΣτΕ κρίθηκε ότι η επιβαλλόμενη απαγόρευση εγκατάστασης και λειτουργίας ηλεκτρονικών, ηλεκτρομηχανικών και ηλεκτρικών παιχνιδιών όπως προβλεπόταν στην παρ. 1 του άρθρου 2 και στο άρθρο 3 του ν. 3037/2002 αντίκειται στο ενωσιακό δίκαιο. Ως αποτέλεσμα, το ΣτΕ προχώρησε στην ακύρωση των συγκεκριμένων διατάξεων της κανονιστικής πράξης αδειοδότησης. Στη συνέχεια, με το ν. 4002/2011 θεσπίστηκε νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση των παραβάσεων που είναι σχετικές με τη λειτουργία παιγνιομηχανημάτων και παιχνιδιών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους για την εφαρμογή των προϋποθέσεων λειτουργίας των προαναφερόμενων επιχειρήσεων, ενημερώνει την ΕΕΕΠ και την ΕΛΑΣ για τυχόν λειτουργία τυχερών παιχνιδιών ήρθε σε γνώση της, εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις και ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για περιπτώσεις επιβολής κυρώσεων.

4.3.1.5 Καταστήματα διαδραστικής ψυχαγωγικής δραστηριότητας «δωμάτια απόδρασης (escape rooms)»

Ως «δωμάτια απόδρασης» νοούνται οι διαμορφωμένοι, μη κοινόχρηστοι και σαφώς οριοθετημένοι χώροι, εντός των οποίων παρέχονται αποκλειστικά ζωντανά παιχνίδια γρίφων. Τα παιχνίδια αυτά διεξάγονται είτε ατομικά είτε από δυάδες ή ομάδες παικτών, οι οποίοι σύμφωνα με τη σεναριακή δομή του παιχνιδιού βρίσκονται εικονικά εγκλωβισμένοι σε ένα δωμάτιο. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η επιτυχής «απόδραση» της ομάδας εντός καθορισμένου χρόνου, μέσω της επίλυσης διαδοχικών γρίφων ή της ολοκλήρωσης συγκεκριμένων αποστολών. Η χρονική διάρκεια ποικίλλει, κυμαινόμενη συνήθως από 1 έως και 3 ώρες. Τα σενάρια των δωματίων συχνά βασίζονται σε φανταστικές τοποθεσίες, όπως για παράδειγμα στοιχειωμένα σπίτια, φυλακές, μαγεμένα δάση και διαστημόπλοια (άρθρο 2 περ. α της ΚΥΑ 100393/2022).

Η λειτουργία των δωματίων απόδρασης οφείλει να συμμορφώνεται με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές που αφορούν την οργάνωση και τον σχεδιασμό του χώρου, τις υποστηρικτικές εγκαταστάσεις, την ασφάλεια του εξοπλισμού και τις

απαιτήσεις πυροπροστασίας, όπως αυτές καθορίζονται αναλυτικά στην ΚΥΑ 100393/2022. Για την έναρξη της σχετικής δραστηριότητας πρέπει να έχει γίνει προηγουμένως γνωστοποίηση (άρθρο 3 της ΚΥΑ 40940/2023). Προ της γνωστοποίησης, πρέπει να έχουν συλλεχθεί από τον φορέα λειτουργίας και να διατηρούνται εντός του χώρου άσκησης της δραστηριότητας τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά (άρθρο 4 της ΚΥΑ 40940/2023).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους, ελέγχοντας την πληρότητα του αρχείου που οφείλουν να τηρούν οι φορείς στον χώρο που ασκείται η δραστηριότητα. Σε περίπτωση βεβαίωσης παράβασης ενημερώνει την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την επιβολή προστίμων. Επίσης, ενημερώνει τα καθ' ύλην αρμόδια όργανα του δήμου σε περίπτωση που επιβληθεί η διακοπή λειτουργίας και εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις.

4.3.1.6 Ψυχαγωγικά τεχνικά παιχνίδια με παιγνιόχαρτα

Για τη διεξαγωγή ψυχαγωγικών τεχνικών παιχνιδιών με τη χρήση παιγνιοχάρτων, τα οποία πραγματοποιούνται σε ειδικά διαμορφωμένα τραπέζια, απαιτείται η έκδοση σχετικής άδειας διενέργειας και η καταβολή ετήσιου τέλους. Ως ειδικά διαμορφωμένα τραπέζια νοούνται εκείνα που διαθέτουν σταθερή ή μη επιφάνεια επενδυμένη με ειδικό ύφασμα (όπως τσόχα) ή άλλο κατάλληλο υλικό. Σε περίπτωση που εγκατασταθούν τέτοια τραπέζια χωρίς την καταβολή του προβλεπόμενου τέλους, η αρμόδια ΔΟΥ επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο (παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3037/2002).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους για να διαπιστώσει αν υπάρχει άδεια διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιχνιδιών και αν έχει καταβληθεί το ετήσιο τέλος. Επίσης, ελέγχει τις προδιαγραφές λειτουργίας του καταστήματος, αν τυχόν υπάρχει απομονωμένη αίθουσα ή είσοδος που οδηγεί σε κατοικία. Ενημερώνει τη ΔΟΥ αν εγκατασταθούν ειδικά διασκευασμένα τραπέζια χωρίς την καταβολή ετήσιου τέλους, ενημερώνει τα αρμόδια όργανα στο δήμο σε περίπτωση που επιβληθεί αφαίρεση της άδειας (παρ. 5 του άρθρου 5 της ΚΥΑ 1107414/1491/Τ. & Ε.Φ./2003) και εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις.

4.3.2 Ηχορύπανση - Κοινή ησυχία

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν στην ηχορύπανση, την κοινή ησυχία και τη μουσική στα ΚΥΕ, υπαίθριους χώρους κτιρίων και σε δώματα, σε συνεργασία με την ΕΛΑΣ (παρ. 3 β του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Σχετικά με την κοινή ησυχία, κατά τη θερινή περίοδο (1η Απριλίου έως 30η Σεπτεμβρίου), κατά τις ώρες 15:00-17:30 και 23:00-07:00, καθώς και κατά τη χειμερινή περίοδο (1η Οκτωβρίου έως 31η Μαρτίου), κατά ώρες 15:30-17:30 και 22:00-07:30 απαγορεύονται: α) η διενέργεια εργασιών ή δραστηριοτήτων που δημιουργούν θόρυβο, β) η λειτουργία μουσικών οργάνων, ραδιοφώνων και τηλεοράσεων σε υψηλή ένταση, καθώς και θορυβώδεις εκδηλώσεις σε ιδιωτικούς χώρους, γ) τα τραγούδια και οι φωνές σε δημόσιους χώρους, όπως δρόμοι και πλατείες, δ) τα θορυβώδη παιχνίδια σε χώρους ψυχαγωγίας (π.χ. καφεενεία, σφαιριστήρια), όπως και οι έντονες συζητήσεις των θαμώνων, ε) οι έντονες φωνές και διαπληκτισμοί σε σταθμούς οχημάτων, καθώς και η θορυβώδης εκφόρτωση εμπορευμάτων και στ) η χρήση σειρήνων ή συστημάτων συναγερμού χωρίς να υπάρχει έκτακτη ανάγκη (παρ. 3 του άρθρου 1 της ΑΔ 3/1996).

Ανεξαρτήτως ώρας απαγορεύονται: α) η διεξαγωγή ποδοσφαίρου και άλλων θορυβωδών παιχνιδιών σε κοινόχρηστους χώρους, β) η διαλάληση εκδηλώσεων και προϊόντων με χρήση μεγάλων και γ) η διαλάληση προσφερόμενων υπηρεσιών από καταστήματα για προσέλκυση πελατών.

Όσον αφορά τα ΚΥΕ μαζικής εστίασης, η μουσική μετά τις 22:00 τον χειμώνα και μετά τις 23:00 το καλοκαίρι επιτρέπεται αφού προηγουμένως έχει εκδοθεί άδεια παράτασης ωραρίου από το δήμο (άρθρο 3 της ΑΔ 3/1996). Η λειτουργία μουσικής πέραν των οριζόμενων ωραρίων χωρίς την απαιτούμενη άδεια συνιστά ποινικό αδίκημα (άρθρο 10 του ν. 4637/2019).

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία. Ενημερώνει την ΕΛΑΣ και την υγειονομική υπηρεσία για παραβάσεις της υπ' αριθ. Α5/3010/1985 υγειονομικής διάταξης, καθώς και τα αρμόδια υπηρεσιακά και αιρετά όργανα του δήμου σε περίπτωση που επιβληθούν κυρώσεις. Τέλος, εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα.

4.3.3 Ωράριο λειτουργίας ΚΥΕ και λοιπών εμπορικών καταστημάτων

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης του ωραρίου λειτουργίας των ΚΥΕ και υπόλοιπων εμπορικών καταστημάτων (παρ.3 γ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

Στις αρμοδιότητες του δήμου συμπεριλαμβάνεται ο έλεγχος της τήρησης του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων (περ. 14 της παρ. ΙΙ του άρθρου 75 του ν.

3463/2006). Η Δημοτική Αστυνομία ενημερώνεται για τυχόν έκδοση κανονιστικής πράξης για παράταση του ωραρίου των καταστημάτων του δήμου και διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία για την τήρηση των διατάξεων. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις στέλνει τις εκθέσεις ελέγχου για το ωράριο στις οικονομικές υπηρεσίες του δήμου προκειμένου να εισπραχθούν τα πρόστιμα σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και αποστέλλει τις εκθέσεις ελέγχου ωραρίου της Κυριακής στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

4.3.4 Εμποροπανηγύρεις - Εποχικές υπαίθριες αγορές και λοιπές ψυχαγωγικές δραστηριότητες

Η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν στη λειτουργία των εμποροπανηγύρεων, των εποχικών υπαίθριων αγορών και των λοιπών ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων (παρ. 3 δ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022).

4.3.4.1 Βραχυχρόνιες αγορές

Ως βραχυχρόνια αγορά ορίζεται η οργανωμένη υπαίθρια αγορά που έχει σαφή και καθορισμένη περιορισμένη διάρκεια, η οποία περιλαμβάνει τις εμποροπανηγύρεις, τις θρησκευτικού χαρακτήρα αγορές, τις κυριακάτικες, τις εποχιακές, τις πολιτιστικές αγορές κ.λπ. (παρ. 3 δ του άρθρου 3 του ν. 5003/2022). Ο δήμος εκδίδει κανονισμό λειτουργίας βραχυχρόνιων αγορών με τον οποίο ορίζονται οι ειδικότεροι όροι για τη λειτουργία τους και οι κυρώσεις παραβίασης τους.

4.3.4.2 Ψυχαγωγικές δραστηριότητες

Ορισμός για τις «*ψυχαγωγικές δραστηριότητες*» δεν υπάρχει στην ισχύουσα νομοθεσία. Ωστόσο, έχει προβλεφθεί ειδική διαδικασία αδειοδότησης ορισμένων δραστηριοτήτων που χαρακτηρίζονται ως «*ψυχαγωγικές*» όπως είναι τα λούνα παρκ, τα παγοδρόμια και τα τσίρκα (ΚΥΑ 65006/2022 και άρθρα 109-120 του ν. 4442/2016). Επιπλέον, στις λοιπές «*ψυχαγωγικές δραστηριότητες*» αναφέρονται ενδεικτικά οι μουσικές συναυλίες, οι επιδείξεις και οι πίστες αυτοκινητιδίων (άρθρο 69 του ν. 4849/2021). Οπότε θα μπορούσαμε να πούμε ότι υπάρχει μια εγγενής αδυναμία στο πεδίο εφαρμογής των «*λοιπών ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων*».

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι υπάρχει μια θεσμική ασάφεια ως προς το εύρος εφαρμογής της έννοιας των «*λοιπών ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων*», γεγονός που καθιστά δυσχερή την ερμηνεία και εφαρμογή του σχετικού πλαισίου. Επιπλέον, οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν διατάξεις ψυχαγωγίας, όπως αυτές καταγράφονται στο Παράρτημα Ι της ΥΑ 50116/2020 πρέπει να

συμμορφώνονται με τον ισχύον κανονισμό ασφαλείας και να διαθέτουν Έκθεση Τεχνικού Ελέγχου για κάθε διάταξη ψυχαγωγίας ως προϋπόθεση για τη νόμιμη λειτουργία τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αστυνομία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους μετά από καταγγελία κυρίως σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες, οι οποίες ρυθμίζονται από την ΥΑ 50116/2020. Εάν οι παραβάσεις κρίνονται ως ήσσονος σημασίας, οι δημοτικοί αστυνομικοί μπορούν να κάνουν απλώς συστάσεις και εφόσον κρίνεται απαραίτητο να τεθεί προθεσμία για συμμόρφωση (παρ. 5 του άρθρου 16 της ΚΥΑ 65006/2022). Σε περίπτωση που βεβαιωθεί παράβαση το αναφέρουν στην αρμόδια υπηρεσία του δήμου για να γίνει ενημέρωση του ΟΠΣΑΑ δεδομένου ότι υπάρχει πρόβλεψη αυστηρότερων κυρώσεων σε περίπτωση υποτροπής. Επίσης, ενημερώνεται η οικονομική υπηρεσία του δήμου δεδομένου ότι ποσοστό 50% του προστίμου πηγαίνει στα έσοδα του δήμου (παρ. 4 του άρθρου 16 της ΚΥΑ 65006/2022). Τέλος, σε περίπτωση έκδοσης απόφασης σφράγισης της εγκατάστασης, η Δημοτική Αστυνομία εκτελεί τη σφράγιση.

4.4 Κατανομή των αρμοδιοτήτων

Η άσκηση των τριών κατηγοριών αρμοδιοτήτων συναρτήθηκε σύμφωνα με την στελέχωση της Δημοτικής Αστυνομίας και τον μόνιμο πληθυσμό του εκάστοτε δήμου.

Οι υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας των δήμων με πληθυσμό έως 3.500 κατοίκους, οι οποίες στελεχώνονται με έως πέντε δημοτικούς αστυνομικούς μπορούν να ασκούν την πρώτη κατηγορία αρμοδιοτήτων. Οι υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας των δήμων με πληθυσμό από 3.501 έως 6.000 κατοίκους, οι οποίες στελεχώνονται με έξι έως δέκα δημοτικούς αστυνομικούς μπορούν να ασκούν την πρώτη και τη δεύτερη κατηγορία αρμοδιοτήτων, ενώ αν ο πληθυσμός του δήμου είναι από 6.001 έως 100.000 κατοίκους και η Δημοτική Αστυνομία στελεχώνεται από προσωπικό που προκύπτει από το μέσο όρο των διαιρέσεων έκτασης τ.μ. διά 30.000 και μόνιμου πληθυσμού διά 3.000, οι αρμοδιότητες από την πρώτη και τη δεύτερη κατηγορία ασκούνται υποχρεωτικά. Τέλος, οι υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας των δήμων με πληθυσμό από 100.001 κατοίκους και άνω, οι οποίες στελεχώνονται από προσωπικό που προκύπτει από το πηλίκο της διαίρεσης του μόνιμου πληθυσμού διά 2.000 ασκούν υποχρεωτικά τις αρμοδιότητες όλων των κατηγοριών (άρθρο 4 του ν. 5003/2022).

Στους δήμους που δεν ασκούνται οι αρμοδιότητες όλων των κατηγοριών μπορεί, με απόφαση που λαμβάνει το δημοτικό συμβούλιο που είναι και το κυρίαρχο βουλευόμενο όργανο των δήμων, να ανατίθενται αρμοδιότητες στη Δημοτική

Αστυνομία και από τις άλλες κατηγορίες. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται η δυνατότητα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να έχει ευρεία συμμετοχή στην επιλογή άσκησης αρμοδιοτήτων με γνώμονα την στελέχωση και τις τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες κάθε δήμου. Οι αρμοδιότητες που δεν ασκούνται από τη Δημοτική Αστυνομία, ασκούνται υποχρεωτικά από την ΕΛΑΣ.

Κεφάλαιο πέμπτο

5 Προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας

Η υπηρεσία της Δημοτικής Αστυνομίας στελεχώνεται με ειδικό ένστολο προσωπικό, των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ κλάδου/ειδικότητας Δημοτικής Αστυνομίας, το οποίο έχει ιδιαίτερη ιεραρχία, διέπεται από κανόνες πειθαρχίας και έχει λάβει ειδική εκπαίδευση. Η Δημοτική Αστυνομία υποστηρίζεται διοικητικά και επιστημονικά από τις υφιστάμενες υπηρεσίες του δήμου με αποκλειστική ή παράλληλη άσκηση καθηκόντων.

Οι δημοτικοί αστυνομικοί υποχρεούνται να εργάζονται τόσο εκτός των γραφείων της υπηρεσίας (εξωτερική υπηρεσία), όσο και εντός αυτών (εσωτερική υπηρεσία), ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες και τα καθήκοντα που τους ανατίθενται. Τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την ταχεία επέμβαση τους, σε κάθε τόπο και χρόνο, σύμφωνα με τις εντολές των προϊσταμένων και τους σχετικούς κανονισμούς (άρθρο 5 του ν. 5003/2022). Οι αρμοδιότητες της υπηρεσίας Δημοτικής Αστυνομίας μπορεί να ασκούνται καθ' όλο το εικοσιτετράωρο, σε τρεις βάρδιες (πρωινή, απογευματινή και νυχτερινή), όλες τις ημέρες της εβδομάδας, συμπεριλαμβανομένων των Κυριακών και εξαιρέσιμων ημερών, με κατάλληλη εναλλαγή του προσωπικού. Ο αριθμός των βαρδιών καθορίζεται από τον ανώτερο ιεραρχικά προϊστάμενο της υπηρεσίας, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 4 του ν. 5003/2022.

Οι δημοτικοί αστυνομικοί οφείλουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, να τηρούν το Σύνταγμα και τους νόμους και ενεργούν με γνώμονα την αρχή της ίσης μεταχείρισης και να ενεργούν με σύνεση, αυτοκυριαρχία, αντικειμενικότητα, αποφασιστικότητα, αμεροληψία, σταθερότητα, και αξιοπρέπεια, σεβόμενοι πάντοτε κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών. Επίσης, πρέπει να συμπεριφέρονται με ευγένεια και λεπτότητα, επιδεικνύοντας προθυμία και ζήλο για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους και παράλληλα με πνεύμα μετριοπάθειας, έχοντας ως γνώμονα των ενεργειών τους, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της πόλης, τη διαφύλαξη των νόμιμων συμφερόντων των πολιτών και την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, εφαρμόζοντας τις ισχύουσες, κάθε φορά, διατάξεις που ανάγονται στην

αρμοδιότητα της Δημοτικής Αστυνομίας. Δίνουν με ευγένεια, προθυμία και συντομία, μέσα στο πλαίσιο της αρμοδιότητας τους και των κανόνων καλής συμπεριφοράς, τις πληροφορίες που τους ζητούνται (Πανούσης & Τηλελής, 2008).

Κατά την αστυνόμευση, οι δημοτικοί αστυνομικοί χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό τους για άμυνα και υπεράσπιση της σωματικής τους ακεραιότητας και αποφεύγουν κάθε περιττή τραχύτητα, ενόχληση ή αδικαιολόγητη ενέργεια. Αν, κατά τη διάρκεια της περιπολίας, εντοπίσουν βλάβη που ενδέχεται να προκαλέσει ατύχημα ενημερώνουν την αρμόδια υπηρεσία για την επιδιορθώσει και ταυτόχρονα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή του απειλούμενου ατυχήματος. Σε περίπτωση ατυχήματος παρέχουν τις πρώτες βοήθειες στα θύματα και ενημερώνουν το ΕΚΑΒ για τη μεταφορά τους στο πλησιέστερο νοσοκομείο.

Σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας, οι δημοτικοί αστυνομικοί υποχρεούνται να εκτελούν πιστά τις εντολές των προϊσταμένων τους, να αναφέρουν αρμοδίως κάθε περιστατικό που ανάγεται στις αρμοδιότητες τους, που αντιλαμβάνονται ή πληροφορούνται με οποιοδήποτε τρόπο. Επίσης, πρέπει να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια για πληροφορίες που έλαβαν γνώση λόγω της ιδιότητας τους και κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, είτε αυτές αφορούν σε ατομικές υποθέσεις ιδιωτών είτε σε υπηρεσιακά θέματα (άρθρο 14 της ΥΑ 32153/2025).

Οι δημοτικοί αστυνομικοί οφείλουν να παρέχουν τη συνδρομή τους, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία και να συνεργάζονται αρμονικά με τους συναδέλφους τους. Επίσης, συμμετέχουν στις πραγματοποιούμενες συναντήσεις του προσωπικού. Οφείλουν να ενημερώνουν τους αρμόδιους της υπηρεσίας τους για τη διεύθυνση κατοικίας τους και τον προσωπικό τηλεφωνικό αριθμό τους για επικοινωνία σε περίπτωση υπηρεσιακής ανάγκης. Όταν υπάρχουν έκτακτα γεγονότα που επιβάλλουν την παρουσία τους, εφόσον κληθούν σπεύδουν στην υπηρεσία τους. Στις περιπτώσεις έκτακτων αναγκών πολιτικής προστασίας, συμμετέχει όλο το ένστολο προσωπικό που υπηρετεί στην εξωτερική και εσωτερική υπηρεσία της Δημοτικής Αστυνομίας, καθ' όλο το εικοσιτετράωρο (άρθρο 14 της ΥΑ 32153/2025).

Με γνώμονα την ασφάλεια των δημοτικών αστυνομικών, για πρώτη φορά, με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 5003/2022, θεσμοθετήθηκε η προμήθεια αμυντικού εξοπλισμού. Οι δημοτικοί αστυνομικοί οφείλουν να είναι ευπαρουσίαστοι και να φέρουν τη στολή τους, διακριτικό του βαθμού ιεραρχίας τους, το σήμα της Δημοτικής Αστυνομίας, την ταυτότητα τους, τον πλήρη εξοπλισμό που τους χορηγεί η υπηρεσία. Η στολή πρέπει να είναι σύμφωνη με τις προδιαγραφές της νομοθεσίας. Ενώ η άρνηση

τους να φέρουν τη στολή και το διακριτικό σήμα κατά το χρόνο της εργασίας τους αποτελεί ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα. Ακόμη, πρέπει να διατηρούν σε καλή κατάσταση τον εξοπλισμό που τους έχει διανεμηθεί και απαγορεύεται να φέρουν και να χειρίζονται μη προβλεπόμενο εξοπλισμό ή άλλα αντικείμενα άσχετα με την υπηρεσία που εκτελούν (άρθρο 14 της ΥΑ 32153/2025).

Η Δημοτική Αστυνομία υποστηρίζεται επιστημονικά και διοικητικά από τις υπάρχουσες υπηρεσίες του δήμου με παράλληλη ή αποκλειστική άσκηση καθηκόντων, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 5003/2022. Οι υπηρεσίες του δήμου είναι υποχρεωμένες να παρέχουν υποστήριξη στην υπηρεσία Δημοτικής Αστυνομίας. Ο δήμος υποχρεούται στη νομική υποστήριξη των δημοτικών αστυνομικών, ενώπιον των δικαστικών αρχών ή των δικαστηρίων, σε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης σε βάρος τους ή διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης για αδικήματα που τους αποδίδεται ότι διέπραξαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

5.1 Αρμοδιότητες ιεραρχικά ανώτερου προϊσταμένου

Ο ιεραρχικά ανώτερος προϊστάμενος διαδραματίζει κομβικό ρόλο στη λειτουργία και τη διοίκηση της υπηρεσίας. Ευθύνεται έναντι του Δημάρχου και του αρμόδιου Αντιδημάρχου για την εύρυθμη, αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία της υπηρεσίας και των οργανικών μονάδων της. Ο ρόλος του συνίσταται στη διαμόρφωση στρατηγικών που στοχεύουν στην εκπλήρωση της αποστολής της Δημοτικής Αστυνομίας. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ενημερώνει τακτικά τη δημοτική αρχή για την κατάσταση της περιοχής αναφορικά με τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας, προτείνει βελτιωτικά μέτρα και μεριμνά την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων. Παράλληλα, παρέχει κατευθύνσεις για την κατάρτιση και υλοποίηση των σχεδίων αστυνόμευσης, επιβλέποντας την πρόοδο και προβαίνοντας στις αναγκαίες διορθώσεις και προσαρμογές. Επίσης, συμμετέχει στην κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος και του ετήσιου σχεδίου δράσης του δήμου αναφορικά με το αντικείμενο της Δημοτικής Αστυνομίας, καθορίζοντας μαζί με τους προϊσταμένους των υποκείμενων μονάδων τους ετήσιους στόχους, τους δείκτες μέτρησης και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης τους (άρθρο 4 της ΥΑ 32153/2025).

Ο ιεραρχικά ανώτερος προϊστάμενος συντονίζει τη συγκέντρωση των στατιστικών στοιχείων παραγόμενου έργου και την κατάρτιση των απολογισμών δράσης. Λειτουργεί ως κρίκος συντονισμού μεταξύ των οργανικών μονάδων, μεριμνώντας για την ομαλή ροή της εργασίας, την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας και την επίλυση λειτουργικών και επιχειρησιακών προβλημάτων. Σε περιπτώσεις σοβαρών

αδικημάτων ή συμβάντων, επιλαμβάνεται προσωπικά, διατηρώντας επικοινωνία με την εισαγγελική αρχή και συντονίζοντας τις σχετικές ενέργειες. Επιπλέον, μεριμνά για την αποτελεσματική διαχείριση των πόρων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου, προτείνοντας παρεμβάσεις για τη βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, των υποδομών και των τεχνολογικών μέσων. Η καλή διοίκηση της υπηρεσίας χαρακτηρίζεται από προσπάθεια διατήρησης της συνοχής, της συνεργασίας και της θετικής επικοινωνίας μεταξύ των εργαζομένων. Διοργανώνει συναντήσεις για την καθοδήγηση και ενημέρωση του προσωπικού, αλλά και για να εντοπίσει τα προβλήματα και να μεριμνήσει ώστε να επιλυθούν. Παράλληλα, ασκεί πειθαρχική δικαιοδοσία και εγκρίνει τις άδειες του προσωπικού (άρθρο 4 της ΥΑ 32153/2025).

Ο ιεραρχικά ανώτερος προϊστάμενος παραλαμβάνει την εισερχόμενη αλληλογραφία και ελέγχει την έγκαιρη διεκπεραίωση της. Δέχεται τους πολίτες, παρέχει διευκρινίσεις για ενστάσεις και παράπονα και μεριμνά για την άμεση και τεκμηριωμένη απάντηση στα αιτήματά τους. Μεριμνά για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με το ρόλο της Δημοτικής Αστυνομίας και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών. Ενισχύει τη συνεργασία, τόσο με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του δήμου και των υπουργείων όσο και με δικαστικές και αστυνομικές αρχές. Επίσης, συνεργάζεται με τις οργανικές μονάδες Δημοτικής Αστυνομίας του ΥΠΕΣ, εφαρμόζει τις εγκυκλίους και οδηγίες που εκδίδονται και παρέχει τις απαιτούμενες πληροφορίες όταν χρειαστεί. Τέλος, εκπροσωπεί την υπηρεσία όπου απαιτείται, παρίσταται στις συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων και επιτροπών του δήμου (άρθρο 4 της ΥΑ 32153/2025).

5.2 Αρμοδιότητες προϊσταμένου υποκείμενης οργανικής μονάδας

Οι προϊστάμενοι των υποκείμενων οργανικών μονάδων φέρουν την ευθύνη για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό, τον συντονισμό, την οργάνωση και τον έλεγχο των αρμοδιοτήτων της μονάδας τους, με σκοπό την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Δημοτικής Αστυνομίας. Ουσιαστικά, αποτελούν τους βασικούς φορείς εφαρμογής της επιχειρησιακής πολιτικής της υπηρεσίας, καθώς ενημερώνουν σε τακτική βάση τον ανώτερο προϊστάμενο για την πορεία της οργανικής μονάδας, εισηγούνται θέματα βελτίωσης της λειτουργίας της και μεριμνούν για την υλοποίηση των αποφάσεων του. Στο πλαίσιο αυτό, εποπτεύουν την εφαρμογή των σχεδίων δράσης, συμμετέχουν στη διαδικασία στοχοθεσίας, προσδιορίζουν τους ετήσιους στόχους και τους δείκτες αξιολόγησης, και καθορίζουν το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Επιπλέον, συγκεντρώνουν τα στατιστικά στοιχεία και συντάσσουν απολογισμούς δράσης,

συμβάλλοντας στην τεκμηριωμένη αποτύπωση του έργου της μονάδας (άρθρο 5 της ΥΑ 32153/2025).

Οι προϊστάμενοι των υποκείμενων οργανικών μονάδων κατευθύνουν το προσωπικό των μονάδων τους, παρέχουν οδηγίες και εποπτεύουν την εκτέλεση των καθηκόντων του δίνοντας έμφαση στην τήρηση χρονοδιαγραμμάτων, την αντιμετώπιση προβλημάτων και τη συμμόρφωση στο ισχύον νομικό πλαίσιο. Συνεργάζονται με τους υπόλοιπους προϊσταμένους μονάδων της υπηρεσίας για την εκπλήρωση της αποστολής και των στόχων. Επίσης, αξιολογούν το προσωπικό της μονάδας, επιβλέπουν την επαγγελματική του ανάπτυξη και μεριμνούν για τη βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων του, ώστε να διασφαλίζεται η ποιοτική εκτέλεση των καθηκόντων του. Σε περιπτώσεις σοβαρών περιστατικών, οφείλουν να ενημερώνουν άμεσα τον ανώτερο ιεραρχικά προϊστάμενο και να ενεργούν βάσει των οδηγιών του. Φροντίζουν για την ορθολογική κατανομή των εργασιών της μονάδας, ενώ διοργανώνουν τακτικές συναντήσεις προσωπικού, κατά τις οποίες παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με την αποστολή της υπηρεσίας, επιθεωρούν τον εξοπλισμό και τη στολή των υπαλλήλων και καταγράφουν τυχόν λειτουργικές δυσχέρειες, για τις οποίες υποβάλλουν εισηγήσεις προς επίλυση (άρθρο 5 της ΥΑ 32153/2025).

Οι προϊστάμενοι των υποκείμενων οργανικών μονάδων παραλαμβάνουν την αλληλογραφία της μονάδας τους και είναι υπεύθυνοι για την άμεση διεκπεραίωση της, υπογράφουν τα έγγραφα αρμοδιότητας τους και εποπτεύουν τη σύννομη τήρηση των Βιβλίου Αδικημάτων, Συμβάντων, Συλλήψεων, Συστάσεων και Παραπόνων. Είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση των εντολών που διαβιβάζονται από το κέντρο επιχειρήσεων (τηλεφωνικό και ασυρματικό κέντρο) με στόχο την άμεση ανταπόκριση της μονάδας. Η επικοινωνία με τους πολίτες αποτελεί βασικό στοιχείο του ρόλου τους. Οι προϊστάμενοι των υποκείμενων οργανικών μονάδων υποδέχονται τους πολίτες, παρέχουν τις απαραίτητες διευκρινίσεις σε περιπτώσεις παραπόνων ή ενστάσεων και μεριμνούν για την έγκαιρη και εμπεριστατωμένη απάντηση στα αιτήματα που υποβάλλονται. Τέλος, εκτελούν κάθε άλλο καθήκον που τους ανατίθεται από την ανώτερη ιεραρχία λειτουργώντας στο πλαίσιο της διοικητικής συνέχειας και νομιμότητας (άρθρο 5 της ΥΑ 32153/2025).

5.3 Επόπτες

Οι επόπτες επικουρούν τον προϊστάμενο στην εκτέλεση των καθηκόντων του και αξιοποιούν την εμπειρία τους για την επίλυση προβλημάτων και για να παρέχουν κατευθύνσεις στο προσωπικό. Ως επόπτες, ορίζονται δημοτικοί αστυνομικοί, με

τουλάχιστον πενταετή προϋπηρεσία, με απόφαση δημάρχου που εκδίδεται μετά από εισήγηση του ανώτερου ιεραρχικά προϊσταμένου της Δημοτικής Αστυνομίας. Αναλόγως του αριθμού των δημοτικών αστυνομικών και των αναγκών αποτελεσματικής εποπτείας τους μπορούν να οριστούν επόπτες για τις παρακάτω θέσεις (άρθρο 6 της ΥΑ 32153/2025):

- 1) υπεύθυνοι βάρδιας, οι οποίοι εργάζονται εντός των γραφείων της υπηρεσίας και εποπτεύουν το σύνολο των δημοτικών αστυνομικών (εσωτερικής και εξωτερικής υπηρεσίας) της κάθε βάρδιας.
- 2) υπεύθυνοι τομέα αστυνόμευσης, οι οποίοι εργάζονται εκτός των γραφείων της υπηρεσίας και εποπτεύουν μια ομάδα δημοτικών αστυνομικών εξωτερικής υπηρεσίας σε έναν συγκεκριμένο τομέα περιοχής του δήμου.

5.3.1 Επόπτης - Υπεύθυνος βάρδιας

Ο υπεύθυνος βάρδιας είναι επιφορτισμένος με την άμεση εποπτεία και συντονισμό του προσωπικού. Ο ρόλος του συνίσταται στην επιτήρηση τόσο της εσωτερικής όσο και της εξωτερικής υπηρεσίας, με στόχο τη διασφάλιση της νομιμότητας, της αποδοτικότητας και της ασφάλειας του προσωπικού και του εξοπλισμού. Ο υπεύθυνος βάρδιας παρέχει καθοδήγηση, επιχειρησιακή υποστήριξη και σαφείς οδηγίες στο προσωπικό, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους. Παράλληλα, αναλύει τα περιστατικά και τους πιθανούς κινδύνους που ανακύπτουν και λαμβάνει τα απαραίτητα προληπτικά ή διορθωτικά μέτρα, προτάσσοντας πάντα τη συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο (άρθρο 6 της ΥΑ 32153/2025).

Ειδικότερη μέριμνα λαμβάνεται για την παρακολούθηση και εφαρμογή των εντολών που δίνονται από το κέντρο επιχειρήσεων (τηλεφωνικό και ασυρματικό κέντρο), των οποίων ο υπεύθυνος βάρδιας αποτελεί τον κύριο αποδέκτη και διαχειριστή. Επιπλέον, ενημερώνει τον προϊσταμένου της οργανικής μονάδας για κάθε σημαντικό γεγονός ή πληροφορία που ανακύπτει, ενώ σε περιπτώσεις όπου προβλέπεται από τα επιχειρησιακά σχέδια ή τους κανονισμούς, προβαίνει άμεσα στην ενημέρωση των συναρμόδιων αρχών, όπως η αστυνομική και η εισαγγελική αρχή. Σε περιπτώσεις που οι καταστάσεις και τα γεγονότα το απαιτούν, ο υπεύθυνος βάρδιας μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή της ΕΛΑΣ. Παράλληλα, επιμελείται την καταγραφή των υπηρεσιακών βιβλίων. Επίσης, μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία των εγκαταστάσεων της υπηρεσίας και εξυπηρετεί τους πολίτες που προσέρχονται. Εκτελεί όσα καθήκοντα του ανατεθούν από τον ανώτερο ιεραρχικά προϊστάμενο (άρθρο 6 της ΥΑ 32153/2025).

5.3.2 Επόπτης - Υπεύθυνος τομέα αστυνόμευσης

Ο υπεύθυνος τομέα αστυνόμευσης αναλαμβάνει την εποπτεία και καθοδήγηση του προσωπικού που δραστηριοποιείται στον τομέα που επιτηρεί. Η αποστολή του συνίσταται στην αποτελεσματική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα ευθύνης του, με γνώμονα τη νομιμότητα, την τάξη και την ασφάλεια. Ο υπεύθυνος τομέα αστυνόμευσης καθοδηγεί, συντονίζει και υποστηρίζει τις ενέργειες του προσωπικού, παρέχοντας σαφείς οδηγίες και υποστηρίζοντας την επιχειρησιακή τους δράση. Παράλληλα, μεριμνά για την ορθή εφαρμογή των επιχειρησιακών σχεδίων δράσης, των κανονισμών και κανόνων αστυνομικής τακτικής, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση προς τις θεσμικές απαιτήσεις της υπηρεσίας. Ειδικό βάρος δίδεται στον έλεγχο της εμφάνισης και συμπεριφοράς του προσωπικού, στην επιθεώρηση της πληρότητας και λειτουργικότητας του εξοπλισμού, καθώς και στην ορθότητα σύνταξης των εκθέσεων ελέγχου. Αναλύει και αξιολογεί τους ενδεχόμενους κινδύνους στα περιστατικά. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνει μέτρα πρόληψης και προστασίας, προτάσσοντας αφενός την ασφάλεια του προσωπικού του και αφετέρου τη σύννομη άσκηση των καθηκόντων (άρθρο 6 της ΥΑ 32153/2025).

Ο υπεύθυνος τομέα αστυνόμευσης διατηρεί συνεχή επικοινωνία με το κέντρο επιχειρήσεων και με τον προϊστάμενο της οργανικής μονάδας, ενημερώνοντας για κρίσιμες καταστάσεις ή αιτούμενος οδηγίες, τις οποίες και μεταφέρει στο προσωπικό. Περαιτέρω, παρέχει τακτικά πληροφορίες προς τον προϊστάμενο του για την υφιστάμενη κατάσταση παραβατικότητας στην περιοχή ευθύνης του, συμβάλλοντας έτσι στην αξιολόγηση των τοπικών συνθηκών και στον ανασχεδιασμό των παρεμβάσεων της Δημοτικής Αστυνομίας. Παράλληλα, ενεργεί ως διάυλος επικοινωνίας ανάμεσα στο προσωπικό και τη διοίκηση, συγκεντρώνοντας και μεταφέροντας ιεραρχικά προτάσεις που σχετίζονται με την ενίσχυση της αποδοτικότητας της υπηρεσίας. Τέλος, ο υπεύθυνος τομέα αστυνόμευσης εκτελεί πρόσθετα καθήκοντα που του ανατίθεται από τον προϊστάμενο, εντός του πλαισίου των θεσμικών του αρμοδιοτήτων (άρθρο 6 της ΥΑ 32153/2025).

5.4 Προσωπικό εσωτερικής υπηρεσίας

Η εσωτερική υπηρεσία της Δημοτικής Αστυνομίας, αναλόγως του διαθέσιμου προσωπικού, μπορεί να περιλαμβάνει λειτουργίες επιχειρησιακού σχεδιασμού, κέντρου επιχειρήσεων - τηλεφωνικού κέντρου και διαχείρισης των διοικητικών και ποινικών διαδικασιών, που αφορούν στις διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί από

το προσωπικό εξωτερικής υπηρεσίας. Οι θέσεις εργασίας του ένστολου προσωπικού εσωτερικής υπηρεσίας της Δημοτικής Αστυνομίας είναι (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025):

- 1) υπεύθυνος επιχειρησιακού σχεδιασμού
- 2) υπεύθυνος εσωτερικής διαχείρισης
- 3) υπεύθυνος κέντρου επιχειρήσεων - τηλεφωνικού κέντρου

5.4.1 Υπεύθυνος επιχειρησιακού σχεδιασμού

Ο υπεύθυνος επιχειρησιακού σχεδιασμού αποτελεί τον κύριο εισηγητή και συντονιστή θεμάτων που αφορούν στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και αξιολόγηση της επιχειρησιακής δράσης. Η συμβολή του εκτείνεται από τον καθορισμό των τομέων δραστηριότητας και των μεθόδων αστυνόμευσης, μέχρι την επιλογή των κατάλληλων πρακτικών αξιοποίησης προσωπικού και τεχνικών μέσων, με γνώμονα την αποτελεσματικότητα, τη νομιμότητα και την ασφάλεια. Ειδικότερα, εισηγείται τεκμηριωμένες προτάσεις για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των μεθοδολογιών δράσης, των κανόνων αστυνομικής τακτικής και της ορθολογικής χρήσης των διαθέσιμων πόρων. Επιπλέον, συντάσσει ή εισηγείται τη δημιουργία εντύπων και εγχειριδίων που αποτυπώνουν τον τρόπο λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας, συμβάλλοντας στην τυποποίηση και θεσμική κατοχύρωση των διαδικασιών (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025).

Παρέχει οδηγίες και υποστηρίζει το προσωπικό της υπηρεσίας για όλα τα θέματα που αφορούν στον επιχειρησιακό σχεδιασμό, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με το κανονιστικό και νομοθετικό πλαίσιο και προωθώντας την αποδοτική και αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων. Υπό την καθοδήγηση του ανώτερου ιεραρχικά προϊσταμένου, παρέχει ειδικές οδηγίες για την αντιμετώπιση των σοβαρών περιστατικών, διαμορφώνοντας, με την εμπειρία και την τεχνογνωσία του, τη βέλτιστη αντίδραση της υπηρεσίας σε καταστάσεις κρίσης. Ο ρόλος του υπευθύνου επιχειρησιακού σχεδιασμού επεκτείνεται και στην ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της υπηρεσιακής δράσης, μέσω της επεξεργασίας στατιστικών δεδομένων, ενώ ενημερώνεται διαρκώς για τις σύγχρονες επιστημονικές και τεχνικές μεθόδους που αφορούν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας. Παράλληλα, επιτελεί σημαντικό ρόλο και στην επικοινωνία με το κοινό φροντίζοντας για την ενημέρωση των πολιτών για το έργο και τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας. Επιπλέον, μεριμνά για την καλή λειτουργία του μηχανογραφικού και αρχειακού συστήματος, διασφαλίζοντας τη συμβατότητα και

λειτουργική ενσωμάτωση τους στα πληροφοριακά συστήματα του δήμου (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025).

5.4.2 Υπεύθυνος εσωτερικής διαχείρισης

Ο υπεύθυνος εσωτερικής διαχείρισης είναι επιφορτισμένος με τον χειρισμό και τον συντονισμό των διαδικασιών που σχετίζονται με την εσωτερική διοικητική και διορθωτική λειτουργία της υπηρεσίας. Η ευθύνη του επικεντρώνεται κυρίως στη διαχείριση των διοικητικών και ποινικών πράξεων, καθώς και στην υποστήριξη των διαδικασιών που σχετίζονται με τις παραβάσεις, την επιβολή κυρώσεων και τη συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες του δήμου. Αναλυτικότερα, ο υπεύθυνος συγκεντρώνει και διαβιβάζει προς την οικονομική υπηρεσία του δήμου τις κλήσεις που βεβαιώνονται από τη Δημοτική Αστυνομία, προκειμένου να ακολουθήσει η προβλεπόμενη επεξεργασία, η βεβαίωση των σχετικών εσόδων και η είσπραξη τους. Επιπλέον, συγκεντρώνει και καταχωρεί και εισηγείται τη διαβίβαση εκθέσεων που αφορούν σε διάφορους ελέγχους, όπως η κατάληψη κοινόχρηστου χώρου, η παράνομη δόμηση, η απαγόρευση καπνίσματος, η παράνομη υπαίθρια διαφήμιση και η καθαριότητα, και τις διαβιβάζει στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για την επιβολή των αντίστοιχων διοικητικών κυρώσεων (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025).

Η αρμοδιότητα του υπεύθυνου εσωτερικής διαχείρισης εκτείνεται επίσης στη διαχείριση υποθέσεων που αφορούν σε διοικητικά μέτρα, όπως οι σφραγίσεις και αποσφραγίσεις καταστημάτων, ενώ συμμετέχει και στη διεκπεραίωση ποινικών διαδικασιών, καταχωρώντας και ταυτοποιώντας τα στοιχεία επιχειρήσεων και παραβατών, συντάσσοντας μηνυτήριες αναφορές και εκθέσεις αρχής, τις οποίες αποστέλλει στον εισαγγελέα. Επίσης, δέχεται ενστάσεις πολιτών για τις πράξεις βεβαίωσης παραβάσεων του ΚΟΚ, τις εκθέσεις παράνομης κατάληψης κοινόχρηστων χώρων και για τις αυθαίρετες διαφημιστικές επιγραφές. Αφού μελετήσει τις ενστάσεις, εισηγείται στον προϊστάμενο της υπηρεσίας την τελική απόφαση επί αυτών. Ακόμη, εισηγείται για την έκδοση και ανανέωση καρτών στάθμευσης μόνιμων κατοίκων. Τέλος, εκτελεί πρόσθετα καθήκοντα όταν του ανατίθεται από τον προϊστάμενο του, εντός του θεσμικού πλαισίου αρμοδιοτήτων του (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025).

5.4.3 Υπεύθυνος κέντρου επιχειρήσεων

Ο υπεύθυνος του κέντρου επιχειρήσεων - τηλεφωνικού κέντρου μεριμνά για την απρόσκοπτη λειτουργία του κέντρου επιχειρήσεων (τηλεφωνικό - ασυρματικό κέντρο), σύμφωνα με το ημερήσιο πρόγραμμα της υπηρεσίας και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό. Μέσω αυτής της λειτουργίας, ο υπεύθυνος εξασφαλίζει τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ

των επιχειρησιακών μονάδων και της διοίκησης, διατηρώντας έναν υψηλό βαθμό εγρήγορσης και ανταπόκρισης σε πραγματικό χρόνο. Βασικό καθήκον του αποτελεί η άμεση διαβίβαση εντολών, πληροφοριών και οδηγιών προς τα εξωτερικά κλιμάκια της Δημοτικής Αστυνομίας, σε συνεργασία με τον υπεύθυνο βάρδιας, για να επιτευχθεί ο αποτελεσματικός συντονισμός των ενεργειών. Επιπλέον, ενημερώνει τους προϊστάμενους ή τον υπεύθυνο βάρδιας για οποιοδήποτε σημαντικό γεγονός ή πληροφορία καθίσταται κρίσιμη για τη λειτουργία ή την επιχειρησιακή ετοιμότητα της υπηρεσίας (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025).

Ο υπεύθυνος του κέντρου επιχειρήσεων μεριμνά για την καταγραφή όλων των υπηρεσιακών συνομιλιών, τηλεφωνικών και μέσω ασυρμάτου, και τη διατήρηση καθημερινού αρχείου, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για σκοπούς ελέγχου, ανατροφοδότησης και λογοδοσίας. Παράλληλα, καταγράφει τα αποτελέσματα της δράσης των εξωτερικών κλιμακίων και τις καταγγελίες που έχουν διαβιβαστεί, αποτυπώνοντας έτσι την απόκριση και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων. Μέσω του τηλεφωνικού κέντρου, ο υπεύθυνος παραλαμβάνει και καταγράφει ηλεκτρονικά τις ονομαστικές καταγγελίες των πολιτών, τις οποίες στη συνέχεια διαβιβάζει στα εξωτερικά κλιμάκια, ενώ ενημερώνει σχετικά τον προϊστάμενο της υπηρεσίας. Οι ανώνυμες καταγγελίες καταχωρούνται με ειδική επισήμανση, ώστε να αξιολογείται η αξιοπιστία και η διαχείριση τους. Παράλληλα, παρέχει κάθε σχετική πληροφόρηση στους πολίτες για ζητήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Δημοτικής Αστυνομίας, ενισχύοντας τον διάλογο επικοινωνίας με την κοινωνία. Ο υπεύθυνος του κέντρου επιχειρήσεων καταγράφει τις παρατηρήσεις, τις συστάσεις και τα παράπονα των πολιτών, τα οποία διαβιβάζει στους αρμόδιους προς διεκπεραίωση. Ταυτόχρονα, είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και ορθή χρήση του τεχνικού εξοπλισμού που διαχειρίζεται, διασφαλίζοντας την τεχνική αρτιότητα του επιχειρησιακού σκέλους. Τέλος, εκτελεί πρόσθετα καθήκοντα όταν του ανατίθενται από τον προϊστάμενο, ενώ παραμένει εντός των εγκαταστάσεων της υπηρεσίας καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας του (άρθρο 7 της ΥΑ 32153/2025).

5.5 Δημοτικός αστυνομικός εξωτερικής υπηρεσίας

Η αστυνόμευση των περιοχών του δήμου γίνεται κυρίως με πεζές και εποχούμενες περιπολίες από το προσωπικό εξωτερικής υπηρεσίας. Οι τομείς επιτήρησης και ο αριθμός του προσωπικού καθορίζονται αναλόγως του διαθέσιμου προσωπικού της υπηρεσίας, της έκτασης της προς επιτήρησης περιοχής και της σπουδαιότητας των τομέων ευθύνης της. Η εξωτερική υπηρεσία των δημοτικών αστυνομικών εκτελείται

σε ζεύγη ή ομάδες. Κατ' εξαίρεση, ο προϊστάμενος μπορεί να εκδώσει ειδική διαταγή που να επιτρέπει την κατά μόνους εκτέλεση της εξωτερικής υπηρεσίας από τους δημοτικούς αστυνομικούς μετά από αξιολόγηση των ειδικών συνθήκων που επικρατούν στον τόπο εκτέλεσης της υπηρεσίας λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο επικινδυνότητας, την περιοχή και την ώρα, καθώς και την επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία του προσωπικού (άρθρο 8 της ΥΑ 32153/2025).

Η εξωτερική υπηρεσία διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις περιπολίες της και έκτακτους ελέγχους κατόπιν καταγγελίας ή εντολής ελεγκτικής αρχής. Κατά τη διενέργεια ελέγχων, οι δημοτικοί αστυνομικοί θα πρέπει να είναι σε συνεχή επικοινωνία με την κεντρική εσωτερική υπηρεσία για λόγους ασφάλειας. Οι έλεγχοι είναι δυνατό να διενεργούνται από μεικτά κλιμάκια ελέγχου σε συνεργασία με την ΕΛΑΣ, την Υγειονομική Υπηρεσία ή το Λιμενικό Σώμα,. Οι δημοτικοί αστυνομικοί εξωτερικής υπηρεσίας διενεργούν επιτόπιους ελέγχους, αυτοψίες, περιπολίες και έρευνες, σύμφωνα με το ημερήσιο πρόγραμμα και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό δράσης της υπηρεσίας, με στόχο τον έλεγχο της τήρησης των κανονιστικών αποφάσεων της δημοτικής αρχής και της κείμενης νομοθεσίας. Κατά τη διενέργεια των ελέγχων, συντάσσουν εκθέσεις αποτελεσμάτων ελέγχου και βεβαιώνουν παραβάσεις για αδικήματα που ανήκουν στις αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας. Για αυτόν το λόγο, εφοδιάζονται με τον απαραίτητο υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τα απαιτούμενα έντυπα ελέγχου. Παράλληλα, συμπληρώνουν αναφορές βάρδιας και δελτία συμβάντων, αποτυπώνοντας με ακρίβεια τα αποτελέσματα της επιχειρησιακής τους δράσης. Όταν ο έλεγχος αφορά σε καταγγελία, ενημερώνει το κέντρο επιχειρήσεων (άρθρο 8 της ΥΑ 32153/2025).

Οι δημοτικοί αστυνομικοί στελεχώνουν περιπόλους και ομάδες αστυνομικής ενέργειας μεικτών κλιμακίων κοινής δράσης με υπηρεσίες από άλλους φορείς. Επιπλέον, συνεργάζονται με άλλες υπηρεσίες του δήμου στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Δημοτικής Αστυνομίας. Κατά την εκτέλεση εξωτερικής υπηρεσίας απαγορεύεται στους δημοτικούς αστυνομικούς να απομακρύνονται από την περιφέρεια τους. Σε περίπτωση παραπτώματος, ο έλεγχος του οποίου εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας και το οποίο διώκεται ποινικά ασκούν καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου, σύμφωνα με τον ΚΠΔ.

Κεφάλαιο έκτο

6 Αρχές δράσης του προσωπικού

Η Δημοτική Αστυνομία, ως θεσμός αστυνόμευσης, υπάγεται στο πεδίο του αστυνομικού δικαίου, το οποίο συνιστά επιμέρους κλάδο του διοικητικού δικαίου. Η οργάνωση και αποστολή της ρυθμίζονται από το δίκαιο της δημόσιας τάξης που προσανατολίζεται στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Για λόγους θεωρητικής και λειτουργικής συστηματοποίησης, το έργο της αστυνόμευσης διακρίνεται σε διοικητικό και δικαστικό, αν και αυτή η διάκριση δεν είναι απόλυτη στην ελληνική έννομη τάξη, όπου συχνά παρατηρείται αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων της διοικητικής και δικαστικής αστυνομίας (Παπαϊωάννου, 2006). Το έργο της διοικητικής αστυνόμευσης είναι κυρίως προληπτικό (Τάχος, 1990: 61), ενώ η δικαστική αστυνόμευση επιτελεί, κατά βάση, κατασταλτικό ρόλο, περιλαμβάνοντας τις ανακριτικές αρμοδιότητες που ασκούν τα διοικητικά όργανα με αστυνομικές εξουσίες. Κατά συνέπεια, ορισμένα διοικητικά όργανα, υπό ευρεία έννοια, αναλαμβάνουν καθήκοντα γενικών ή ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων, ενώ άλλα ενεργούν ως γενικοί ή ειδικοί δημόσιοι κατήγοροι. Στην κατηγορία των ανακριτικών υπαλλήλων συγκαταλέγονται και οι δημοτικοί αστυνομικοί, οι οποίοι ασκούν καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου, σύμφωνα με άρθρο 31 του ΚΠΔ, για τα αδικήματα που εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους (παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 5003/2022). Η προανακριτική διαδικασία, σε κάθε περίπτωση, διενεργείται υπό την καθοδήγηση και εποπτεία του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι αστυνομικοί έχουν τη δυνατότητα να προβαίνουν τόσο σε νομικές όσο και σε υλικές ενέργειες για την εκπλήρωση της αποστολής τους που είναι η διασφάλιση της δημόσιας τάξης. Η επιδίωξη της αποτελεσματικής επιτέλεσης των καθηκόντων τους προσδίδει, σε ορισμένες περιπτώσεις, στους αστυνομικούς ένα ρόλο συγκρουσιακό με τους πολίτες, ιδίως όταν αναγκάζονται να επέμβουν στα ατομικά δικαιώματα τους. Εξάλλου το αστυνομικό δίκαιο χαρακτηρίζεται από μια έντονη και διαρκή συνάρτηση ανάμεσα στην ατομική ελευθερία και τον κρατικό καταναγκασμό (Παπαϊωάννου, 2006: 21), γεγονός που αποτυπώνει την εγγενή του ένταση ανάμεσα στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην ανάγκη διατήρησης της έννομης τάξης.

Ως εκ τούτου, δεδομένου του παρεμβατικού χαρακτήρα της αστυνομικής αρμοδιότητας, η οποία συχνά συνεπάγεται σοβαρή επέμβαση στο πεδίο των ατομικών δικαιωμάτων, καθίσταται επιτακτική η στενή ερμηνεία του αστυνομικού δικαίου. Η

ερμηνεία αυτή οφείλει να συμμορφώνεται τόσο προς τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου όσο και προς τις ειδικότερες αρχές που διέπουν την αστυνομική δράση, με προεξάρχουσα την αρχή της αναλογικότητας. Στο πλαίσιο του κράτους δικαίου, αόριστες έννοιες όπως η «δημόσια τάξη» και το «δημόσιο συμφέρον», πρέπει να ερμηνεύονται στενά και όχι διασταλτικά, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η διασταλτική ερμηνεία τους ενδέχεται να οδηγήσει σε κατάχρηση ή αυθαίρετη άσκηση της διακριτικής ευχέρειας των αστυνομικών αρχών, γεγονός που συνιστά υπέρβαση των θεσμικών ορίων τους, αν όχι ευθεία παραβίαση του δικαίου (Παπαϊωάννου, 2003).

Το αστυνομικό δίκαιο και κατ' επέκταση η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας διέπεται από τις γενικές αρχές διοικητικού δικαίου, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η αρχή της νομιμότητας, η αρχή της ισότητας, η αρχή της αμεροληψίας, η αρχή της υπεροχής του δημόσιου συμφέροντος και κυρίως η αρχή της αναλογικότητας. Η τελευταία αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι η αστυνομική αρμοδιότητα ασκείται κατά κανόνα όχι ως δέσμια, αλλά κατά διακριτική ευχέρεια. Αυτή η μορφή άσκησης εξουσίας επιτρέπει την ευελιξία και την ταχεία προσαρμογή της αστυνομικής δράσης στις εκάστοτε περιστάσεις, συμβάλλοντας έτσι στην αποτελεσματικότερη διαφύλαξη του γενικού δημοσίου συμφέροντος και της δημόσιας τάξης.

Ωστόσο, η διακριτική ευχέρεια των διοικητικών οργάνων δεν είναι απεριόριστη, αντιθέτως τελεί υπό τους περιορισμούς που επιβάλλει η αρχή της αναλογικότητας, οποία είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη (παρ. 1 του άρθρου 25 του Συντάγματος) και εφαρμόζεται σε κάθε μορφή διοικητικής δράσης. Η αρχή της αναλογικότητας εμφανίζεται σε τρεις επιμέρους εκφάνσεις: α) ως αρχή του ηπιότερου μέσου ή της ελάχιστης δυνατής προσβολής, β) ως αρχή της αποφυγής δυσανάλογων συνεπειών και γ) ως απαγόρευση της χρονικής ασυνέπειας ή υπερβολής. Μέσω αυτών των επιμέρους εκφάνσεων, η αρχή της αναλογικότητας λειτουργεί ως θεσμική εγγύηση για την εξισορρόπηση της ανάγκης προστασίας του δημόσιου συμφέροντος με τη διαφύλαξη των ατομικών δικαιωμάτων. Η πρώτη έκφανση της αρχής της αναλογικότητας υπαγορεύει ότι κατά την άσκηση αστυνομικής εξουσίας επιλέγεται το ηπιότερο κατά περίπτωση μέσο που επαρκεί για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και μόνο όταν αυτό δεν επαρκεί είναι θεμιτή η προσφυγή στο αμέσως επαχθέστερο μέτρο. Η προσέγγιση αυτή εδράζεται στην έννοια του κράτους δικαίου και αποτελεί νοηματική σύνθεση της αρχής της ισότητας και της αρχής της επιείκειας.

Η δεύτερη έκφανση της αρχής εστιάζει στη στάθμιση μεταξύ του επιδιωκόμενου σκοπού και των παρεπόμενων συνεπειών, εισάγοντας μια λογική κόστους-οφέλους. Η επιλογή του μέτρου πρέπει να βασίζεται στην αξιολόγηση του καταλληλότερου και προσφορότερου μέσου, ενώ οι αναμενόμενες δυσμενείς συνέπειες θα πρέπει να βρίσκονται σε εύλογη αναλογία με τον επιδιωκόμενο, κατά τον νόμο, σκοπό. Οι επιβαρύνσεις που προκύπτουν από τη διοικητική πράξη πρέπει να είναι ανάλογες με το θεμιτό αποτέλεσμα που επιδιώκεται από αυτήν. Η τρίτη και τελευταία έκφανση της αρχής της αναλογικότητας αφορά τη χρονική διάσταση της αστυνομικής επέμβασης. Η δράση της αστυνομικής αρχής πρέπει να τερματίζεται με την άρση του κινδύνου, για την αποτροπή του οποίου ελήφθησαν τα μέτρα. Η συνέχιση της παρέμβασης πέραν του αναγκαίου χρόνου καθίσταται νομικά αδικαιολόγητη και ενδέχεται να εκτραπεί σε καταχρηστική άσκηση εξουσίας (Παπαϊωάννου, 2003: 37).

Στην ελληνική έννομη τάξη, ο έλεγχος της αρχής της αναλογικότητας υπό τη στενή του έννοια εστιάζει κυρίως στη στάθμιση κόστους-οφέλους. Αν και στην Ελλάδα η αρχή αυτή δεν εφαρμόζεται και στις τρεις εκφάνσεις της που αναφέρονται στη θεωρία, η χρησιμότητα της αναδεικνύεται πρωτίστως κατά την άσκηση δικαστικής φύσεως αστυνομικών αρμοδιοτήτων. Επειδή η στάθμιση κόστους-οφέλους προϋποθέτει στάθμιση συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών και συνεπώς είναι στην ουσία έλεγχος σκοπιμότητας, η αρχή της αναλογικότητας λειτουργεί αποτρεπτικά για ενδεχόμενες καταχρηστικές επεμβάσεις της διοίκησης, αναδεικνύοντας το ρόλο της ως ουσιαστικού περιορισμού στην άσκηση της αστυνομικής εξουσίας. Με αυτόν τον τρόπο προσδίδει ουσιαστικό νόημα στην έννοια του κράτους δικαίου.

Οι δημοτικοί αστυνομικοί οφείλουν συνεπώς να τηρούν το Σύνταγμα, τον ΚΠΔ, καθώς και τη σχετική νομοθεσία που διέπει τη δράση τους. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οφείλουν να συμμορφώνεται όχι μόνο προς τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, αλλά και προς τις ειδικότερες αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αμεροληψίας και της επιείκειας, με σεβασμό στην προσωπικότητα των πολιτών και την έννομη τάξη. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίζουσα φύση της αστυνομικής επέμβασης, η οποία συνδέεται με την ανάγκη άμεσης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης, κρίσιμη καθίσταται και η τήρηση της αρχής της δράσης και της διαρκούς ετοιμότητας. Οι αρχές αυτές ενισχύουν τη θεσμική υποχρέωση συνεχούς ετοιμότητας και δραστηριοποίησης του προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας, καθώς θεωρείται ότι τελούν σε διατεταγμένη υπηρεσία οποτεδήποτε και οπουδήποτε καθίσταται αναγκαία η παρέμβαση τους (Πανούσης & Τηλελής, 2008).

Επομένως, οι βασικές αρχές που διέπουν τη δράση της Δημοτικής Αστυνομίας καθορίζουν ουσιαστικά το πλαίσιο και τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων της. Ωστόσο, αναγκαία προϋπόθεση για την επιτυχή λειτουργία του θεσμού αποτελεί και η καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τους πολίτες. Η κοινωνική αποδοχή του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας από το ευρύτερο κοινό συνιστά κρίσιμο παράγοντα για την αποτελεσματικότητα της αστυνομικής παρέμβασης. Στην κατεύθυνση αυτή, καθοριστικής σημασίας είναι η κοινωνικοποίηση της ιδιότητας τους και της ευαίσθητης και ιδιαίτερης φύσης της αποστολής τους από τους ίδιους τους δημοτικούς αστυνομικούς. Η κοινωνικοποίηση αυτή προϋποθέτει τη σε βάθος κατανόηση των βασικών αρχών που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων τους και τη λειτουργία του θεσμού, ώστε να καθίστανται ικανοί να ανταποκρίνονται με ουσιαστικό τρόπο σε κάθε επιχειρησιακή ή κοινωνική πρόκληση.

Ακόμη, οι δημοτικοί αστυνομικοί θα πρέπει να επιδεικνύουν τον δέοντα σεβασμό προς τους πολίτες κατά τη διενέργεια ελέγχων, γνωστοποιώντας πάντοτε την ιδιότητα τους, τον σκοπό της διενεργούμενης πράξης και επιδεικνύοντας την υπηρεσιακή τους ταυτότητα. Η αστυνομική επέμβαση πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στις αναγκαίες ενέργειες που υπαγορεύονται από την αποστολή τους, εξασφαλίζοντας τη νομιμότητα και την αναλογικότητα της δράσης τους. Αντίστοιχα, οι πολίτες πρέπει να συμμορφώνονται στις εντολές και υποδείξεις των οργάνων της Δημοτικής Αστυνομίας, να παρέχουν τα αιτούμενα, προφορικά ή γραπτά, στοιχεία ή την οφειλόμενη συνδρομή, καθώς και να επιτρέπουν την είσοδο στο χώρο που διεξάγεται έλεγχος (παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 5003/2022). Η άρνηση συμμόρφωσης συνιστά ποινικώς κολάσιμη πράξη και συγκεκριμένα το αδίκημα της απείθειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 169 του ΠΚ.

Μέσω της προληπτικής αστυνόμευσης και της ανοιχτής επικοινωνίας με την τοπική κοινωνία, η Δημοτική Αστυνομία προσπαθεί να πείσει τους πολίτες ότι αποτελεί συμμετοχο στο κοινωνικό γίγνεσθαι της τοπικής κοινωνίας. Η αναγνώριση του ρόλου της από την τοπική κοινωνία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση μιας σχέσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η οποία ενισχύει την κοινωνική αποτελεσματικότητα της αστυνόμευσης σε τοπικό επίπεδο.

Κεφάλαιο έβδομο

7 Μελέτη περίπτωσης: Η Δημοτική Αστυνομία του Δήμου Κηφισιάς

7.1 Παρουσίαση της Υπηρεσίας

Η Δημοτική Αστυνομία του Δήμου Κηφισιάς διαρθρώνεται σε επίπεδο αυτοτελούς τμήματος, το οποίο υπάγεται απευθείας στο δήμαρχο και συνιστά ειδική υπηρεσία του δήμου με αμιγώς ελεγκτικές και αστυνομικής φύσεως αρμοδιότητες. Με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 5003/2022 προσδιορίστηκαν ρητώς και επακριβώς οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας και οριοθετήθηκαν τρεις κατηγορίες αρμοδιοτήτων όπου η άσκηση τους συναρτήθηκε με την στελέχωση της υπηρεσίας και τον μόνιμο πληθυσμό του δήμου. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. πρωτ. 5953/26-4-2024 του ΥΠΕΣ, δεν είναι δυνατή η ανάθεση σε στελέχη της Δημοτικής Αστυνομίας επιπλέον αρμοδιοτήτων από όσες ορίζονται σε διατάξεις νόμων ή κανονιστικών πράξεων της Διοίκησης, ιδίως διοικητικής φύσεως. Στο ανωτέρω πλαίσιο, η Δημοτική Αστυνομία του Δήμου Κηφισιάς ασκεί τις αρμοδιότητες της πρώτης κατηγορίας, καθώς ο Δήμος Κηφισιάς σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής πληθυσμού - κατοικιών 2021 έχει 72.878 κατοίκους (απόφαση ΕΛΣΤΑΤ 2846/B4-461/2023) και έκταση 36,804 τ.χλμ. και η υπηρεσία Δημοτικής Αστυνομίας στελεχώνεται από εννέα υπαλλήλους με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, εκ των οποίων οι δύο είναι κλάδου/ειδικότητας ΔΕ Δημοτικής Αστυνομίας και οι επτά είναι κλάδου/ειδικότητας ΠΕ Δημοτικής Αστυνομίας.

Η υπηρεσία στελεχωνόταν ως το 2013 με σαράντα πέντε άτομα προσωπικό, ενώ σήμερα αποτελεί μια ολιγομελή υπηρεσία. Και όμως η υποστελεχομένη αυτή υπηρεσία καλείται να εξυπηρετήσει τον Καλλικρατικό Δήμο Κηφισιάς, ο οποίος περιλαμβάνει εκτός από την Κηφισιά, τη Νέα Ερυθραία και την Εκάλη και είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος δήμος σε έκταση στο Νομό Αττικής μετά από την Αθήνα. Το προσωπικό της δημοτικής αστυνομίας έχει λάβει ειδική εκπαίδευση διάρκειας έξι μηνών, από το ΕΚΔΔΑ και την ΕΛΑΣ. Οι προβλεπόμενες οργανικές θέσεις της Δημοτικής Αστυνομίας στον ΟΕΥ του δήμου είναι είκοσι μια. Η υπηρεσία αναμένεται να υποδεχτεί άλλους έντεκα δημοτικούς αστυνομικούς με την προκήρυξη 1Κ/2024 του ΑΣΕΠ, η οποία βρίσκεται σε τελικό στάδιο.

Η έδρα της Δημοτικής Αστυνομίας βρίσκεται στο δημαρχείο της Κηφισιάς. Η υπηρεσία διαθέτει δύο περιπολικά οχήματα, δύο ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δύο τηλεφωνικές γραμμές και πέντε συσκευές PDA για τη σύνταξη ηλεκτρονικών κλήσεων.

Με απόφαση δημάρχου ορίστηκε εντεταλμένος σύμβουλος για τη Δημοτική Αστυνομία με αρμοδιότητες την ευθύνη, τον συντονισμό και την εποπτεία του τμήματος Δημοτικής Αστυνομίας. Επίσης, με απόφαση δημάρχου τοποθετήθηκε στο τμήμα αναπληρώτρια προϊσταμένη, την οποία, όταν κωλύεται ή απουσιάζει, αναπληρώνει στα καθήκοντα της, ως αναπληρώτρια προϊσταμένης, άλλος υπάλληλος που ορίζεται από την ίδια απόφαση. Η αναπληρώτρια προϊσταμένη διευθύνει, προγραμματίζει, συντονίζει και ελέγχει το έργο του προσωπικού της υπηρεσίας και συνεργάζεται αρμονικά με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του δήμου. Για τον σκοπό αυτόν, έρχεται σε άμεση επαφή με τον εντεταλμένο σύμβουλο για τη Δημοτική Αστυνομία, που είναι ο πολιτικός προϊστάμενος της Δημοτικής Αστυνομίας, καθώς και με τον γενικό γραμματέα του δήμου.

Οι δημοτικοί αστυνομικοί που εκτελούν εξωτερική υπηρεσία κάνουν πεζές και εποχούμενες περιπολίες στους δρόμους, τις πλατείες και κυρίως στο κέντρο της Κηφισιάς. Διεκπεραιώνουν τις προγραμματισμένες εργασίες που αφορούν κυρίως τη βεβαίωση παραβάσεων για παράνομη στάση και στάθμευση, για κατάληψη πεζοδρομίου, βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής σε άτομα που δεν μπορούν να μετακινηθούν. Ακόμη, ελέγχουν την τήρηση του κανονισμού καθαριότητας του δήμου, ενώ τοποθετούν κορδέλες και έντυπα όταν χρειάζεται προκειμένου να ενημερώσουν τους κατοίκους για εργασίες που πρόκειται να γίνουν από τις υπηρεσίες του δήμου. Επίσης, καταγράφουν κατεστραμμένες πινακίδες, ζημιές στο οδόστρωμα και στα πεζοδρόμια που χρειάζονται επιδιόρθωση και ειδοποιούν την τεχνική υπηρεσία του δήμου. Διενεργούν αυτοψίες για λογαριασμό άλλων υπηρεσιών του δήμου. Πραγματοποιούν ελέγχους για την κατάληψη κοινοχρήστων χωρών από τα καταστήματα, καθώς και για την κατάληψη οδοστρώματος. Ελέγχουν την τήρηση των διατάξεων για τα ζώα συντροφιάς. Ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες συμμετέχουν και σε θέματα της πολιτικής προστασίας με υπηρεσίες πυρασφάλειας. Τέλος, συνδράμουν σε όλες τις πολιτιστικές και εορταστικές εκδηλώσεις του δήμου.

Το προσωπικό εσωτερικής υπηρεσίας λαμβάνει τις τηλεφωνικές καταγγελίες των δημοτών, διαχειρίζεται την αλληλογραφία, καταχωρεί τις αναγκαίες εγγραφές στα υπηρεσιακά βιβλία και υποδέχεται τους δημότες που προσέρχονται στην υπηρεσία για την διεκπεραίωση των διαφόρων αιτημάτων τους.

Η υπηρεσία δέχεται και ηλεκτρονικές αιτήσεις. Οι πολίτες μπορούν να υποβάλουν ηλεκτρονικά την ένσταση ή την αίτηση τους μέσω της εφαρμογής στο portal του δήμου. Επίσης, με το Novonville, το οποίο είναι ένα σύστημα διαχείρισης

αιτημάτων, οι πολίτες μπορούν να επικοινωνούν άμεσα με την υπηρεσία ανά πάσα στιγμή από το smartphone τους. Το σύστημα επιτρέπει την εύκολη και γρήγορη καταχώρηση καταγγελιών και αιτημάτων προς τη δημοτική αστυνομία, με στόχο την ταχύτερη δυνατή αντιμετώπιση τους από την υπηρεσία. Οι πολίτες κατεβάζοντας την εφαρμογή NonoVille στο κινητό τους τηλέφωνο έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται για την εξέλιξη των αιτημάτων τους, μέχρι την οριστική τους διευθέτηση.

7.2 Μεθοδολογία έρευνας

Ο ερευνητικός σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας. Η εργασία έχει στόχο να αναδείξει τον ρόλο που καλείται να επιτελέσει η Δημοτική Αστυνομία μέσα από τον ελεγκτικό της ρόλο, αλλά και την ενασχόληση της με τα προβλήματα και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Σε αυτόν τον άξονα, διατυπώνονται τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποιος είναι ο θεσμικός ρόλος της Δημοτικής Αστυνομίας στη σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση;
- Ποιες είναι οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας και πώς αυτές ασκούνται στην πράξη;
- Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζει η Δημοτική Αστυνομία κατά την άσκηση των καθηκόντων της;
- Ποια είναι η φυσιογνωμία και η κοινωνική αποδοχή της Δημοτικής Αστυνομίας σήμερα;
- Πώς μπορούν να ενισχυθούν η λειτουργία και η κοινωνική αποτελεσματικότητα του θεσμού;

Σε αυτό το πλαίσιο, διενεργήθηκε πρωτογενής ποιοτική έρευνα στο Δήμο Κηφισιάς με σκοπό να καταγραφούν οι απόψεις και προτάσεις των δημοτικών αστυνομικών όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες από τη Δημοτική Αστυνομία. Πιο συγκεκριμένα, έγιναν πέντε ατομικές ημιδομημένες συνεντεύξεις στο προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας Κηφισιάς. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων οι δημοτικοί αστυνομικοί αναφέρθηκαν σε διάφορα προβλήματα που έχουν αντιμετωπίσει, αλλά και στις εμπειρίες τους μέσα από την πολυετή εργασιακή ενασχόληση τους με το αντικείμενο. Η καταγραφή και ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από την ποιοτική έρευνα ανέδειξαν ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

7.3 Αποτελέσματα έρευνας

Μέσα από προσωπικές συνεντεύξεις με τους δημοτικούς αστυνομικούς ανέκυψαν διάφορα θέματα για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους, αλλά και προβληματισμοί για τον ίδιο το θεσμό της Δημοτικής Αστυνομίας. Στη συζήτηση αναφέρθηκαν ζητήματα που καλείται αντιμετωπίσει καθημερινά η υπηρεσία και ανταλλάχθηκαν απόψεις για τις παρεμβάσεις που θα καταστήσουν αποτελεσματική τη δράση της.

Η Δημοτική Αστυνομία συνιστά ένα νευραλγικό θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του σύγχρονου συστήματος αστυνόμευσης. Λειτουργεί ως αυτοτελής υπηρεσία του δήμου υπαγόμενη απευθείας στο δήμαρχο και έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες, βελτίωσης των συνθηκών κυκλοφορίας και αναβάθμισης της καθημερινής εικόνας της πόλης. Ασκεί συγκεκριμένες αρμοδιότητες τοπικού χαρακτήρα που καθορίζονται από το νόμο και αφορούν τόσο στην εύρυθμη λειτουργία της πόλης όσο και στην καθημερινότητα των πολιτών. Με τη δράση της αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των πολιτών στην τοπική κοινωνία. Χωρίς αμφιβολία πρόκειται για μια σημαντική υπηρεσία που συστάθηκε για να βρίσκεται κοντά στους πολίτες και τις ανάγκες τους έχοντας ως βασικό στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ζωής στις τοπικές κοινωνίες και την καλύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου.

Πολλαπλός είναι ο ρόλος της Δημοτικής Αστυνομίας στην πόλη, αφού καλείται να αναλάβει εκτός από τον ρόλο του αστυνομικού και τον ρόλο του αρωγού των πολιτών, του επόπτη καθαριότητας, του κλητήρα για να επιδώσει τα έγγραφα του δήμου, του διοικητικού υπαλλήλου για να βεβαιώσει το γνήσιο της υπογραφής, αλλά και του διαιτητή μεταξύ δημοτών και επιχειρηματιών κρατώντας τις ισορροπίες στην προσπάθεια να διαφυλάξει τον δημόσιο χώρο.

Η καθημερινή επαφή των δημοτικών αστυνομικών με τους πολίτες στις γειτονιές συντελεί στη διαμόρφωση μιας θετικής εικόνας των πολιτών προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση και το κράτος. Στις συνεντεύξεις επισημάνθηκε ότι η Δημοτική Αστυνομία δεν έχει μόνο ελεγκτικό ρόλο, αλλά και κοινωνικό. Με την κατ' οίκον βεβαίωση του γνησίου υπογραφής που διεκπεραιώνει συστηματικά και με εντατικούς ρυθμούς, επεμβαίνει και λύνει σημαντικά προβλήματα ανθρώπων που αδυνατούν να μετακινηθούν.

Σχεδόν όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι συμφώνησαν ότι η Δημοτική Αστυνομία θα μπορούσε και καλύτερα και σίγουρα επιδέχεται βελτιώσεις. Ένας βασικός λόγος που η υπηρεσία δυσκολεύεται να ανταπεξέλθει στο ρόλο της είναι η υποστελέχωση του προσωπικού της. Όπως τονίζει στη συνέντευξή του ένας δημοτικός αστυνομικός *«το προσωπικό της υπηρεσίας είναι μικρό σε σχέση με τις αρμοδιότητες και το εδαφικό κομμάτι που πρέπει καθημερινά να καλύψουμε»*. Το ανθρώπινο δυναμικό της Δημοτικής Αστυνομίας έχει συρρικνωθεί εξαιτίας των αποφάσεων προηγούμενων κυβερνήσεων στο πλαίσιο περικοπών στο δημόσιο τομέα. Όπως επισημαίνει ένας άλλος δημοτικός αστυνομικός *«το προσωπικό θα πρέπει σίγουρα να αυξηθεί για να μπορεί να ασκεί πλήρως λειτουργικά και αποτελεσματικά τα καθήκοντα του»*. Υπάρχει άμεση ανάγκη αύξησης του ένστολου προσωπικού. Η αύξηση αυτή θα πρέπει να βρίσκεται σε συνάρτηση μεταξύ της δύναμης των στελεχών και του εύρους των αρμοδιοτήτων που ασκούν. Κι όμως, παρά την αποδυνάμωση της, το έργο που παράγει η Δημοτική Αστυνομία είναι αξιόλογο αναλογικά με την ολιγομελή στελέχωση της και τη μεγάλη έκταση του δήμου Κηφισιάς. Η ενίσχυση της παρουσίας της Δημοτικής Αστυνομίας στο κέντρο της πόλης αλλά και στις γειτονιές, απαιτεί την ενδυνάμωση της υπηρεσίας με επιπλέον καταρτισμένο προσωπικό από το ήδη υπάρχον.

Μια άλλη παράμετρος για την αξιολόγηση των αναγκών στελέχωσης είναι η ηλικία του ένστολου προσωπικού, η οποία είναι σημαντική όταν μιλάμε για υπηρεσίες αμιγούς αστυνόμευσης. *«Η τελευταία σειρά δημοτικών αστυνομικών διορίστηκε πριν από περίπου 14 χρόνια»* όπως θυμάται ένας δημοτικός αστυνομικός, όποτε γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι υπάρχει ανάγκη για νέο προσωπικό ικανό να ανταπεξέλθει στα ειδικά καθήκοντα της υπηρεσίας. Στο πλαίσιο του προγραμματισμού για τις προσλήψεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει ληφθεί υπόψη και η Δημοτική Αστυνομία. Η προκήρυξη 1Κ/2024 του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη νέων δημοτικών αστυνομικών βρίσκεται πλέον σε τελικό στάδιο και η υπηρεσία αναμένεται να υποδεχτεί άλλους έντεκα δημοτικούς αστυνομικούς.

Επισημάνθηκε από τους δημοτικούς αστυνομικούς ότι υπάρχουν προοπτικές εξέλιξης της υπηρεσίας και το νομικό πλαίσιο που αναθεωρήθηκε πρόσφατα θα βοηθήσει προς την κατεύθυνση αυτή. Όπως επισημαίνουν *«ο ν. 5003/2022 βοήθησε αρκετά στην εξέλιξη της υπηρεσίας»*.

Για τη βελτίωση του ρόλου της Δημοτικής Αστυνομίας κρίθηκε σημαντική η καθιέρωση μιας τακτικής επικοινωνίας και συνεργασίας με τις τοπικές οργανώσεις και τους φορείς της πόλης. Στις συνεντεύξεις αναφέρθηκε ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η

παρουσία της Δημοτικής Αστυνομίας στις γειτονιές. Όπως χαρακτηριστικά είπε ένας δημοτικός αστυνομικός *«πρέπει να δοθεί εντολή από τους ανώτερους μας ώστε να πηγαίνουμε από γειτονιά σε γειτονιά και να συζητάμε με τους πολίτες τρόπους με τους οποίους η υπηρεσία μας θα καλυτέρευε τη καθημερινότητα τους»*.

Το μοντέλο αστυνόμευσης πρέπει να λάβει σύγχρονη και λειτουργική μορφή, προσαρμοσμένη στις αυξημένες ανάγκες των πολιτών. *«Οι πολίτες ζητούν περισσότερα μέσα και αρμοδιότητες όσον αφορά καταπολέμηση της μικροεγκληματικότητας»* είπε ένας συνεντευξιαζόμενος. Βέβαια, η Δημοτική Αστυνομία δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ΕΛΑΣ στην καταστολή του εγκλήματος, όμως μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση της μικροπαραβατικότητας καθώς και μόνο η παρουσία της στην πόλη λειτουργεί αποτρεπτικά.

Η Δημοτική Αστυνομία αποτελεί έναν φιλικό θεσμό προς τους πολίτες που αποσκοπεί στη βελτίωση της καθημερινότητάς τους. Είναι αρμόδια για την ευταξία της πόλης βοηθώντας στην επίλυση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών. Συγχρόνως με τον ελεγκτικό της ρόλο έχει και κοινωνικό χαρακτήρα μέσα από τη διαμεσολάβηση και την επικοινωνία με την τοπική κοινωνία χτίζοντας σχέσεις εμπιστοσύνης και οικοδομώντας μια εικόνα φιλική προς τους δημότες. Για να το κατορθώσει αυτό, όπως επισημάνθηκε στις συνεντεύξεις, θα πρέπει ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας να αποκτήσει τη δική του κουλτούρα και ταυτότητα με περισσότερη προβολή του κοινωνικού του ρόλου και χαρακτήρα. Εκεί θα πρέπει να προσανατολίζεται και η επιμόρφωση και εκπαίδευση του προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας.

Επίσης, όπως αναφέρθηκε στις συνεντεύξεις, η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού κρίνεται αναγκαία, καθώς είναι επιφορτισμένο και με ιδιαίτερα καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου. Η ανάγκη για εκπαίδευση και επιμόρφωση συνεχώς αυξάνεται, ιδίως όταν αλλάζει θεσμικό πλαίσιο της υπηρεσίας, όπως συμβαίνει με τη Δημοτική Αστυνομία. Οι δημοτικοί αστυνομικοί πρέπει να επιμορφώνονται και να εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στο συνεχώς εξελισσόμενο περιβάλλον. Όπως αναφέρει ένας δημοτικός αστυνομικός *«θεωρώ ότι μπορώ να συμβάλλω στην καλύτερη λειτουργία της υπηρεσίας με την εισαγωγή των γνώσεων και μεθόδων εργασίας που έχω αποκομίσει από τις σπουδές μου στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης»*. Οι περισσότεροι δημοτικοί αστυνομικοί έχουν αυξημένα τυπικά προσόντα και μπορούν να συμβάλουν με την εφαρμογή των εξειδικευμένων επαγγελματικών γνώσεων που έχουν αποκομίσει από τις σπουδές τους

και από την επιμόρφωση τους με σεμινάρια. *«Θεωρώ ότι μπορώ να συμβάλλω με τις γνώσεις που αποκτώ από τη συνεχή μελέτη νομοθετημάτων για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των δημοτών»* προσθέτει ο ίδιος δημοτικός αστυνομικός. Η εμπειρογνώσκια που έχει αποκτήσει ο κάθε δημοτικός αστυνομικός από την πολυετή του θητεία που τον βοηθά να αντιλαμβάνεται καλύτερα τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, οι επικοινωνιακές δεξιότητες και τεχνικές που διαθέτει, καθώς επίσης και το αίσθημα προσωπικής ευθύνης και επαγγελματισμού συντελούν στην αποτελεσματική εκτέλεση των εργασιακών του καθηκόντων, στη συνεργασία με τα άλλα άτομα και υπηρεσίες του δήμου και στην εξυπηρέτηση και την επικοινωνία με τους πολίτες.

Η παρακίνηση του προσωπικού με ανάθεση αρμοδιοτήτων και οικονομικά κίνητρα, η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση και το θετικό πνεύμα συνεργασίας συντελούν στην καλύτερη αξιοποίηση και ανάπτυξη των ικανοτήτων του και συνακόλουθα στη βελτίωση της απόδοσης του. Ένας δημοτικός αστυνομικός πρότεινε στη συνέντευξη του *«να γίνεται εναλλαγή των θέσεων ώστε οι υπάλληλοι να αποκτούν καλύτερη και πιο σφαιρική γνώση του αντικειμένου της υπηρεσίας»*. Επίσης, ένας άλλος δημοτικός αστυνομικός πρότεινε να συνδεθεί η απόδοση του υπαλλήλου με τις μισθολογικές απολαβές ώστε να υπάρχουν οικονομικά κίνητρα, πιο συγκεκριμένα είπε *«να γίνει μια σύνδεση της απόδοσης με το μισθολογικό κομμάτι ώστε να πιέζομαι να αποδώσω καλύτερα και μια αύξηση στους μισθούς καθώς θεωρώ ότι είναι χαμηλοί σε σχέση με αυτά που προσφέρω»*.

Επιπλέον, από άλλον δημοτικό αστυνομικό προτάθηκε *«η σύναψη μνημονίου συνεργασίας με Ελληνική Αστυνομία με ενιαίο συντονιστικό κέντρο και συγκρότηση μικτών κλιμακίων ώστε να διεκπεραιώνεται και η ποινική διαδικασία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Δημοτικής Αστυνομίας»*. Ο ίδιος συνεχίζει λέγοντας ότι *«η ιεραρχία και το προσωπικό θα πρέπει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθεια για γνώση των διαδικασιών και εν γένει της νομοθεσίας που διέπει τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας»*. Ακόμη, ο ίδιος προτείνει βελτίωση υλικοτεχνικού εξοπλισμού και μέσων, όπως *«η χορήγηση ασυρμάτων για την επικοινωνία των υπαλλήλων που εκτελούν υπηρεσία στο δρόμο»*. Επίσης, αναφέρει ο δημοτικός αστυνομικός ότι *«πρέπει να δοθεί μεγαλύτερος χώρος στέγασης της υπηρεσίας, τόσο για υποδοχή κοινού, όσο και για την απερίσπαστη διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών και την ξεκούραση του προσωπικού, καθώς το γραφείο που ήδη υπάρχει είναι πολύ μικρό»*.

Κάποια άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Δημοτική Αστυνομία, όπως αυτά αναφέρθηκαν στις συνεντεύξεις, είναι *«η πολυνομία, η σύγκρουση αρμοδιοτήτων*

με άλλες υπηρεσίες και μερικές φορές η άγνοια της διοίκησης σχετικά με το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας». Ένα άλλο πρόβλημα είναι «οι ανεπίσημες παρεμβάσεις και η πολιτική επιρροή της υπηρεσίας που γίνεται κάποιες φορές από τις τοπικές αρχές». Ένα πρόβλημα που δεν θα λυθεί, αν δεν δημιουργηθεί ένας κατάλληλος μηχανισμός, ο οποίος θα αποτρέπει τις ανεπίσημες παρεμβάσεις.

Σε γενικές γραμμές οι πολίτες σέβονται και εμπιστεύονται τη Δημοτική Αστυνομία, ενώ ζητούν περισσότερα μέσα και αρμοδιότητες όσον αφορά την καταπολέμηση της μικροεγκληματικότητας. Η Δημοτική Αστυνομία δεν έχει καταφέρει να καθιερωθεί στη συνείδηση των πολιτών, καθώς συνδέθηκε μόνο με την επιβολή προστίμων. Οι περισσότεροι πολίτες δεν ξέρουν τις αρμοδιότητες της και τις συγχέουν με τις αρμοδιότητες της Τροχαίας και της ΕΛΑΣ. Ωστόσο, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Η προβολή και η αναγνωρισιμότητα της Δημοτικής Αστυνομίας, η οποία είναι κατεξοχήν μια εξωστρεφής υπηρεσία, αποτελεί το δυνατό σημείο για να αναπτυχθεί μια σχέση εμπιστοσύνης με τους πολίτες.

Όπως αναφέρθηκε στις συνεντεύξεις «θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη συνεχή κατάρτιση και εκπαίδευση των δημοτικών αστυνομικών, η οποία θα εξειδικεύεται στα συγκεκριμένα καθήκοντα που ασκεί». Η εκπαίδευση θα πρέπει να επικεντρωθεί ακόμη περισσότερο στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων προσέγγισης των δημοτών, ώστε να αποφευχθούν τα χαρακτηριστικά εκείνα που καθιστούν την υπηρεσία γραφειοκρατική και απόμακρη στον δημότη. Επίσης, η Δημοτική Αστυνομία θα πρέπει να αποκτήσει περισσότερο ανθρώπινη και λειτουργική διάσταση.

Η σχέση των δημοτικών αστυνομικών του Δήμου Κηφισιάς με τους πολίτες είναι άριστη, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Υπάρχει αμοιβαίος σεβασμός, εμπιστοσύνη και συνεργασία. Όπως λέει χαρακτηριστικά ένας δημοτικός αστυνομικός στη συνέντευξη του «οι πολίτες σε αντιμετωπίζουν ανάλογα τον τρόπο με τον οποίο τους αντιμετωπίζεις εσύ πρώτος». Οι πολίτες συνεργάζονται ανάλογα με τον τρόπο συμπεριφοράς και το ύφος του δημοτικού αστυνομικού. Δηλαδή, ένας υπάλληλος που φέρεται αλαζονικά, υποτιμητικά και με αγένεια, σίγουρα ο πολίτης θα του συμπεριφερθεί διαφορετικά από ό,τι σε έναν υπάλληλο ευγενικό και προσηνή.

Επίσης, στις συνεντεύξεις προτάθηκε «η Δημοτική Αστυνομία να εντάξει τις δημόσιες σχέσεις στη λειτουργία της». Η αποτελεσματική εφαρμογή των δημοσίων σχέσεων θα δημιουργήσει το απαιτούμενο κλίμα εμπιστοσύνης με την τοπική κοινωνία

και η Δημοτική Αστυνομία θα επιτύχει την απαραίτητη αποδοχή και αναγνώριση από τους πολίτες.

Η Δημοτική Αστυνομία ως υπηρεσία έχει να προσφέρει πολλά ακόμη στους πολίτες. Οι νέες προσλήψεις μαζί με τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση του προσωπικού θα βοηθήσουν πολύ την υπηρεσία να ανταπεξέλθει στον ρόλο της, αλλά και στις προσδοκίες των πολιτών.

Κεφάλαιο όγδοο

8 Αποτίμηση και φυσιολογία του θεσμού

Η Δημοτική Αστυνομία έρχεται να καλύψει τις αυξανόμενες απαιτήσεις αστυνόμευσης που αναδύονται στο πλαίσιο μιας συνεχώς μεταβαλλόμενης κοινωνίας, όπου η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει διευρυμένες αρμοδιότητες. Το άρθρο 102 του Συντάγματος ορίζει ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανατίθεται στους ΟΤΑ, υπέρ των οποίων συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας, παρέχοντας στους ΟΤΑ την αναγκαία εξουσία και τους απαιτούμενους πόρους από το κράτος (Μακρυδημήτρης & Πραβίτα, 2012). Η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας μπορεί να βοηθήσει καθοριστικά τους ΟΤΑ στην άσκηση των καθηκόντων που αφορούν καίριους τομείς των αρμοδιοτήτων τους (Δοξαστάκης, 2005). Η θεσμική ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον τομέα της αστυνόμευσης συνεπάγεται τη μεταβίβαση συγκεκριμένων αστυνομικών αρμοδιοτήτων που σχετίζονται άμεσα με την καθημερινότητα των πολιτών και την ανάθεση τους στην Δημοτική Αστυνομία. Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται σκόπιμη η διατύπωση ορισμένων προβληματισμών που αφορούν τον θεσμό της Δημοτικής Αστυνομίας και τον θεσμικό του ρόλο.

Η συγκρότηση διοικητικών οργάνων με αποφασιστικές αρμοδιότητες που ασκούν αστυνόμευση εντός μιας ορισμένης εδαφικής επικράτειας τελεί σε άμεση συνάρτηση με τη συνταγματικώς κατοχυρωμένη έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συνεπώς, το τεκμήριο αρμοδιότητας της Δημοτικής Αστυνομίας ως προς την άσκηση αστυνόμευσης για ζητήματα τοπικού ενδιαφέροντος αντλεί τη νομική του θεμελίωση από το άρθρο 102 του Συντάγματος. Με βάση τη λογική ερμηνεία της εν λόγω συνταγματικής διάταξης, γίνεται δεκτό ότι και η Δημοτική Αστυνομία έχει αντίστοιχη συνταγματική κατοχύρωση με τους ΟΤΑ για να ασκεί αστυνόμευση σε τοπικό επίπεδο.

Κατά συνέπεια, η Δημοτική Αστυνομία έχει ως κύρια αποστολή να διαφυλάττει και να προστατεύει την τοπική δημόσια τάξη και ασφάλεια. Ωστόσο, τόσο η έννοια της «τοπικής δημόσιας τάξης και ασφάλειας» όσο και εκείνη της «τοπικής υπόθεσης» συνιστούν αόριστες έννοιες, με εύπλαστο και μεταβαλλόμενο περιεχόμενο, το οποίο

επηρεάζεται από ιδεολογικές προεκτάσεις και διαμορφώνεται δυναμικά εντός του κοινωνικού και θεσμικού πλαισίου. Η εξειδίκευση και ο προσδιορισμός του περιεχομένου τους αποτελεί, ουσιαστικά, αντικείμενο πολιτικής απόφασης, η οποία λαμβάνεται αξιολογώντας τις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες και ανάγκες. Αν και εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της πολιτικής ηγεσίας να διευρύνει ή να περιορίσει το εύρος των «τοπικών υποθέσεων» και συνεπώς και το πεδίο εφαρμογής της «τοπικής δημόσιας τάξης και ασφάλειας», αυτό δεν μπορεί να θίγει τον πυρήνα του θεσμού. Ο πυρήνας αυτός, ο οποίος παραμένει αμετάβλητος και ανεπηρέαστος από πολιτικές εναλλαγές, είναι η κατ' αρχήν αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων (Κοντόγιωργα - Θεοχαροπούλου, 2002).

Πέραν της ανάγκης αποσαφήνισης του εννοιολογικού περιεχομένου των «τοπικών υποθέσεων» και της «τοπικής αστυνόμευσης», είναι εξίσου κρίσιμο να διευκρινιστεί και το είδος της θεσμικής αστυνόμευσης, το οποίο καλείται να εκπληρώσει η Δημοτική Αστυνομία. Επί του παρόντος, επιτελεί έναν μικτό ρόλο αστυνόμευσης, αναλαμβάνοντας καθήκοντα που εμπίπτουν τόσο στη διοικητική όσο και στη δικαστική αστυνόμευση. Η διάσταση της δικαστικής αστυνόμευσης προκύπτει από τις ανακριτικές αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στη Δημοτική Αστυνομία, αποδίδοντας της έναν οιονεί δικαστικό χαρακτήρα. Με αυτές τις αρμοδιότητες ο θεσμός συνδράμει τις δικαστικές αρχές στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, κυρίως μέσω κατασταλτικών ενεργειών. Παράλληλα, ως θεσμός διοικητικής αστυνόμευσης, η Δημοτική Αστυνομία επιτελεί κατά κύριο λόγο προληπτικής φύσεως έργο, με βασικό στόχο την αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών και τη διατήρηση της δημόσιας τάξης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εξουσίες της είναι ανοιχτές και διαμορφώνονται αναλόγως των κοινωνικών περιστάσεων και των ιστορικών συγκυριών, καθώς το περιεχόμενο της τοπικής δημόσιας τάξης είναι ευμετάβλητο, η Δημοτική Αστυνομία συνιστά χαρακτηριστικό παράδειγμα φορέα διοικητικής αστυνόμευσης με δυναμικό και προσαρμοστικό ρόλο στο σύγχρονο πλαίσιο της τοπικής διακυβέρνησης.

Η αποσαφήνιση του θεσμικού ρόλου της Δημοτικής Αστυνομίας θα συμβάλει ουσιαστικά στην αναβάθμιση της λειτουργίας της, ενισχύοντας τον προσανατολισμό της προς τις καθημερινές ανάγκες των πολιτών. Η Δημοτική Αστυνομία μπορεί να διαμορφώσει έναν διακριτό ρόλο, διαφοροποιημένο από εκείνον της Ελληνικής Αστυνομίας. Ενώ η τελευταία επικεντρώνεται κυρίως στην καταστολή του εγκλήματος, η Δημοτική Αστυνομία είναι αρμόδια για την τήρηση της ευταξίας στο

δήμο, να μεριμνά για την ομαλή λειτουργία του και να συνδράμει ενεργά στην επίλυση ζητημάτων που απασχολούν την τοπική κοινωνία. Πέραν του ελεγκτικού της έργου, ο ρόλος της Δημοτικής Αστυνομίας έχει και κοινωνικό χαρακτήρα, λειτουργώντας ως διαμεσολαβητικός κρίκος μεταξύ της τοπικής διοίκησης και των πολιτών. Μέσω της επικοινωνίας, της διαπραγμάτευσης και της καθημερινής παρουσίας στον δημόσιο χώρο μπορεί να οικοδομήσει σχέσεις εμπιστοσύνης και να καλλιεργήσει μια εικόνα προσβάσιμη και φιλική προς τους πολίτες. Για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι αναγκαία η θεσμική θωράκιση της Δημοτικής Αστυνομίας με ένα σταθερό λειτουργικό και αξιακό πλαίσιο, το οποίο θα αναδεικνύει τον ιδιαίτερο κοινωνικό της ρόλο και θα διαμορφώσει μια σαφή ταυτότητα και φυσιογνωμία.

Κεφάλαιο ένατο

9 Συμπεράσματα

Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας αποτέλεσε απόρροια της διοικητικής ανασυγκρότησης του κράτους με τη σταδιακή μεταβίβαση ολοένα και περισσότερων αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και τη συνταγματική κατοχύρωση σε αυτήν του τεκμηρίου αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Συνιστά έναν θεσμό που ενσωματώνει τις αρχές της σύγχρονης Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αναλαμβάνοντας κρίσιμο ρόλο στην εξυπηρέτηση της τοπικής κοινωνίας και στην ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών.

Η Δημοτική Αστυνομία έχει κυρίως εκλεκτικές αρμοδιότητες και φιλοδοξεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις της κοινωνίας στο τοπικό επίπεδο. Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της εστιάζει πρωτίστως στην αποτελεσματική διαχείριση των ζητημάτων της καθημερινότητας των πολιτών, επιδιώκοντας, κατ' επέκταση, την ικανοποίηση των αναγκών της τοπικής κοινωνίας στο σύνολο της. Σε αυτήν την κατεύθυνση, καθίσταται αναγκαία η ενίσχυση του δεσμού ανάμεσα στους πολίτες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με βασικό άξονα την καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης και την εμπέδωση ενός διαρκούς αισθήματος ασφάλειας και θεσμικής παρουσίας στην πόλη μέσα από τη λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας.

Από την ανάλυση της ευρωπαϊκής εμπειρίας διαπιστώθηκε ότι ο θεσμός της δημοτικής αστυνόμευσης διαφέρει από χώρα σε χώρα, ως προς την ένταξη, τις αρμοδιότητες και τον βαθμό αυτονομίας από την κεντρική εξουσία. Παρ' όλα αυτά, κοινό ζητούμενο παραμένει η ουσιαστική εγγύτητα της τοπικής αστυνόμευσης με τον πολίτη και η ικανότητα της να επιτελεί καθήκοντα πρόληψης, εποπτείας και κοινωνικής μέριμνας.

Η ιστορική αναδρομή της Δημοτικής Αστυνομίας στην Ελλάδα ανέδειξε μια πορεία θεσμικής αστάθειας και συχνών μεταρρυθμίσεων, με κορύφωση την κατάργηση και εν συνεχεία επανασύσταση της Δημοτικής Αστυνομίας. Ωστόσο, η συνολική πορεία εξέλιξης του θεσμού οδήγησε στη διαμόρφωση ενός σημαντικού διοικητικού μηχανισμού, ο οποίος βρίσκεται κοντά στους πολίτες και διαθέτει την ικανότητα να ανιχνεύει και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας. Η θέσπιση του ν. 5003/2022 συνιστά ένα νέο θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην οργανωτική και λειτουργική αναβάθμιση της υπηρεσίας, δίνοντας της σαφείς αρμοδιότητες, διακριτό ρόλο από την ΕΛΑΣ και ενισχύοντας τη θεσμική της ταυτότητα. Η ανάλυση των αρμοδιοτήτων της Δημοτικής Αστυνομίας ανέδειξε ένα ευρύ και σύνθετο φάσμα καθηκόντων. Η αποτελεσματική εκτέλεση αυτών των καθηκόντων προϋποθέτει κατάλληλη στελέχωση, διαρκή επιμόρφωση του προσωπικού και υιοθέτηση αρχών διοικητικού δικαίου όπως η επιείκεια, η αναλογικότητα και η ισότητα.

Η μελέτη περίπτωσης του Δήμου Κηφισιάς και η διενέργεια ποιοτικής έρευνας, ανέδειξε ενδιαφέροντα αποτελέσματα: οι δημοτικοί αστυνομικοί εκφράζουν υψηλό αίσθημα καθήκοντος και κοινωνικής προσφοράς, αλλά ταυτόχρονα εντοπίζουν θεσμικές και επιχειρησιακές αδυναμίες, όπως ελλιπή στελέχωση, ασάφειες στον προσδιορισμό των ρόλων και προβλήματα συνεργασίας με άλλες υπηρεσίες του δήμου. Επίσης, καταγράφεται η ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής νομιμοποίησης και επικοινωνίας με τους πολίτες, ώστε να ξεπεραστεί η εσφαλμένη ταύτιση της Δημοτικής Αστυνομίας με κατασταλτικούς μηχανισμούς.

Από την οπτική των πολιτών, φαίνεται σταδιακά να εμπεδώνεται η αντίληψη ότι η Δημοτική Αστυνομία δεν αποτελεί ένα παραδοσιακό σώμα κατασταλτικής αστυνόμευσης, αλλά έναν θεσμό με ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό, στελεχωμένο από άτομα που ζουν και δραστηριοποιούνται στην ίδια πόλη με αυτούς, επιδεικνύοντας πρόθεση ουσιαστικής συμβολής στην επίλυση των προβλημάτων της καθημερινότητας. Η αλλαγή αυτή στη δημόσια εικόνα του θεσμού αποτυπώνεται στον Δήμο Κηφισιάς όπου παρατηρείται ενίσχυση του αισθήματος εμπιστοσύνης στη Δημοτική Αστυνομία. Η θετική αυτή εξέλιξη δεν προέκυψε συγκυριακά, αλλά είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιας προσπάθειας τόσο από πλευράς του δήμου όσο και της πολιτείας, για τη θεσμική ενίσχυση και λειτουργική αναβάθμιση της Δημοτικής Αστυνομίας.

Η Δημοτική Αστυνομία αποτελεί έναν θεσμό με αυξανόμενη σημασία για τη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη σύγχρονη δημόσια διοίκηση. Ο ρόλος της Δημοτικής Αστυνομίας εκτείνεται πολύ πέρα από τον περιορισμένο, παραδοσιακά αντιληπτό, ελεγκτικό της χαρακτήρα. Η υπηρεσία αυτή συνιστά πλέον βασικό διοικητικό εργαλείο τοπικής διακυβέρνησης, που συμβάλλει στη διατήρηση της κοινωνικής ευταξίας, στην εφαρμογή τοπικών πολιτικών και στη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών.

Η Δημοτική Αστυνομία είναι επιφορτισμένη με την τήρηση της νομιμότητας, την εξασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και την εφαρμογή κανονιστικών ρυθμίσεων που απορρέουν από τις αρμοδιότητες του δήμου. Η Δημοτική Αστυνομία, εναρμονισμένη με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, συνδέεται οργανικά με τη διοικητική αυτοτέλεια των ΟΤΑ και αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της σύγχρονης τάσης προς αποκέντρωση και διοικητική αποφόρτιση του κεντρικού κράτους, συμβάλλοντας στην απεμπλοκή της ΕΛΑΣ από την υποχρέωση άσκησης πλήθους καθηκόντων τοπικού χαρακτήρα.

Οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας περιγράφονται στο ν. 5003/2022 και αφορούν ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων της καθημερινής ζωής: ελέγχους για το υπαίθριο εμπόριο, τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας, την κατάληψη κοινόχρηστων χώρων, των λαϊκών αγορών, την προστασία ζώων συντροφιάς, την προστασία του περιβάλλοντος και την υποστήριξη της πολιτικής προστασίας.

Αναφορικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Δημοτική Αστυνομία κατά την άσκηση των καθηκόντων της αναγνωρίζεται ένα σύνολο θεσμικών, οργανωτικών και επιχειρησιακών δυσκολιών. Επισημαίνεται η υποστελέχωση της υπηρεσίας, η οποία επιτείνει την πίεση στο υφιστάμενο προσωπικό. Διαπιστώνονται ελλείψεις στην τεχνική και υλικοτεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών και προβλήματα συντονισμού με άλλες υπηρεσίες του δήμου ή κεντρικές υπηρεσίες. Η έλλειψη επαρκούς και θεσμοθετημένης επιμόρφωσης περιορίζει επίσης τη δυνατότητα του προσωπικού να ανταποκρίνεται σε σύνθετα προβλήματα.

Η δημόσια εικόνα της υπηρεσίας παραμένει αντιφατική. Από τη μια πλευρά, η Δημοτική Αστυνομία απολαμβάνει την εκτίμηση ως υπηρεσία πρώτης γραμμής στην καθημερινότητα του πολίτη, ενώ από την άλλη συχνά αντιμετωπίζεται με δυσπιστία ή ακόμη και με προκατάληψη, ιδίως όταν το έργο της εστιάζει σε ελεγκτικές αρμοδιότητες. Η έλλειψη επαρκούς επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών για τον ρόλο, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας εντείνει την

παρανόηση γύρω από τον χαρακτήρα της υπηρεσίας, υπονομεύοντας έτσι τη θεσμική της αποδοχή.

Η οργανωτική ενίσχυση και στελέχωση της Δημοτικής Αστυνομίας, με κριτήρια πληθυσμιακά και γεωγραφικά, κρίνεται αναγκαία ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις τοπικές ανάγκες.. Παράλληλα, η στελέχωση των υπηρεσιών πρέπει να συνοδεύεται από την ουσιαστική αναβάθμιση των δεξιοτήτων του προσωπικού, προκειμένου οι δημοτικοί αστυνομικοί να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις σύγχρονες προκλήσεις του ρόλου τους. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητη η καθιέρωση μόνιμων και συστηματικών μηχανισμών επιμόρφωσης, με ιδιαίτερη έμφαση σε πεδία όπως η κοινωνική διαμεσολάβηση, η διοικητική δεοντολογία, η επικοινωνία με τον πολίτη, η κοινωνική ευαισθησία και η χρήση ψηφιακών εργαλείων. Η επιμόρφωση αυτή μπορεί να οργανώνεται σε ετήσια βάση, μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και αξιολόγησης, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας.

Η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας συνιστά καθοριστική παράμετρο για τον εκσυγχρονισμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα της Δημοτικής Αστυνομίας. Η ανάπτυξη ηλεκτρονικών εργαλείων διαχείρισης και καταγραφής των ελέγχων συμβάλλει καθοριστικά στη διασφάλιση της διαφάνειας, της ταχύτητας και της τεκμηρίωσης των διοικητικών πράξεων, ενισχύοντας παράλληλα τη λογοδοσία και τη διοικητική συνέπεια. Παράλληλα, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών και η αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της καθημερινής δράσης της Δημοτικής Αστυνομίας, με στόχο την αποδοτικότερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρησιακών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση συστημάτων αυτόματης ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραβάσεων, ιδιαίτερα σε σημεία όπου εντοπίζονται συχνές παραβάσεις, μέσω εγκατάστασης καμερών και αυτόματων μηχανισμών καταγραφής, μπορεί να ενισχύσει αποφασιστικά την αποτελεσματικότητα των ελέγχων. Επιπλέον, η δημιουργία ενιαίας, διαλειτουργικής βάσης δεδομένων για όλες τις υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας της χώρας θα προσέφερε τη δυνατότητα παρακολούθησης δεικτών απόδοσης σε πραγματικό χρόνο και θα διευκόλυνε τη χάραξη μιας εθνικής στρατηγικής και πολιτικής που θα βασίζεται στην εμπειρική αποτύπωση του έργου της Δημοτικής Αστυνομίας.

Η ενίσχυση της λογοδοσίας, της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εδραίωση της κοινωνικής εμπιστοσύνης προς τη Δημοτική Αστυνομία. Η καλλιέργεια σχέσεων αμοιβαίας κατανόησης ανάμεσα στη Δημοτική Αστυνομία και την τοπική κοινωνία προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε διαδικασίες διαβούλευσης και δημόσιας λογοδοσίας, ώστε να καταστούν σαφή τα όρια, οι στόχοι και οι δυνατότητες του θεσμού. Προς αυτή την κατεύθυνση, καθίσταται επιτακτική η ενίσχυση του επικοινωνιακού ρόλου της Δημοτικής Αστυνομίας μέσα από στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης, εκπαιδευτικά προγράμματα για τους δημότες και συμμετοχικές δράσεις σε επίπεδο γειτονιάς. Τέτοιες παρεμβάσεις μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην αποδόμηση αρνητικών στερεοτύπων και παρεξηγήσεων για τη λειτουργία της υπηρεσίας, καθιστώντας τη Δημοτική Αστυνομία όχι μόνο όργανο ελέγχου, αλλά και πυλώνα διαφανούς διοίκησης και κοινωνικής διαμεσολάβησης.

Η αποτελεσματικότητα της Δημοτικής Αστυνομίας εξαρτάται σημαντικά από το βαθμό συνεργασίας και συντονισμού της με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του δήμου, καθώς και με την Ελληνική Αστυνομία. Η καλλιέργεια συνεργασίας με την υπηρεσία καθαριότητας, την πολεοδομία, την κοινωνική μέριμνα και την πολιτική προστασία επιτρέπει τη διαμόρφωση ενός οριζόντιου πλέγματος υπηρεσιών, το οποίο εξυπηρετεί με τρόπο πιο συντονισμένο και άμεσο τις ανάγκες των πολιτών. Αντίστοιχα, κρίσιμη καθίσταται η επικοινωνία και επιχειρησιακή συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία, κυρίως σε ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια, τη δημόσια τάξη και τη διαχείριση κρίσεων. Ο συντονισμός αυτός, όταν είναι θεσμικά κατοχυρωμένος και λειτουργικά αποτελεσματικός, συμβάλλει στην αποφυγή επικαλύψεων αρμοδιοτήτων, στην ταχύτερη επίλυση των καθημερινών προβλημάτων και, εν τέλει, στην ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης και της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τις δημόσιες υπηρεσίες.

Πηγές - Βιβλιογραφία

Πηγές

- ν. 1065/1980 (ΦΕΚ 168/Α'/24-7-1980). *Περί κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107/Α'/30-5-1997). *Διοίκηση, Οργάνωση, Στελέχωση της Περιφέρειας, Ρύθμιση θεμάτων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45/Α'/9-3-1999). *Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57/Α'/23-3-1999). *Κύρωση Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 2819/2000 (ΦΕΚ 84/Α'/15-3-2000). *Ίδρυση Εταιρίας ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ 2004 Α.Ε., Προστασία Ολυμπιακών Συμβόλων και Σημάτων και άλλες Διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.
- ν. 2946/2001, (ΦΕΚ 224/Α'/8-10-2001). *Υπαίθρια Διαφήμιση, Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α'/28-6-2002). *Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 3037/2002 (ΦΕΚ 174/Α'/30-07-2002). *Απαγόρευση παιγνίων*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202/Α'/19-8-2005). *Αρχές και Κανόνες για την εξυγίανση της λειτουργίας και την ανάπτυξη βασικών τομέων του εμπορίου και της αγοράς - Θέματα Υπουργείου Ανάπτυξης*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α'/8-6-2006). *Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων*, Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 3730/2008 (ΦΕΚ 262/Α'/23-12-2008). *Προστασία ανηλίκων από τον καπνό και τα αλκοολούχα ποτά και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ν. 3731/2008 (ΦΕΚ 263/Α'/23-12-2008). *Αναδιοργάνωση της Δημοτικής Αστυνομίας και Ρυθμίσεις Λοιπών Θεμάτων Αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

- v. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α'/7-6-2010). *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4002/2011 (ΦΕΚ 180/Α'/22-8-2011). *Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4172/2013 (ΦΕΚ 167/Α'/23-7-2013). *Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4229/2014 (ΦΕΚ 8/Α'/10-1-2014). *Άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας χώρου παραστάσεων - Άδεια παράστασης και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4325/2015 (ΦΕΚ 47/Α'/11-5-2015). *Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4442/2016 (ΦΕΚ 230/Α'/7-12-2016). *Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4495/2017 (ΦΕΚ 167/Α'/3-11-2017). *Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4619/2019 (ΦΕΚ 95/Α'/11-6-2019). *Κύρωση του Ποινικού Κώδικα*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4637/2019 (ΦΕΚ 180/Α'/18-11-2019). *Τροποποιήσεις Ποινικού Κώδικα, Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και συναφείς διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4662/2020 (ΦΕΚ 27/Α'/7-2-2020). *Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- v. 4712/2020 (ΦΕΚ 146/Α'/29-7-2020). *Διωρησιακή Μονάδα Ελέγχου Αγοράς, ρύθμιση της οικονομικής δραστηριότητας, αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου, πρόστιμα για τη διακίνηση και εμπορία απομιμητικών/ παραποιημένων προϊόντων, ρύθμιση θεμάτων για τη βιομηχανία, τις ιδιωτικές επενδύσεις, τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, την έρευνα, την καινοτομία και το*

- Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και λοιπές διατάξεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ν. 4727/2020 (ΦΕΚ 184/Α'/23-9-2020). *Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ν. 4830/2021 (ΦΕΚ 169/Α'/18-9-2021). *Νέο πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς - Πρόγραμμα ΑΡΓΟΣ και λοιπές διατάξεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ν. 4849/2021 (ΦΕΚ 207/Α'/5-11-2021). *Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας του υπαίθριου εμπορίου, ρυθμίσεις για την άσκηση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και την απλούστευση πλαισίου δραστηριοτήτων στην εκπαίδευση, βελτιώσεις στην επιμελητηριακή νομοθεσία, άλλες διατάξεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και λοιπές επείγουσες διατάξεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ν. 5003/2022 (ΦΕΚ 230/Α'/14-12-2022). *Δημοτική Αστυνομία, Φορείς Λαϊκών Αγορών, απλούστευση διαδικασιών μεταξύ ΟΤΑ και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ρυθμίσεις εξομάλυνσης της εκλογικής διαδικασίας κατοίκων εξωτερικού και λοιπές ρυθμίσεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ν. 5209/2025 (ΦΕΚ 100/Α'/13-6-2025). *Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας και άλλες διατάξεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- αν 263/1968 (ΦΕΚ 12/Α'/23-1-1968). *Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης των διατάξεων περί δημοσίων κτημάτων. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- νδ 31/1968 [της 28-11/2-12-1968 (ΦΕΚ 281/Α'/2-12-1968)]. *Περί προστασίας της περιουσίας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως και ρυθμίσεως ετέρων τινών θεμάτων. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- πδ 434/1982 (ΦΕΚ 78/Α'/30-6-1982). *Καθορισμός αρμοδιοτήτων, καθηκόντων, προσόντων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του προσωπικού της ειδικής υπηρεσίας των Δήμων και Κοινοτήτων του άρθρου 24 παρ. 2 του ν. 1065/1980. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- πδ 592/1984 (ΦΕΚ 215/Α'/31-12-1984). *Συμπλήρωση του π.δ. 434/1982 Καθορισμός αρμοδιοτήτων, καθηκόντων, προσόντων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του προσωπικού της ειδικής υπηρεσίας των Δήμων και Κοινοτήτων του άρθρου 24 παρ. 2 του ν. 1065/1980. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*

- πδ 410/1995 (ΦΕΚ 231/Α'/14-11-1995). *Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο Νόμου με τίτλο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας των ισχυουσών Διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- πδ 14/1999 (ΦΕΚ 580/Δ'/27-7-1999). *Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- πδ 116/2004 (ΦΕΚ 81/Α'/5-3-2004). *Μέτρα όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους των χρησιμοποιημένων ανταλλακτικών τους και των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπών σε συμμόρφωση*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- πδ 23/2002 (ΦΕΚ19/Α'/7-2-2002). *Αρμοδιότητες, σύστημα πρόσληψης, προσόντα, καθήκοντα, δικαιώματα και υποχρεώσεις του προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΚΥΑ 38110/2002 (ΦΕΚ 1255/Β'/25-9-2002). *Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων ανάρτησης πανώ σε προσόψεις κτιρίων , καθώς και προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, κατά τις διατάξεις του ν. 2946/2001*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΚΥΑ 1107414/1491/Τ. & ΕΦ./2003 (ΦΕΚ 1827/Β'/8-12-2003). *Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, της διαδικασίας και των δικαιολογητικών για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας επιχειρήσεων προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου, του οργάνου για την αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης και λοιπών διαδικαστικών θεμάτων για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3037/2002*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΚΥΑ 2515/5/64/2007 (ΦΕΚ 1306/Β'/26-7-2007). *Καθορισμός του τύπου και του περιεχομένου της πράξης βεβαίωσης των παραβάσεων που προβλέπονται από το ν. 2696/1999 «Κύρωση Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας» (Α' 57), όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3542/2007 (Α' 50) και από την περί αυτοκινήτων νομοθεσία*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΚΥΑ ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/31600/2013 (ΦΕΚ 3106/Β'/9-12-2013) *Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, Θεάτρου και Κινηματογράφου*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΚΥΑ 16228/2017 (ΦΕΚ 1723/Β'/18-05-2017). *Απλούστευση και προτυποποίηση των διοικητικών διαδικασιών γνωστοποίησης λειτουργίας Καταστημάτων*

- Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, Θεάτρων και Κινηματογράφων. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΚΥΑ 43650/2019 (ΦΕΚ 2213/Β'/8-6-2019). *Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, της διαδικασίας, των δικαιολογητικών, και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για τη χορήγηση και την ανάκληση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδότοπων. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΚΥΑ 46526/2020 (ΦΕΚ 3049/Β'/22-7-2020). *Ρύθμιση όρων και προϋποθέσεων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΚΥΑ 100393/2022 (ΦΕΚ 5520/Β'/26-10-2022). *Ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων για τις προδιαγραφές και τη λειτουργία χώρων αναψυχής και επιχειρήσεων με αντικείμενο δραστηριότητας την παροχή υπηρεσιών διαδραστικής ψυχαγωγίας, τα δωμάτια απόδρασης (escape rooms). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΚΥΑ 65006/2022 (ΦΕΚ 3364/Β'/30-6-2022). *Καθορισμός διαδικασίας, περιεχομένου, δικαιολογητικών, παραβόλου και κυρώσεων για τη χορήγηση έγκρισης εγκατάστασης και έγκρισης λειτουργίας και τη γνωστοποίηση λειτουργίας ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων λούνα παρκ, τσίρκων και παγοδρομίων και ένταξη στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) που λειτουργούν ως Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΚΥΑ 40940/2023 (ΦΕΚ 3111/Β'/10-5-2023). *Καθορισμός διαδικασίας, περιεχομένου και δικαιολογητικών, παραβόλου και κυρώσεων για τη γνωστοποίηση λειτουργίας της διαδραστικής ψυχαγωγικής δραστηριότητας «δωμάτια απόδρασης (escape rooms)». Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΚΥΑ 602/2024 (ΦΕΚ 1460/Β'/4-3-2024). *Χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΥΑ Α5/3010/1985 (ΦΕΚ 593/Β'/2-10-1985). *Μέτρα προστασίας της Δημόσιας Υγείας από θορύβους μουσικής των Κέντρων διασκέδασης και λοιπών Καταστημάτων. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΥΑ 43721/2009 (ΦΕΚ 1492/Β'/23-7-2009). *Διαδικασία σφράγισης καταστημάτων και επιχειρήσεων από τη Δημοτική Αστυνομία. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*
- ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/36831/2014 (ΦΕΚ 3373/Β'/16-12-2014). *Όροι λειτουργίας επιχειρήσεων εμπορίας, ενοικίασης και πώλησης μεταχειρισμένων ειδών ιματισμού, ένδυσης και υπόδησης. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.*

- ΥΑ 50116/2020 (2065/Β'/30-5-2020). *Κανονισμός ασφάλειας και ελέγχου εξοπλισμού και διατάξεων ψυχαγωγίας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΥΑ 31687/2022 (ΦΕΚ 1530/Β'/31-3-2022). *Καθορισμός περιεχομένου έκθεσης ελέγχου βεβαίωσης παράβασης της παρ. 2 του άρθρου 61 του ν. 4849/2021*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΥΑ 21837 οικ. Φ.700.20/2024 (ΦΕΚ 2695/Β'/9-5-2024). *Έγκριση της υπ' αρ. 20/2024 Πυροσβεστικής Διάταξης «Καθορισμός προληπτικών μέτρων πυροπροστασίας οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων που βρίσκονται σε περιοχές εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, εντός ορίων οικισμών χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, σε εκτάσεις που βρίσκονται εντός ακτίνας 100 μ. από τα όρια των ανωτέρω περιοχών, καθώς και σε εκτός σχεδίου γήπεδα με κτίσμα»*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΥΑ 32153/2025 (ΦΕΚ 3258/Β'/25-6-2025). *Κανονισμός Λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΑΔ 1023/2/34α/1994 (ΦΕΚ 178/Β'/17-3-1994). *Όροι και προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης Μοτοποδηλάτων και Ποδηλάτων*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΑΔ 3/1996 (ΦΕΚ Β-15/12-1-1996). *Μέτρα τήρησης της κοινής ησυχίας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΕΛΣΤΑΤ, Απόφαση 2846/Β4-461/2023 (ΦΕΚ 2802/Β'/26-4-2023). *Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών έτους 2021 που αφορούν στο Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΥΠΕΣ, Εγκύκλιος 1/2025. Αριθ. πρωτ. 387/3-1-2025. *Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Δημοτικής Αστυνομίας*. Ανακτήθηκε από: <https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2025/01/eggr387-egk-01-20250103.pdf>
- ΥΠΕΣ, Έγγραφο υπ' αριθ. πρωτ. 5953/26-4-2024. *Αρμοδιότητες Δημοτικής Αστυνομίας*. Ανακτήθηκε από: <https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2025/01/eggr5953-20240426.pdf>

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Δοξαστάκης Ζ. (2005). *Οργάνωση και Λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας*. Τόμος Α΄. Εκδότης Ζ. Δοξαστάκης.
- Καραναστάσης Μ. (2009). *Δημοτική Αστυνομία Οργάνωση και Λειτουργία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ.Μ. Καταναστάση.
- Κοϊμτζόγλου Ι. (2017). *Σύνοψη Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Κοντόγιωργα - Θεοχαροπούλου Δ. (2002). *Η διοικητική οργάνωση του κράτους: Από άποψη Διοικητικού Δικαίου και Διοικητικής Επιστήμης*. Θεσσαλονίκη.
- Μακρυδημήτρης Α. & Πραβίτα Μ.-Η. (2012). *Διοικητική Επιστήμη Ι, Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*. Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Πανούσης Γ. & Βιδαλη Σ. (2001). *Κείμενα για την αστυνομία και την αστυνόμευση* Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Πανούσης Σ. & Τηλελής Γ. (2008). *Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού*. Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση.
- Παπαϊωάννου Ζ. (2003). *Η αρχή της αναλογικότητας κατά την άσκηση αστυνομικής εξουσίας. Με αναφορά στο προσχέδιο νόμου για την οπλοφορία, χρήση πυροβόλων όπλων από αστυνομικούς και εκπαίδευσή τους σ` αυτά*. Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλα,
- Παπαϊωάννου Ζ. (2006). *Αστυνομικό Δίκαιο. Η λειτουργική αρμοδιότητα του αστυνομικού προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας. Έννοια, περιεχόμενο, όρια*. Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλα.
- Παπακωνσταντής Γ. (2003). *Ελληνική Αστυνομία. Οργάνωση, Πολιτική και Ιδεολογία*. Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Παπαϊωάννου Ζ. (2011). *Δημοτική Αστυνομία: Στόχοι, Αρμοδιότητες, Μέσα και Όρια Δράσης*. Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλα.
- Τάχος, Α. (1990). *Δίκαιο της Δημόσιας Τάξης στο: Β. Σκούρη και Α. Τάχου Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο (τεύχος 3)*. Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλα.

Ξενογλώσση βιβλιογραφία

Eikenaar T. & Van Stokkom B. (2014). *City warden or municipal police? Municipal law enforcement in the public domain*, Nijmegen.

Devroe E. & Ponsaers P. (2017). European national police systems and metropolitan realities, *Policing European Metropolises: The Politics of Security in City-Regions*, Taylor & Francis.